गुंतवणूकदारांची २२८३ कोटींची फसवणूक

■ वृत्तसंस्था, भोपाळ, दि. २१ :
मध्य प्रदेशसह देशातील ७ राज्यांमध्ये ऑनलाइन गुंतवणुकीच्या नावाखाली हजारो गुंतवणूकदारांची फसवणूक करणाऱ्या दोन आरोपींना भोपाळ एसटीएफने (स्पेशल टास्क फोर्स) दिल्लीतून अटक केली आहे.

आरोपी यॉर्कर एफएक्स आणि यॉर्कर कॅपिटल कंपनीमध्ये गुंतवणूक केल्यावर ६ ते ८ टक्के निश्चित नफा देऊन लोकांना आमिष दाखवत असत. आरोपींनी आतापर्यंत २२८३ कोटी रुपयांची फसवणूक केली आहे. आरोपींना ही रक्कम १६ खात्यांमध्ये मिळाली आहे. एसटीएफने ९० कोटी रुपये जप्त केले आहेत. आरोपी ही रक्कम परदेशी खात्यांमध्ये ट्रान्सफर करण्याचा कट रचत होते.

नागपुर, अकोला, अमरावती, खामगांव, यवतमाळ, वर्धा, गडचिरोली, वाशीम, भंडारा, गोंदिया, मुंबई, पालघर (ठाणे), नाशिक आणि चंद्रपूर महासागर

महासागर

www.dainikmahasagar.in / Epaper: www.epaper.dainikmahasagar.in nagpurpost@gmail.com / mahasagarngp@gmail.com

* वर्ष ५५ * अंक ८४ * * नागपूर * रविवार, दिनांक २२ जून २०२५ पुरवणीसह पाने ८ किमत रू. २/-+ वितरण खर्च रू. १ = एकुण ३ रू.) * विशेष ऑफर : महासागर + नागपूर पोस्ट = ४ रु. फक्त

थोडक्यात..

भारताचे मौन अस्वस्थ करणारे

■ नवी दिल्ली :
काँग्रेस अध्यक्षा सोनिया गांधी यांनी इस्त्रायलने इराणवरील हल्ल्याचा निषेध केला आहे. त्यांनी द हिंदूमधील एका लेखात लिहिले आहे की, इस्त्रायल स्वतः एक अण्वस्त्रसंपन्न देश आहे, परंतु अण्वस्त्रे नसतानाही इराणला लक्ष्य केले जात आहे. हा इस्त्रायलचा दुटप्पीपणा आहे.
त्यांनी असेही म्हटले की इराण हा भारताचा जुना मित्र आहे आणि अशा परिस्थितीत भारताचे मौन अस्वस्थ करणारे आहे. गाझामधील विध्वंस आणि इराणमधील हल्ल्यांबद्दल भारताने स्पष्ट, जबाबदार आणि मजबूत आवाजात बोलले पाहिजे. अजून खूप उशीर झालेला नाही. १३ जून २०२५ रोजी इस्त्रायलने इराणच्या सार्वभौमत्वाचे उल्लंघन केले आणि एकतर्फी हल्ला केला, जो बेकायदेशीर आणि प्रादेशिक शांततेसाठी धोकादायक आहे. काँग्रेस इराणमधील या हल्ल्यांचा निषेध करते, ज्यामुळे प्रादेशिक आणि जागतिक स्तरावर गंभीर अस्थिरता आणि संघर्ष निर्माण होऊ शकतो, असे त्यांनी म्हटले आहे.

१० वर्षाच्या मुलावर बलात्कार करून हत्या

अलीगड : अलिगडमध्ये एका तरुणाने त्याच्या मित्राच्या १० वर्षांच्या भावावर बलात्कार करून त्याची हत्या केली. मित्राला धडा शिकवण्यासाठी त्याने त्या मुलाला शेतात नेले. तिथे त्याने त्याला नशायुक्त पदार्थ पाजून बेशुद्ध केले. त्याच्यावर बलात्कार केला, नंतर दोरीने गळा दाबून खून केला. ओळख पटू नये म्हणून शरीरावर पेट्रोल ओतून ते जाळले. नंतर शेतात खड्डा खोदून मृतदेह पुरला. शरीरात मीठही मिसळले जेणेकरून ते लवकर कुजेल.
आरोपी तीन दिवस पोलिसांना दिशाभूल करत राहिला. तो पोलिस आणि कुटुंबासह मुलाचा शोध घेत राहिला, परंतु पोलिसांना त्याच्या कृतीवर संशय आला. पोलिसांनी त्याला ताब्यात घेतले.
त्याची चौकशी केली असता त्याने हत्येची कबुली दिली. यानंतर पोलिसांनी त्याने सांगितलेल्या ठिकाणी खड्डा खोदला आणि मृतदेह बाहेर काढला आणि पोस्टमॉर्टमसाठी पाठवला. हे प्रकरण इग्लास पोलिस स्टेशन परिसरातील आहे.

भारत योगमय !

■ महासागर प्रतिनिधी
मुंबई / नागपूर, दि. २१ :
शनिवारी जगभरात ११ वा योग दिन साजरा करण्यात आला. भारतीय सांस्कृतिक संबंध परिषदेच्या मते, १९१ देशांमध्ये १३०० ठिकाणी २ हजारांहून अधिक कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले.

या वर्षीच्या योग दिनाची थीम 'एक पृथ्वी, एक आरोग्यासाठी योग' आहे. योग दिनानिमित्त, जम्मू आणि काश्मीरमधील चिनाब पूल, लाल चौक अशा देशातील अनेक प्रसिद्ध ठिकाणी लोकांनी एकत्र योगासने केली.

देशभरातील १ लाखाहून अधिक ठिकाणी झालेल्या या कार्यक्रमाला एकत्रितपणे 'योग संगम' असे नाव देण्यात आले हाते. यामध्ये २ कोटींहून अधिक लोक सहभागी झाल्याची माहिती आहे.

प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्यासह देशातील अनेक नेते, सेलिब्रेटी आणि सामान्य नागरिकांनीही या योगदिनात हिरीरीने भाग घेतला.

मुंबईत कुलाबा येथे गेट वे ऑफ इंडियासमोर मुंबई पोलीस दलाने सकाळी योगा केला.

शेतकऱ्यांना योग्यवेळी कर्जमाफी

सरकार आपला एकही शब्द फिरवणार नाही

■ वृत्तसंस्था, पुणे, दि. २१ :
सरकार योग्यवेळी शेतकरी कर्जमाफीचा आपला शब्द पूर्ण करेल अशी ग्वाही मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी पुन्हा एकदा दिली. सरकार दिलेला आपला एकही शब्द फिरवणार नाही. शेतकरी कर्जमाफीचा निर्णय योग्यवेळी घेतला जाईल, असे ते शेतकऱ्यांना आश्वस्त करताना म्हणालेत. यावेळी त्यांनी जगातील पहिल्या ६०० विद्यापीठांत नाव आल्याबद्दल पुणे विद्यापीठाचे कौतुकही केले.

फडणवीस यांनी शनिवारी येथे आयोजित जागतिक योग दिनाच्या कार्यक्रमात सहभाग घेतला. त्यानंतर पत्रकारांशी बोलताना त्यांनी शेतकरी कर्जमाफीसह पुणे विद्यापीठाची यशस्वी घोडदौड, पालखी सोहळा, शेतकरी समस्या आदी विविध मुद्यांवर भाष्य केले.

वारी ही महाराष्ट्राची प्राचीन परंपरा आहे. विठ्ठल दर्शनासाठी लाखो वारकरी पायी चालत येतात. ते सर्वजण आज पुण्यात थांबलेत. आम्ही या कार्यक्रमाशी जोडून आज योगाभ्यास केला. पुण्यातील महाविद्यालय यात सहभागी झाले. भव्य कार्यक्रम झाला. मी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांचे आभार मानतो. आज त्यांच्यामुळेच योग आंतरराष्ट्रीय पातळीवर स्वीकारण्यात आला आहे, असे ते म्हणाले.

पत्रकारांनी त्यांना पुणे विद्यापीठाचा दर्जा वाढला, पण विभागांची स्थिती फारशी चांगली नाही, प्राध्यापकांचाही तुटवडा आहे, असा प्रश्न विचारला. त्यावर ते म्हणाले, सर्वप्रथम मी पुणे विद्यापीठाचे मनापासून अभिनंदन करतो. जगातील पहिल्या ६०० विद्यापीठांत आज पुणे विद्यापीठ आहे. मला अपेक्षा आहे की, पुढील वर्षी किंवा २ वर्षांत पहिल्या ५०० विद्यापीठांत आपली विद्यापीठे असतील.

जगातील पहिल्या ५०० विद्यापीठांना मान असतो. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाची त्या दिशेने वाटचाल सुरू आहे. येथील कुलगुरू व्यवस्थापन परिषद, सिनेटर, प्राध्यापक यांचे कार्य कौतुकास्पद आहे. तुम्ही ज्या तुटवड्याविषयी प्रश्न केला, त्याविषयी उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी यापूर्वीच सर्वप्रकारच्या मान्यता दिल्या आहेत.

आळंदी संस्थानच्या विश्वस्तांनी आज पत्रकारांना हिनकस वागणूक दिली. त्याचे काही व्हिडिओ समोर आलेत. मुख्यमंत्र्यांनी त्यावरही भाष्य केले. ते म्हणाले, अशा गोष्टी पुन्हा घडणार नाहीत याची काळजी घेतली जाईल. अनेकदा स्ट्रेस, तणावातून अशा गोष्टी घडतात. पण त्याची पुनरावृत्ती होणार नाही असे ते म्हणाले.

एअर इंडियाच्या ३ अधिकाऱ्यांची हकालपट्टी

अहमदाबाद प्लेन क्रॅश

■ वृत्तसंस्था, नवी दिल्ली, दि. २१ :
अहमदाबाद विमान अपघातानंतर, डीजीसीएने शनिवारी एअर इंडियाला ३ अधिकाऱ्यांना काढून टाकण्याचे आदेश दिले. यामध्ये विभागीय उपाध्यक्षांसह तीन अधिकाऱ्यांचा समावेश आहे. डीजीसीएने पायलटला क्रू शेड्युलिंग आणि रोस्टरिंगशी संबंधित भूमिका आणि जबाबदाऱ्यांपासून मुक्त करण्यास सांगितले आहे.

या अधिकाऱ्यांमध्ये विभागीय उपाध्यक्ष चुडा सिंग, क्रू शेड्युलिंग करणाऱ्या मुख्य व्यवस्थापक पिंकी मित्तल आणि क्रू शेड्युलिंगच्या नियोजनाशी संबंधित पायल अरोरा यांचा समावेश आहे.

पीटीआय वृत्तसंस्थेनुसार, २० जून रोजी जारी केलेल्या आदेशात एअर इंडियाला तात्काळ कारवाई करण्यास सांगितले आहे. १२ जून रोजी अहमदाबादमध्ये झालेल्या विमान अपघातानंतर हा निर्णय घेण्यात आला.

लंडनला जाणारे एअर इंडियाचे विमान एआय-१७१ टेकऑफनंतर लगेचच कोसळले. विमान मेडिकल कॉलेज हॉस्टेलला धडकले, ज्यामध्ये प्रवाशांसह एकूण २७० लोकांचा मृत्यू झाला.
एअर इंडियाने एका निवेदनात म्हटले आहे की त्यांनी डीजीसीएचा आदेश स्वीकारला आहे आणि त्याची अंमलबजावणी केली आहे. अनिवार्य उड्डाण अनुभव आणि परवाना नियमांचे उल्लंघन, वेळापत्रक प्रोटोकॉलचे पालन न करणे असे आरोप त्यांच्यावर आहेत.

एअर इंडियाने या अधिकाऱ्यांना क्रू शेड्युलिंग आणि रोस्टरिंगशी संबंधित सर्व जबाबदाऱ्यांमधून तात्काळ काढून टाकावे, शिस्तबद्ध कारवाई सुरू करावी. १० दिवसांच्या आत डीजीसीएला कळवावे, असे आदेशात म्हटले आहे.

मतदान केंद्राचे फुटेज सार्वजनिक करता येणार नाही

■ वृत्तसंस्था, नवी दिल्ली, दि. २१ :
निवडणूक आयोगाने शनिवारी म्हटले आहे की, मतदान केंद्रांच्या वेबकास्टिंगचे सीसीटीव्ही फुटेज शेअर करणे योग्य नाही. यामुळे मतदार आणि गट ओळखणे सोपे होईल. मतदार आणि गैर-मतदार दोघेही असामाजिक घटकांकडून दबाव, भेदभाव आणि धमक्यांना बळी पडू शकतात.

आयोगाने म्हटले आहे की, सीसीटीव्ही फुटेज सार्वजनिक करणे हे लोकप्रतिनिधी कायद्यातील कायदेशीर तरतुदी आणि सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्देशांचे उल्लंघन असेल. महाराष्ट्र विधानसभा निवडणुकीत हेराफेरी झाल्याच्या लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी यांच्या दाव्यावरील सीसीटीव्ही फुटेज शेअर करण्याच्या मागणीवर आयोगाचे हे उत्तर आले आहे. यावर काँग्रेस आणि राहुल गांधी यांनी सडकून टीका केली आहे.

भाजपचा निवडणूक खर्च दीड हजार कोटी

■ वृत्तसंस्था, नवी दिल्ली, दि. २१ :
२०२४च्या लोकसभा आणि त्यासोबतच्या विधानसभा निवडणुकीत भाजपने सर्वाधिक पैसे खर्च केले. पक्षाने सुमारे १,४९४ कोटी खर्च केले, जे एकूण निवडणूक खर्चाच्या ४४.५६% आहे.

काँग्रेसने ६२० कोटी खर्च केले आणि खर्चाच्या बाबतीत दुसऱ्या क्रमांकावर राहिले, जे एकूण खर्चाच्या १८.५% आहे. असोसिएशन फॉर डेमोक्रॅटिक रिफॉर्म्स (अउफ्र) च्या अहवालात ही माहिती देण्यात आली आहे. या अहवालात एकूण ३२ राष्ट्रीय आणि प्रादेशिक पक्षांच्या खर्चाचे विश्लेषण करण्यात आले आहे.

१६ मार्च ते ६ जून २०२४ दरम्यान झालेल्या लोकसभा आणि चार राज्यांच्या निवडणुकांमध्ये (आंध्र प्रदेश, अरुणाचल प्रदेश, ओडिशा आणि सिक्कीम) एकूण ३,३५२.८१ कोटी रुपये खर्च झाले. यापैकी केवळ राष्ट्रीय पक्षांचा खर्च २,२०४ कोटी रुपये होता, जो एकूण खर्चाच्या ६५.७५% आहे.

भीषण अपघातात चौघांचा मृत्यू

■ वृत्तसंस्था, सिंधुदुर्ग, दि. २१ :
जिल्ह्यातील देवगड तालुक्यातील नारिंग्रे गावाजवळ शुक्रवारी सकाळी एसटी बस आणि रिक्षामध्ये भीषण अपघात झाला. या अपघातात रिक्षातील चौघांचा जागीच मृत्यू झाला असून, एक जण गंभीर जखमी झाला.

मृतांमध्ये मालवण तालुक्यातील आचरा येथील रिक्षा व्यावसायिकांचा समावेश आहे. संकेत सदानंद घाडी (३५), संतोष रामजी गावकर (३५) रोहन मोहन नाईक (३५), आणि सोनू कोळंबकर (४५) अशी मृतांची नावे आहेत. तर रघुनाथ बिनसाळे हे गंभीर जखमी असून त्यांच्यावर गोवा येथील बांभुळी रुग्णालयात उपचार सुरू आहेत.

रिक्षाचालकासह प्रवासी मद्यधुंद अवस्थेत होते. याच कारणामुळे रिक्षावरील नियंत्रण सुटून एसटी बसला समोरासमोर धडक दिल्याचा संशय व्यक्त केला जात आहे. स्थानिक नागरिकांनी मदतीसाठी तत्काळ धाव घेतली आणि जखमींना रुग्णालयात पोहोचवले.

डंपरखाली आल्याने दुचाकीस्वार ठार

कल्याण-पुणे लिंक रोडवर विजय नगर परिसरात आणखी एक अपघात घडला. डंपरला ओव्हरटेक करताना दुचाकीने रस्त्याच्या कडेला उभ्या असलेल्या सिलिंडर गाडीला धडक दिली. यामुळे दुचाकीस्वार डंपरच्या चाकाखाली येऊन जागीच ठार झाला, तर एक जण गंभीर जखमी झाला आहे.

कारच्या धडकेत महिला ठार

नवी मुंबईच्या न्यू पनवेल परिसरात एका धनाढ्याच्या १९ वर्षीय मुलीने मर्सिडीज कारने स्कुटीवरुन जाणाऱ्या दोघांना उडवले. या अपघातात एका महिलेचा मृत्यू झाला आहे. खारघर पोलिसांनी मर्सिडीज बेंझ कार चालवणाऱ्या मुलीला अटक केली आहे. या मुलीचे नाव तिथी सिंग (१९) असे असून ती इंजिनिअरिंगची विद्यार्थिनी आहे. या अपघातामध्ये रेखा यादव (५०) या महिलेचा मृत्यू झाला आहे. तर गोपाल यादव (५४) गंभीर जखमी झाले आहेत.

इस्त्रायली हल्ल्यात इराणचा ड्रोन कमांडर ठार

आतापर्यंत मारले गेले १२ अधिकारी

युद्ध थांबवण्यास इस्त्रायलला सांगणार नाही : ट्रम्प

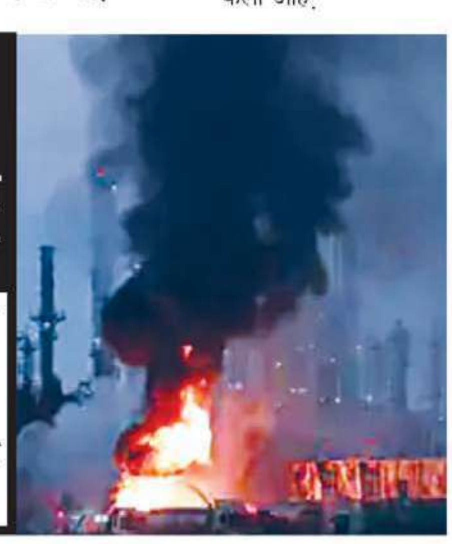

■ वृत्तसंस्था
तेहरान/तेल अवीव, दि. २१ :
इस्त्रायलने इराणचा ड्रोन कमांडर अमीन पोर जोडखी याला हवाई हल्ल्यात ठार मारल्याचा दावा केला आहे. यापूर्वी १३ जून रोजी इस्त्रायलने ड्रोन युनिट प्रमुख तहर फर यांना ठार मारले होते. तेव्हापासून जोडखी ड्रोन युनिटचे प्रमुख होते.

इस्त्रायलने आतापर्यंत इराणच्या १२ हून अधिक लष्करी अधिकाऱ्यांना ठार मारले आहे. यामध्ये इराणी लष्करप्रमुख मोहम्मद बघेरी, आयआरजीसी प्रमुख हुसेन सलामी आणि इतर अनेक मोठ्या नावांचा समावेश आहे.

दरम्यान, अमेरिकेचे अध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प म्हणाले की ते इस्त्रायलला युद्ध थांबवण्यास सांगणार नाहीत. ते म्हणाले की जर कोणी जिंकत असेल तर त्याला थांबवणे कठीण आहे.

इराण आणि इस्त्रायलमधील युद्ध सुरू आहे. इराणने सकाळी तेल अवीव आणि इस्त्रायलमधील इतर शहरांवर क्षेपणास्त्र हल्ले केले. यामुळे अनेक इमारतींचे नुकसान झाले आहे.

त्याच वेळी, इस्त्रायलनेही प्रत्युत्तर दिले आणि इराणमधील इस्फहानमधील कोम येथे क्षेपणास्त्र हल्ले केले. २ जणांचा मृत्यू झाला आहे आणि ४ जण जखमी झाले आहेत.

गेल्या ८ दिवसांत इस्त्रायलमध्ये २४ जणांचा मृत्यू झाला आहे, तर ९०० हून अधिक जण जखमी झाले आहेत. इराणमध्ये ६५७ जणांचा मृत्यू झाला आहे आणि २००० हून अधिक जण जखमी झाले आहेत. ही आकडेवारी वॉशिंग्टनस्थित इराणी मानवाधिकार गटाने दिली आहे. इराणहून ३१० भारतीय परतले आहेत.

संयुक्त राष्ट्रांमधील इराणचे राजदूत अमीर सईद इरावनी यांनी इस्त्रायली हल्ल्यात मृत्युमुखी पडलेल्या इराणी मुलांचे पोस्टर दाखवले.

राज्यात हिंदी भाषा लादण्याचा छुपा अजेंडा

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २१ :
महाराष्ट्रात सध्या हिंदी भाषा सक्तीवरून शिवसेना ठाकरे गटाने देखील याविरोधात आवाज उठवण्यास सुरू केले.

आता ठाकरे गटाचे नेते आदित्य ठाकरे यांनी देखील भाजपवर सडकून टीका केली आहे. हिंदी भाषा लादण्याचा छुपा अजेंडा असल्याचा आरोप आदित्य ठाकरे यांनी केला आहे.

कुठल्याही भाषेला विरोध नाही, पण त्या भाषेच्या सक्तीला विरोध आहेच! आपल्या लक्षात येत आहे का की मागल्या दाराने मराठी द्वेषी भाजपचे काय चालले आहे? असा सवाल त्यांनी केला आहे.

४७१ धावांवर गुंडाळला भारताचा डाव

कर्णधार शुभमन गिलसह ऋषभ पंत आणि यशस्वी जैस्वालने ठोकले शतक

ऋषभ पंतने कसोटी क्रिकेटमध्ये सर्वाधिक धावा करणारा भारतीय यष्टीरक्षक एमएस धोनीला मागे टाकले आहे. त्याने आता ७ शतके ठोकली आहेत. धोनीने त्याच्या कसोटी कारकिर्दीत ६ शतके केली.

■ वृत्तसंस्था, लीड्स, दि. २१ :
तेंडुलकर-अँडरसन ट्रॉफीच्या पहिल्या कसोटीच्या पहिल्या डावात भारताचा डाव ४७१ धावांवर संपला. संघाने शेवटच्या ७ विकेट्स ४१ धावा करून गमावल्या. शनिवारी, हेडिंग्ले क्रिकेट ग्राउंडवर सुरू असलेल्या सामन्याच्या दुसऱ्या दिवशी, भारतीय संघाने ३५९/३ च्या धावसंख्येने खेळण्यास सुरुवात केली.

कर्णधार शुभमन गिलने १४७, ऋषभ पंतने १३४ आणि यशस्वी जैस्वालने १०१ धावा केल्या. केएल राहुलने ४२ धावांचे योगदान दिले. लंचपूर्वी गिल आणि पंत बाद झाल्यानंतर भारतीय संघाचा खालचा मधला क्रम कोसळला.

८ वर्षांनी भारतीय संघात पुनरागमन करणाऱ्या करुण नायरला आपले खातेही उघडता आले नाही. रवींद्र जडेजा ११ धावा काढून बाद झाला आणि शार्दुल एक धाव काढून बाद झाला.
इंग्लंडकडून कर्णधार बेन स्टोक्स आणि जोश टंग यांनी प्रत्येकी ४ विकेट घेतल्या. ब्रायडन कार्स आणि शोएब बशीर यांनी प्रत्येकी एक विकेट घेतली. पावसामुळे इंग्लडचा डाव सुरू झालेला नव्हता.

स्थानिक स्वराज्य संस्था निवडणुकीत महिला मतांवर डोळा

लाडक्या बहिणींना ९ टक्के व्याजाने १ लाखापर्यंत कर्ज

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २१ :
आगामी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकीत महिलांच्या मतपेढीवर डोळा ठेवत लाडकी बहीण योजनेतील लाभार्थी महिलांसाठी नवे पाऊल उचलण्यात आले आहे. लाडक्या बहिणींसाठी राज्य सरकारकडून विशेष आर्थिक यंत्रणा उभी करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

राज्यभर महिला नागरी सहकारी पतसंस्था स्थापन करण्यात येणार आहेत. तसेच महिलांच्या आर्थिक सक्षमीकरण्यासाठी मुंबई बँक आणि विविध महामंडळाकडून महिलांना ९ टक्के अल्प व्याजदराने कर्जपुरवठा केला जाणार आहे. आगामी महापालिका निवडणुकांच्या पार्श्वभूमीवर पुन्हा एकदा महायुती सरकारने लाडक्या बहिणींना खुश करण्याचा प्रयत्न केला आहे.

राज्यात लाडकी बहीण योजनेचे अडीच कोटी लाभार्थी आहेत. दर महिन्याला लाडक्या बहिणींच्या बँक खात्यावर दीड हजार रुपये जमा होत आहेत. लाडकी बहिण योजनेमुळे राज्य सरकारच्या तिजोरीवर आर्थिक ताण सहन करावा लागत आहे.

दर महिन्याना लाडक्या बहिणींना लाभ देताना सरकारची दमछाक होत आहे त्यातच विरोधकांकडून लाडकी बहिण योजना बंद होणार असल्याची टीका केली जात आहे, त्यातच आता महिलांच्या स्वयंरोजगारासाठी स्थानिक सहभागातून पतसंस्था स्थापन करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

सहकार मंत्री बाबासाहेब पाटील यांनी सांगितले की, या पतसंस्था सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० आणि नियम १९६१ अंतर्गत नोंदणीकृत असतील. महिला व बालविकास विभागाच्या लाभार्थी यादीच्या आधारे सदस्यता दिली जाणार असून, प्रवर्तकांची पार्श्वभूमी तपासणे व केवायसी पूर्ण करणे अनिवार्य राहील. प्रत्येक संस्थेसाठी सहाय्यक निबंधक पालक अधिकारी म्हणून नेमण्यात येणार आहेत.

राज्यात शहरी व ग्रामीण स्तरावर महिलांच्या सहभागातून पतसंस्था स्थापन करण्यात येणार आहेत. यासाठी विविध स्तरांवर प्राथमिक सभासदांची संख्या व भागभांडवलाचे निकष निश्चित करण्यात आले आहेत.

महिलांच्या उद्यमशीलतेला चालना देण्यासाठी अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळ, वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती महामंडळ, महाराष्ट्र राज्य ओबीसी वित्त महामंडळ यांच्या योजनांचा समावेश करून सुसंगत आर्थिक पायाभूत रचना तयार करण्यात आली आहे. पात्र महिलांना १ लाख रुपये किंवा त्याहून अधिक रकमेचे कर्ज ९% दराने दिले जाणार आहे. इतर कर्जदारांसाठी हा दर १०.५० ते १३.५० टक्क्यांपर्यंत आहे.

अर्थतज्ज्ञ विश्वास उटगी यांनी सांगितले की, विधानसभेला लाडक्या बहिणींनी महायुतीला भरघोस मतदान केले. सरकारने मदतीच्या निकषात बसत नसलेल्या लाखो महिलांना वगळण्यात आले. त्यामुळे सामान्य महिलांमध्ये नाराजीचा सूर उमटला. त्याच्या भरपाईसाठी ही योजना आहे. अर्थात कर्जाचे वाटप पारदर्शक पद्धतीने कसे होणार? ९ टक्के दराने कर्ज घेणे किती महिला बचत गटांना परवडेल? हे मुद्दे योजनेचा पूर्ण आराखडा अभ्यासल्यावरच स्पष्ट होईल.

भक्ती आणि योगाच्या माध्यमातून आरोग्यदायी समाज निर्मितीसाठी प्रयत्न करूया : मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस

■ महासागर प्रतिनिधी,
पुणे, दि. २१:

योग ही आमची परंपरा, संस्कृती, आनंददायी जीवनाची गुरुकिल्ली आहे. ही चिकित्सा पद्धती आहे. भक्ती आणि योगाच्या माध्यमातून आरोग्यदायी, स्वस्थ समाजाची निर्मिती व्हावी, असा प्रयत्न सर्व मिळून करूया, असे आवाहन मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी केले.

जागतिक योग दिनाच्या निमित्ताने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, श्री संत ज्ञानेश्वर महाराज संस्थान आळंदी आणि श्री संत तुकाराम महाराज संस्थान देहू यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित 'वारकरी भक्तीयोग' कार्यक्रमात ते बोलत होते.

यावेळी उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री चंद्रकांतदादा पाटील, नगर विकास राज्यमंत्री माधुरी मिसाळ, संत साहित्याचे अभ्यासक ज्येष्ठ साहित्यिक डॉ. सदानंद मोरे, विठ्ठल रुख्मिणी संस्थान पंढरपूरचे सहअध्यक्ष गहिनीनाथ औसेकर, पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी, विभागीय आयुक्त डॉ. चंद्रकांत पुलकुंडवार, पुणे शहर पोलीस आयुक्त अमितेश कुमार, पुणे मनपा आयुक्त नवल किशोर राम, क्रीडा संचालक शीतल तेली उगले, जिल्हाधिकारी जितेंद्र डूडी, विद्यापीठाच्या सल्लागार परिषदेचे सदस्य राजेश पांडे आदी उपस्थित होते.

मुख्यमंत्री फडणवीस योग हा शरीर आणि मनाला सर्वार्थाने पुनरुज्जीवित करणारा असल्याचे सांगून मुख्यमंत्री फडणवीस म्हणाले, योगाचे हे आमचे प्राचीन ज्ञान जगाने स्वीकारावे यासाठी प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांनी संयुक्त राष्ट्रात योग दिनाचा प्रस्ताव ठेवला आणि सर्व देशांनी पाठिंबा दिलेला हा संयुक्त राष्ट्राच्या इतिहासात एकमात्र प्रस्ताव आहे. गेले ११ वर्ष जागतिक योग दिवस साजरा करण्यात येत आहे.

योगसाधना कोणालाही करता येते. शरीर, मनाला आणि शरीरातील सर्व चक्रांना पुनुरुज्जीवित करत उभारी देण्याचे काम योगासनाच्या माध्यमातून होते. ही सर्व आसने शरीराची रचना लक्षात घेऊन रचलेली आहेत. नखापासून केसापर्यंत शरीराच्या प्रत्येक बाह्य आणि अंतर्गत अवयवाला दिशा देण्याची आणि उपचार करण्याची रचना योगासनात आहे. जगामध्ये योगासनाकडे उपचार शक्ती (हिलींग पॉवर), आरोग्यदायी जीवनशैली (वेलनेस) म्हणून पाहिले जाते, असेही मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले.

यावर्षी प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांनी दिलेला 'एक भूमी, एक आरोग्य' हा संदेश कृतीतून देणारा वारकरी संप्रदाय आहे. म्हणून वारकऱ्यांसोबत योगासन करणे ही एकप्रकारे आनंदाची पर्वणी आहे. आज सर्व दिंड्या मुक्कामाच्या ठिकाणी योगासन करत आहेत. तसेच ७०० महाविद्यालयातील विद्यार्थीदेखील योगासनात सहभागी झाले आहेत, ही आनंदाची बाब आहे. आयोजकांनी आरोग्य वारी हे नवीन रिंगण दिले असून ते पुढे कायम चालत रहावे, अशी अपेक्षाही मुख्यमंत्र्यांनी व्यक्त केली.

मंत्री पाटील म्हणाले, प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांनी संयुक्त राष्ट्रांमध्ये योग दिनाचा प्रस्ताव मांडला त्यानुसार हा दिन साजरा केला जातो. आज एकाच वेळी भारत आणि जगातील जवळपास १० कोटी लोक योग करत असतील, अशी अद्भुत किमया झाली आहे. ५ हजार वर्षांपासूनच्या इतिहासातील योगा, ध्यान, यज्ञाचे महत्त्व पुन्हा एकदा जगाच्या लक्षात आले असून यातील विज्ञानाचे सर्व जग अनुसरण करत आहे.

योग कार्यक्रमात आमदार सर्वश्री भीमराव तापकीर, हेमंत रासने, सुनील कांबळे, पिंपरी चिंचवड पोलीस आयुक्त विनय कुमार चौबे, पिंपरी चिंचवड मनपा आयुक्त शेखर सिंह, जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी गजानन पाटील, विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरू पराग काळकर, श्री संत ज्ञानेश्वर महाराज संस्थानचे विश्वस्त ॲड. राजेंद्र उमाप, भावार्थ देखणे आदी सहभागी झाले. परदेशी नागरिक, विद्यापीठातील अधिष्ठाता, प्राचार्य, विद्यार्थी आदी योगात सहभागी झाले.

मालवणीत अल्पवयीन मुलीवर वारंवार अत्याचार

■ महासागर प्रतिनिधी,
मुंबई, दि. २१:

मुंबईच्या मालवणी परिसरातून एक संतापजनक घटना समोर आली आहे. एका 14 वर्षीय मुलीवर अत्याचार केल्याप्रकरणी पोलिसांनी दोन जणांना अटक केली आहे. पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार आरोपींनी अल्पवयीन मुलीला धमकावत तिच्यावर अत्याचार केला.

पीडित मुलीच्या कुटुंबियांनी तक्रार दाखल करताना म्हटले आहे की, काही दिवसांपूर्वी मुलीवर दोन जणांनी धमकी देत अत्याचार केला. 6 जून रोजी पीडितेची ती अश्लील क्लिप तिच्या आईला पाठविण्यात आली. तेव्हा हा प्रकार उघडकीस आला. या नंतर त्यांनी मालवणी पोलिसात तक्रार दाखल केली. पोलिसांनी दोन आरोपींना अटक केली आहे.

पीडित अल्पवयीन मुलगी फेब्रुवारी महिन्यात मैत्रीणीच्या बर्थडे पार्टीला तिच्या घरी गेली होती. त्यावेळी मैत्रीणीच्या घरी कोणीही नव्हते. एक 23 वर्षाचा एक तरुण आला. याच तरुणाने पीडित मुलीवर बलात्कार करत त्याचे चित्रीकरण केले. या व्हिडिओ त्याने दुसऱ्या मित्राला पाठवला त्याने या व्हिडिओच्या माध्यमातून मुलीला धमकी देण्यास सुरुवात केली. सोशल मिडीयावर हे सर्व अपलोड करेल अशी धमकी देत त्याने लॉजवर नेत तिच्यावर अत्याचार केला. यानंतर हा व्हिडिओ तिच्या आईला पाठवल्याने हा प्रकार उघडकीस आला.

या प्रकरणी मालवणी पोलिसांनी भारतीय न्याय संहितेच्या कलम 64 (1), 56 (1), 3 (5) अन्वये बलात्काराचा गुन्हा नोंदवला आहे. तसेच माहिती तंत्रज्ञान कायद्यानुसार अश्लील व्हिडिओ प्रसारित केल्याबद्दल स्वतंत्र गुन्हाही दाखल करण्यात आला आहे. पोलिसांनी त्वरीत तपास सुरू करत दोघा आरोपींना अटक केली आहे. अटक करण्यात आलेल्या आरोपींपैकी एक 23 वर्षांचा असून ओला चालक आहे. दुसरा आरोपी पाळीव कुत्रा सांभाळण्याचे काम करतो. आपली बदनामी होईल या भीतीने ती नाइलाजास्तव त्याला भेटायला गेली. त्या आरोपीनं पीडितेला गोराई येथील एका लॉजमध्ये नेऊन तिच्यावर बलात्कार केला. त्यानंतर दीड महिन्याच्या काळात दोन्ही आरोपींनी तिला वारंवार धमकावून तिच्यावर बलात्कार केला.

लाडक्या बहिणींना ०% दराने १ लाखांचे कर्ज

मुंबई बँक देणार मदतीचा हात

■ महासागर प्रतिनिधी,
मुंबई, दि. २१:

मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहीण योजनेचा लाभ घेणाऱ्या मुंबईतील महिलांना शून्य टक्के व्याजराने तब्बल 1 लाख रुपयांचे कर्ज देण्याचा निर्णय मुंबई बँकेने घेतला आहे. मुंबै बँकेचे अध्यक्ष तथा भाजप आमदार प्रवीण दरेकर यांनी ही माहिती दिली आहे. बँकेने मुंबई महापालिका निवडणुकीच्या ऐन तोंडावर हा निर्णय घेतला आहे. त्यामुळे त्याचा मोठा लाभ सत्ताधारी महायुतीला मिळण्याची शक्यता आहे.

महायुती सरकारची मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहीण योजना गेमचेंजर ठरली आहे. या योजनेच्या माध्यमातून महिला आर्थिकदृष्ट्या सक्षम बनल्या आहेत. काही महिलांनी छोटे-मोठे उद्योगधंदेही सुरू केलेत. त्यानंतर आता या योजनेंतर्गत मुंबईतील महिलांना चक्क शून्य टक्के व्याज दराने 1 लाख रुपयांपर्यंतचे कर्ज उपलब्ध करून देण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी लाडक्या बहिणींचे पैसे उद्योग-व्यवसायाच्या माध्यमातून बाजारात आणण्याची इच्छा व्यक्त केली होती. त्यामुळे आम्ही लाडक्या बहिणींना 9 टक्के व्याजदराने करण्यात येणारा कर्जपुरवठा शून्य टक्के दराने करण्याचा निर्णय घेतला आहे, असे प्रवीण दरेकर यांनी सांगितले आहे.

सद्यस्थितीत सरकारच्या 4 महामंडळाच्या योजनांतून लाभार्थींना 12 टक्क्यांपर्यंतच्या व्याजाचा परतावा दिला जातो. उदाहरणार्थ, पर्यटन महामंडळाच्या आई योजनेद्वारे महिलांना 12 टक्क्यांपर्यंत व्याज परतावा दिला जातो. याशिवाय अण्णासाहेब पाटील आर्थिक विकास महामंडळ, भटक्या विमुक्त्यांचे महामंडळ व ओबीसी महामंडळाच्या योजनांमधूनही महिलांना व्याजाचा परतावा दिला जातो. त्यामुळे आम्ही ज्या महिलांना कर्जपुरवठा करत आहोत, त्या लाभार्थी या महिला या योजनेत बसत असतील तर त्यांनाही शून्य टक्के व्याजदरात कर्ज उपलब्ध होऊ शकते, असे प्रवीण दरेकर यांनी 'एबीपी माझा'शी बोलताना सांगितले.

प्रवीण दरेकर पुढे म्हणाले, एका महिलेला 1 लाख रुपयांचे कर्ज मिळेल. त्यामुळे 5-10 महिला एकत्र येऊन उद्योग व्यवसाय सुरू करू शकतात. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्यासोबतच्या एका बैठकीत हा निर्णय घेण्यात आला. या बैठकीला वरील चारही महामंडळांचे संचालक, संबंधित खात्याचे सचिव व अतिरिक्त सचिव होते. या चारही महामंडळांच्या माध्यमातून महिलांना शून्य टक्के व्याजाने कर्जपुरवठा करण्याचा शासन निर्णय झाला. मुख्यमंत्र्यांनी तसे आदेशही दिलेत.

महिलेवर अत्याचार करून पतीला ठार मारण्याची धमकी

■ महासागर प्रतिनिधी, हिंगोली, दि. २१:

हिंगोली ग्रामीण पोलिस ठाण्यांतर्गत एका गावात महिलेवर अत्याचार तरून तिच्या पतीलाच धमकी देऊन तिच्या मुलीचा विनयभंग करणाऱ्या एका तरुणावर हिंगोली ग्रामीण पोलिस ठाण्यात शनिवारी ता. 21 पहाटे गुन्हा दाखल झाला आहे. या प्रकरणात आरोपी तरुणाच्या शोधासाठी पोलिसांचे पथक रवाना झाले आहे. पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, हिंगोली ग्रामीण पोलिस ठाण्यांतर्गत एका गावात विकास गिरी या तरुणाने एका महिलेवर अत्याचार केला.

मात्र बदनामीच्या भितीमुळे तिने हा प्रकार कोणालाही सांगितला नाही. त्यामुळे विकास याने मागील काही दिवसांपासून तिच्यावर जबरदस्तीने अत्याचार करीत होता. दरम्यान, शुक्रवारी ता. २० त्याने पुन्हा एकदा महिलेच्या घरात जाऊन तिच्यावर जबरदस्तीने अत्याचार केला. या प्रकाराची माहिती त्या महिलेच्या पतीला मिळाल्यानंतर त्याने विकास याला जाब विचारला.

मात्र त्याने त्यांनाच जिवे मारण्याची धमकी देऊन शांत केले. या प्रकारामुळे घाबरलेल्या महिलेची मुलगी तेथे आल्यानंतर विकास याने त्यामुलीचाही विनयभंग करून पळ काढला. या प्रकारानंतर त्या महिलेने कुटुंबियांसह थेट हिंगोली ग्रामीण पोलिस ठाणे गाठून रितसर तक्रार दाखल केली.

यामध्ये विकास याने मागील एक वर्षापासून जबरदस्तीने अत्याचार केला असून पतीलाही जिवे मारण्याची धमकी दिली. यावरून पोलिसांनी विकास गिरी या तरुणाविरुध्द गुन्हा दाखल दाखल केला आहे.

नाशिकच्या ५ धरणांतून गोदापात्रात विसर्ग

'नाथसागरा'त १४ हजार क्युसेक वेगाने पाण्याची आवक

■ महासागर प्रतिनिधी,
नाशिक, दि. २१:

नाशिक जिल्ह्यात गत दोन दिवसांत समाधानकारक पाऊस झाला आहे. सध्याही पावसाची संततधार सुरू आहे. परिणामी, गंगापूरसह जिल्ह्यातील 5 धरणांतून खालच्या भागात पाण्याचा विसर्ग करण्यात येत आहे. त्यामुळे पैठणच्या जायकवाडी प्रकल्पात नांदूरमध्यमेश्वरमार्गे सुमारे 14 हजार क्युसेक वेगाने पाण्याची आवक सुरू झाली आहे. यामुळे छत्रपती संभाजीनगरसह या धरणावर अवलंबून असणाऱ्या शहरांचा व शेतीचा पाणीप्रश्न सुटण्यास मदत होणार आहे.

नाशिक शहरासह जिल्ह्यात गुरूवारी झालेल्या मुसळधार पावसामुळे धरणसाठ्यात कमालीची वाढ झाली आहे. यामुळे गंगापूर धरणातून शुक्रवारी सकाळी 9 वा. 1 हजार क्युसेक वेगाने पाण्याचा विसर्ग सुरू करण्यात आला. हा विसर्ग आज शनिवारी दुपारी पुन्हा 1160 वरून 2 हजार 320 क्युसेकपर्यंत वाढवण्यात आला. यासाठी धरणाच्या 9 पैकी 3 दरवाजे काही फुटांनी उघडण्यात आलेत. धरणाच्या पाणलोट क्षेत्रात सुरू असणारा पाऊस, ढगाळ हवामान यामुळे धरणातील पाण्याची आवक वाढण्याची शक्यता आहे. त्यामुळे खबरदारी म्हणून पाण्याचा विसर्ग वाढवण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. सध्या गंगापूर धरणात 65 टक्के पाणीसाठा उपलब्ध आहे. पावसामुळे जिल्ह्यातील पाणीसाठी 42 टक्क्यांवर पोहोचला आहे.

I दारणा, नांदूरमध्यमेश्वर, कादवा, पालखेड या इतर 4 धरणांतूनही खालच्या दिशेने पाणी सोडण्यात आले आहे. यामुळे नदीकाठच्या नागरिकांना सतर्कतेचा इशारा देण्यात आला आहे. सद्यस्थितीत दारणा धरणातून 4,742 क्यूसेक, तर नांदूरमध्यमेश्वर धरणातून शुक्रवारी रात्री 9 वाजता 9,465 क्यूसेक पाणी सोडण्यात आले आहे.

याशिवाय कादवातून 530 क्युसेक, तर पालखेड धरणातून 1,350 क्युसेक वेगाने पाणी सोडले जात आहे. होळकर पुलाखालूनही 1446 क्युसेक वेगाने पाण्याचा विसर्ग सुरू आहे.

नाशिक जिल्ह्यातील धरणांतून पाणी सोडण्यात आल्यामुळे मराठवाड्यातील जायकवाडी धरणात मोठ्या प्रमाणात पाण्याची आवक सुरू झाली आहे. हे पाणी नांदूरमध्यमेश्वर मार्गे नाथसागरात दाखल होत आहे. या धरणाच्या पाणलोट क्षेत्रासह नाशिक जिल्ह्यात मोठ्या प्रमाणावर पाऊस झाल्यामुळे गोदावरीला पूर आला आहे.

कोल्हापुरात पंचगंगा नदीच्या पाणीपातळीत वाढ

कोल्हापुरात पंचगंगा नदीची पाणी पातळी 28 फुटांवर पोहोचली आहे. कोल्हापूर शहरामध्ये पावसाने विश्रांती घेतली आहे. पण घाटमाथ्यावर पावसाची संततधार सुरूच आहे. राधानगरी धरणातूनही पाण्याचा विसर्ग होत असल्यामुळे पंचगंगा नदीच्या पाणी पातळीमध्ये वाढ होत आहे. जिल्ह्यातील अनेक बंधारे पाण्याखाली गेले असून त्या ठिकाणी पर्यायी मार्गाने वाहतूक सुरू आहे.

महाराष्ट्र-कर्नाटक सीमाप्रश्न पुन्हा पेटणार

महायुती सरकारने उच्चाधिकार समितीची केली पुर्नरचना

■ महासागर प्रतिनिधी,
मुंबई, दि. २१:

महाराष्ट्र सरकारने केलेली सीमासमन्वय मंत्र्यांची नियुक्ती तथा उच्चाधिकार समितीच्या पुर्नरचनेनंतर कन्नड संघटना चांगल्याच आक्रमक झाल्या आहेत. या संघटनांनी कानडी सरकारवर प्रभारी मंत्र्यांची नियुक्ती करण्यासाठी मोठा दबाव टाकला आहे. त्यामुळे आगामी काळात महाराष्ट्र-कर्नाटकातील सीमावादाचा जुना प्रश्न चिघळण्याची भिती व्यक्त केली जात आहे.

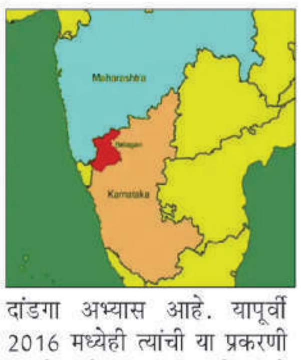

मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या नेतृत्वातील महायुती सरकारने सीमाप्रश्न हाताळण्यासाठी सीमा समन्वय समिती स्थापन केली आहे. त्यानंतर कर्नाटकातही कन्नड संघटनांनी यासंबंधी एक प्रभारी मंत्री नियुक्त करण्याची मागणी केली आहे. सातत्याने प्रश्न लावून धरल्यानंतरही कानडी सरकारने या प्रकरणी अद्याप कोणतेही पाऊल उचलले नाही. त्यामुळे या संघटना चांगल्याच आक्रमक झाल्या आहेत. परिणामी, मुख्यमंत्री सिद्धरमय्या यांच्या नेतृत्वातील कर्नाटकच्या काँग्रेस सरकारने यासंबंधी प्रभारी मंत्री नियुक्तीच्या हालचाली सुरू केल्या आहेत. यात राज्याचे कायदा, संसदीय कामकाज व पर्यटन मंत्री एच के पाटील यांचे नाव आघाडीवर आहे. त्यांच्या नावाचा प्रस्ताव मुख्यमंत्री सिद्धरमय्या यांच्याकडे प्रलंबित असल्याची माहिती आहे.

उल्लेखनीय बाब म्हणजे एच के पाटील यांचा सीमाप्रश्नाचा दांडगा अभ्यास आहे. यापूर्वी 2016 मध्येही त्यांची या प्रकरणी प्रभारी मंत्री म्हणून नियुक्ती झाली होती. त्यामुळे यावेळीही त्यांचीच पुन्हा नियुक्ती केली जावी, अशी कन्नड संघटनांची मागणी केली आहे. त्यांच्या मागणीनुसार आता कर्नाटक सरकार सीमाप्रश्नाची जाण असणाऱ्या नेत्यांची एक समिती स्थापन करणार असल्याची माहिती आहे. मंत्री पाटील हे त्या समितीचे प्रमुख असतील अशी नवी माहिती प्राप्त झाली आहे.

दुसरीकडे, महाराष्ट्रासोबतचा दावा 2004 साली सुप्रीम कोर्टात दाखल झाला. तेव्हापासून कर्नाटक सरकारने हा विषय न्यायालयाच्या अखत्यारितीतील नसल्याची भूमिका घेतली आहे. पण सीमाप्रश्न न्यायालयाच्याच अख्यत्यारित येतो असे नमूद करत सुप्रीम कोर्टाने 2012 साली या प्रकरणी साक्षी व पुरावे नोंदवण्यासाठी एक समिती स्थापन केली.

त्यानंतर कर्नाटकने या वादाशी संबंधित साक्षी पुरावे गोळा करण्याचे काम सुरू केले. यासाठी बेळगाव नगरविकास प्राधिकरण तथा बुडा कार्यालयात एक खास कक्षही स्थापन करण्यात आला. पण मध्यतंतरी कर्नाटकने सुप्रीम कोर्टात एक फेरविचार याचिका दाखल करून या प्रकरणी वेळकाढू धोरण स्वीकारले आहे.

वैमानिक महिलेचा खासगी टॅक्सीत विनयभंग

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २१:

पतीला भेटून घरी परतत असलेल्या एका वैमानिक महिलेचा खासगी टॅक्सीत तिघांनी विनयभंग केल्याची घटना गुरुवारी रात्री मुंबईत घडली आहे. याप्रकरणी महिलेने केलेल्या तक्रारीवरून घाटकोपर पोलिसांनी तिघांविरोधात गुन्हा दाखल केला असून पोलीस या आरोपींचा शोध घेत आहेत.

पीडित २८ वर्षीय महिला एका खासगी विमान कंपनीत वैमानिक असून त्यांचे पती नौदलात अधिकारी आहेत. ते कुलाबा परिसरात काम करतात. त्या गुरुवारी रात्री पतीला भेटण्यासाठी कुलाबा परिसरात गेल्या होत्या. हॉटेलमध्ये रात्री १० च्या सुमारास जेवण केल्यानंतर त्या खासगी टॅक्सीने पूर्व उपनगरातील घरी जाण्यास निघाल्या. मात्र काही अंतर पुढे जाताच टॅक्सीचालकाने एका ठिकाणी गाडी थांबवली. यावेळी या गाडीत आणखी दोघेजण बसले. यापैकी मागे बसलेल्या एका आरोपीने महिलेला अश्लील स्पर्श करण्यास सुरुवात केली.

स्थानिक स्वराज संस्थांमध्ये राबविणार माझी वसुंधरा अभियान : पंकजा मुंडे

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २१:

पर्यावरणाचे जतन, संवर्धन व संरक्षण करण्यासाठी राज्य शासनाचा पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग माझी वसुंधरा हा अभिनव उपक्रम राबवित आहे. राज्यस्तरावर या अभियानाची प्रभावी अंमलबजावणी केल्यानंतर आता 1 एप्रिल 2025 ते 31 मार्च 2026 याकालावधीत माझी वसुंधरा अभियान 6.0 हे राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये राबविण्याचा निर्णय घेतला असल्याची माहिती पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्री पंकजा मुंडे यांनी दिली आहे.

निसर्गाच्या भूमी, जल, वायू, अग्नी, आकाश या पंचमहाभूतांवर लक्ष केंद्रीत करून वातावरणीय बदल आणि पर्यावरणाच्या समस्यांबद्दल नागरिकांमध्ये जागरूकता निर्माण करण्यासाठी माझी वसुंधरा अभियान राबविण्यास सुरूवात करण्यात आली. निसर्गाच्या पंचतत्वावर आधारित संरक्षण व संवर्धन करणाऱ्या विविध शासकीय योजना, कार्यक्रम, उपाययोजना एकत्रित करून स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या माध्यमातून त्या प्रभावीपणे व मिशनमोड पद्धतीने राबविण्यासाठी अभियान मार्गदर्शन प्रारुप संच (टूलकिट) तयार करण्यात आला आहे. आतापर्यंत पाच टप्प्यात माझी वसुंधरा अभियानाची अंमलबजावणी झाली आहे.

माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत स्थानिक संस्थांनी पर्यावरणाचे संरक्षण व संवर्धन करणाऱ्या विविध योजनांची प्रभावी अमंलबजावणीनंतर माझी वसुंधरा अभियान 6.0ची अंमलबजावणी स्थानिक स्वराज्य संस्था पातळीवर करण्यात येणार आहे. या अभियानाअंतर्गत नोंदणी केलेल्या 422 नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था व 27895 ग्रामपंचायती अशा एकूण 28,317 स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये माझी वसुंधरा अभियान 6.0 राबविण्यात येणार आहे. या अभियानात सहभागी स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे लोकसंख्या निहाय गट करून स्पर्धा घेण्यात येणार आहे.

आयआयटी मुंबईमध्ये अनोळखी तरुणाची घुसखोरी

■ महासागर प्रतिनिधी,
मुंबई, दि. २१:

पवई येथील भारतीय तंत्रज्ञान संस्थेत सुरक्षा व्यवस्था भेदून एक अनोळखी तरूण शिरल्याचा प्रकार उघडकीस आला. बिलाल अहमद फैय्याद अहमद तेली (२२) असे या तरूणाचे नाव आहे. तो कर्नाटकमधील मंगळूर येथील रहिवासी आहे. त्याचा उद्देश काय होता ते अद्याप स्पष्ट झालेले नाही. पवई पोलीस याप्रकरणी अधिक तपास करीत आहेत. संस्थेच्या सभागृहात १७ जून रोजी व्याख्यान सुरू असताना बिलाल अहमद फैय्याद अहमद तेली तेथे हजर असल्याचे आढळले होते.

सुरक्षा रक्षकांनी ताब्यात घेतले आणि पवई पोलिसांकडे सुपूर्द केले. तो २ ते ७ जून यकालवाधीत आयआयटीच्या परिसरातील वसतिगृहात बेकायदेशीरपणे रहात होता.

अमित शहांकडे गांभीर्याने पाहण्याची गरज नाही : संजय राऊत

■ महासागर प्रतिनिधी,
मुंबई, दि. २१:

एकनाथ शिंदेंचा परिचय अमित शहा यांच्यापेक्षा आम्हाला जास्त आहे. त्यांची शिवसेना ही खरी शिवसेना म्हणणं म्हणजे अमेरिकेतील रिपब्लिकन पक्ष हा रामदास आठवले यांचा असल्याचे म्हणण्यासारखे आहे. महाराष्ट्राने अमित शहा यांच्याकडे फार गांभीर्याने पाहण्याची गरज नाही, असे म्हणत ठाकरे गटाचे नेते संजय राऊत यांनी भाजपसह शिंदेंवर टीकास्त्र डागले आहे.

संजय राऊत पुढे बोलताना म्हणाले की, देवेंद्र फडणवीस हे ज्युनिअर बोलबच्चन आहेत. पण त्यांना अजून ते जमत नाही ते उघडे पडतात. आणि आता पंतप्रधान मोदींही उघडे पडू लागले आहेत. त्यांच्यावर लोकं विश्वास ठेवायला तयार नाही. भाजप अन त्यांच्या बगलबच्च्यांना वाचवण्यासाठी निवडणूक आयोगाकडून नियमांमध्ये बदल करणे सुरू आहे, आतापर्यंत हे नियम नव्हते.

संजय राऊत म्हणाले की, अमित शहा यांच्यासारखे लोक मुंबईत येऊन मराठी माणसाला डिवचून गेले, अशा नांग्या मराठी माणसाने एकत्र येऊन ठेचा, ही भूमिका उद्धव ठाकरे यांची आहे. हीच भूमिका राज ठाकरे यांची सुद्धा आहे. सध्या महाराष्ट्रात दोनच समविचारी पक्ष आहेत, दोनच समविचारे नेते आहेत, एक सन्माननीय उद्धव ठाकरे आणि दुसरे माननीय राज ठाकरे.

संजय राऊत म्हणाले की, अमित शहा मुंबईमध्ये मराठी माणसांच्या जखमेवर मीठ चोळण्यासाठी येतात. आम्हाला दुःख या गोष्टीचे वाटते की त्यांच्या आजू-बाजूला असलेली मराठी माणसं शहांच्या अशा वक्तव्यावर टाळ्या वाजवतात. अमित शहा यांनी शिवसेनेबद्दल वक्तव्य करत बाळासाहेब ठाकरे यांचा पुन्हा एकदा अपमान केला आहे. मराठी माणूस आणि मराठी एकजुटीचा त्यांनी अपमान केला आहे.

संजय राऊत म्हणाले की, एकनाथ शिंदे यांची शिवसेना ही अमित शहा यांचा गट आहे हे एकनाथ शिंदे यांनी वारंवार हे स्पष्ट केले आहे की आम्ही शहांचे बुटचाटे आहोत, अशी विखारी टीका राऊतांनी केली आहे. म्हणून ही सर्व वक्तव्य केली जात आहे. इतकं सर्व केले तरी शिवसेना उभी आहे याचा त्रास शहा यांना होत आहे. एकनाथ शिंदेंची ओळख ही लिंबू-मिरची उपमुख्यमंत्री अशी आहे. शहांही त्यातीलच एक आहे.

संजय राऊत म्हणाले की, आम्हाला कोण जर बोलबच्चन म्हणत असेल तर आम्ही त्याची प्रेरणा ही पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्याकडून घेतली आहे. जगातील समस्त बोलबच्चन महामंडळाचे ते अध्यक्ष आहेत. त्यांच्याशी पूर्वी आमचे संबंध होते त्यामुळे थोडे फार बोलण्याचे गुण आम्ही घेतले आहेत, असा टोला राऊतांनी देवेंद्र फडणवीसांच्या टीकेनंतर लगावला आहे.

१० वर्षांच्या मुलीवर स्क्रू ड्रायव्हरने अत्याचार

■ महासागर प्रतिनिधी,
मुंबई, दि. २१:

अल्पवयीन मुलीवर स्क्रू ड्रायव्हने अत्याचार करून त्याचे चित्रीकरण केल्याच्या आरोपाखाली मेघवाडी पोलिसांनी २४ वर्षीय तरूणासह त्याच्या प्रेयसीला अटक केली. या अत्याचारामुळे पीडित मुलगी जखमी झाली होती. याप्रकरणी पोलिसांनी आरोपींविरोधात बालकांचे लैंगिक अत्याचारापासून संरक्षण (पोक्सो) कायद्याअंतर्गत गुन्हा दाखल केला आहे.

पीडित मुलगी ३६ वर्षीय आईसोबत उपनगर परिसरात राहते. तिच्या आईच्याच तक्रारीवरून पोलिसांनी याप्रकरणी गुन्हा दाखल केला आहे. पीडित मुलीची आई एका कॅटरिंग सुविधा देणाऱ्या कंपनीत कामाला आहे. आरोपी व त्याची प्रेयसी त्यांच्या कंपनीत कामाला आहेत. तक्रारदार महिला पतीपासून वेगळी राहते. दोन्ही आरोपीही तिच्यासोबत राहत होते.

तक्रारीनुसार, पीडित मुलीची आई कामानिमित्त १४ मे ते १५ जून या कालावधीत घराबाहेर गेली असताना आरोपी व त्याच्या २१ वर्षीय प्रेयसीने १० वर्षांच्या पीडित मुलीवर चार वेळा लैंगिक अत्याचार केला. आरोपीने अनेक वेळा पीडित मुलीवर अत्याचार केला. यावेळी त्याने स्क्रूड्रायवरचा वापर केला. यावेळी २१ वर्षीय आरोपी महिलेने त्याचे चित्रीकरण केले. अ तसेच घडलेला प्रकार कोणाला सांगितल्यास आईला मारून टाकण्याची, तसेच तिचे चित्रीकरण समाज माध्यमांवर वायरल करण्याची धमकी आरोपीने दिली.

स्वयंसहायता गटातर्फे जलपर्णीपासून वस्तूंच्या उत्पादनास सुरूवात
महानगरपालिकेच्या समाज विकास विभागाचा स्तुत्य उपक्रम

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. २१ :

नागपूर महानगरपालिकेच्या समाज विकास विभागातर्फे तलावातील जलपर्णी वनस्पतीचा वापर करून महिलांना रोजगार उपलब्ध करून देण्याच्या उपक्रमाद्वारे महिलांनी हस्तशिल्प उत्पादनास सुरूवात केली आहे. पहिल्या तुकडीच्या प्रशिक्षणार्थी महिलांचे 45 दिवसाचे प्रशिक्षण पूर्ण झाले. प्रशिक्षण केंद्रातील महिलांनी विविध वस्तू तयार केल्या आहेत. यातून महिलांना स्वावलंबी होण्याच्या दृष्टीने मदत होत आहे.

नागपूर महानगरपालिकेच्या समाज विकास विभागाअंतर्गत असलेल्या पुनापूर येथील कौशल्य विकास केंद्रात जलपर्णीपासून विविध वस्तू तयार करण्यासाठी प्रशिक्षण दिले जात आहे. पहिल्या तुकडीचे प्रशिक्षण पार पडले आहे. मनपा आयुक्त तथा प्रशासक डॉ. अभिजीत चौधरी आणि अतिरिक्त आयुक्त श्रीमती वैष्णवी बी. यांच्या मार्गदर्शनाखाली, तसेच समाज विकास उपायुक्त डॉ. रंजना लाडे यांच्या नेतृत्वात महिलांचे सक्षमीकरणावर भर देण्यात आला आहे. हेच लक्षात घेऊन महिलांना प्रशिक्षण देऊन महिलांद्वारे जलपणीर्पासून हस्तशिल्प तयार करण्यास सुरुवात करण्यात आली आहे.

मनपाच्या समाज विकास विभागामार्फत जलपर्णीपासून विविध वस्तू तयार करण्याकरीता पुनापूर पारडी येथे कौशल्य विकास केंद्र तयार करण्यात आले आहे. या केंद्रात प्रशिक्षणाची सुरुवात 2 मे 2025 पासून सुरु झालेली आहे. सध्या या केंद्रात अजय बहुउद्देशीय संस्था यांच्या मार्फत लूम मशीनद्वारे 50 महिलांना व रोलर मशीनद्वारे 50 महिलांना अशा एकूण 100 महिलांना जलपर्णीवर प्रक्रिया करण्याचे तसेच जलपणीर्पासून वस्तू तयार करण्याचे प्रशिक्षण दिले जात आहे. या प्रशिक्षणादरम्यान प्रशिक्षणार्थी महिलांकडून टी कोस्टर, टोपी, हँड बॅग, फाईल फोल्डर, फ्रुट बास्केट, कंटेनर, स्मॉल बास्केट, राउंड कंटेनर, प्लँटर, मॅट बॉक्स, पाण्याची बॉटल बॅग, योगा मॅट, अशा विविध वस्तूंची निर्मिती केली आहे.

या जलपर्णी पासून विविध वस्तू तयार करण्याच्या प्रशिक्षणामुळे महिलांचे सक्षमीकरण होत असून रोजगारांच्या संधी या माध्यमातून महिलांना उपलब्ध झाले आहे. प्रशिक्षणाथीपैंकी काही प्रशिक्षणार्थी स्वयंरोजगार करण्यास इच्छूक असल्यास त्याकरिता आवश्यक असलेले उद्यम रजिस्टेशन, आर्टिस्ट कार्ड(वस्त्रोद्योग मंत्रालय), मास्टर कार्ड इत्यादी परवाने मिळविण्यास समाज विकास विभागातर्फे सहाकार्य दिले जाईल. याशिवाय प्रशिक्षणार्थ्यांना स्वयंरोजगाराकरीता आवश्यक असलेल्या निधीच्या उपलब्धतेकरिता शासनाच्या दीनदयाल अंत्योदय योजना-राष्ट्रीय शहरी उपजीविका अभियान, दीनदयाल अंत्योदय योजना नॅशनल अर्बन, मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रम, पीएम मुद्रा सारख्या योजनांचा लाभ उपलब्ध करून दिला जात आहे. याशिवाय प्रकल्पाच्या माध्यमातून तयार केलेल्या वस्तूंना बाजारपेठ उपलब्ध करणे व स्वयंसहायता समूहातील महिलांना प्रशिक्षित करून उपजीविकेचे साधन उपलब्ध करून देणे व स्वयंरोजगार सुरू करण्याकरिता प्रेरित केले जात आहे.

सीएमपीडीआय येथे ७ दिवसीय योग बूट शिबिराचे आयोजन

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. २१ :

आंतरराष्ट्रीय योग दिनाच्या निमित्ताने सीएमपीडीआय प्रादेशिक संस्था-४, जरीपटका, नागपूर येथे वन अर्थ, वन हेल्थ आणि योग से योग्य अभियानांतर्गत ७ दिवसीय योग बूट शिबिराचे भव्य आयोजन करण्यात आले. या शिबिरात संस्थेचे अधिकारी, कर्मचारी व त्यांचे कुटुंबीय मोठ्या संख्येने सहभागी झाले.

योग सत्रांचे मार्गदर्शन व संचालन प्रसिद्ध योग प्रशिक्षक व योग थेरपिस्ट डॉ. प्रवीण डबली यांनी केले. त्यांनी दररोज विविध योगासन, प्राणायाम, ध्यान आणि योगनिद्रा यांची तांत्रिक माहिती व प्रात्यक्षिके देत योगाचे जीवनातील महत्त्व विषद केले. डॉ. डबली म्हणाले, "योग हा केवळ शारीरिक तंदुरुस्तीपुरता मर्यादित नाही, तर तो मन, भावना व चेतनेच्या समतोलाचे शास्त्र आहे. नियमित योगाभ्यासामुळे व्यक्ती शारीरिक, मानसिक व आध्यात्मिकदृष्ट्या सक्षम होते.

२१ जून रोजी आंतरराष्ट्रीय योग दिनाच्या दिवशी विशेष कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. या कार्यक्रमाचे प्रमुख अतिथी म्हणून CMPDI नागपूरचे प्रादेशिक संचालक राजेश रल्हन उपस्थित होते. त्यांनी डॉ. प्रवीण डबली यांचा पुष्पगुच्छ व प्रमाणपत्र देऊन सन्मान केला. रल्हन यांनी आपल्या भाषणात सांगितले, "योगाचा सराव फक्त योग दिनापुरता मर्यादित न ठेवता, तो आपल्या दैनंदिन जीवनाचा भाग बनवावा. यामुळे वैयक्तिक आरोग्य तर सुधारेलच, शिवाय कार्यक्षेत्रातील उत्पादकता व सकारात्मकता देखील वाढेल."

समारोप सत्रात ७ दिवस सतत उपस्थित राहिलेल्या सहभागींचा टी-शर्ट आणि विशेष प्रमाणपत्र देऊन सत्कार करण्यात आला. तसेच इतर सर्व सहभागींच्या सहभागाची दखल घेत त्यांना प्रमाणपत्रे आणि स्मृतिचिन्हे देण्यात आली. या यशस्वी आयोजनामध्ये CMPDI चे अधिकारी व कर्मचाऱ्यांनी आयोजन, व्यवस्थापन आणि समन्वयाच्या दृष्टीने परिश्रम घेतले. या संपूर्ण शिबिरात आरोग्य आणि योगाविषयी जागरूकता व उत्साह स्पष्टपणे दिसून आला.

पालकमंत्री आणि पोलीस आयुक्त यांच्या उपस्थितीत कामठी येथे अंमली पदार्थविरोधी जनजागृती रॅली

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. २१ :

नागपूर शहर पोलिसांच्या ऑपरेशन थंडर या विशेष मोहिमेअंतर्गत, दिनांक 21 जून 2025 रोजी नवीन कामठी व जुने कामठी (परिमंडळ ५) येथे भव्य अमली पदार्थविरोधी जनजागृती रॅलीचे आयोजन करण्यात आले.

या रॅलीस पालकमंत्री तथा नागपूर शहर पोलीस दलाचे मार्गदर्शक आणि पोलीस आयुक्त हे प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. यावेळी पोलीस उपायुक्त, परिमंडळ ५, सर्व धर्मीय प्रतिनिधी, सामाजिक संस्था, तसेच ८०० ते १००० नागरिकांनी मोठ्या संख्येने सहभाग नोंदवला. पालकमंत्री महोदयांनी "ऑपरेशन थंडर" उपक्रमाचे कौतुक करत नागपूर पोलिसांच्या कार्यशैलीचे अभिनंदन केले. त्यांनी यावेळी नागरिकांना अमली पदार्थांच्या विरोधात एकत्र येण्याचे आणि कामठीतील प्रत्येक नागरिकाने मोहिमेत सक्रिय सहभाग घेण्याचे आवाहन केले. या रॅलीच्या माध्यमातून अंमली पदार्थविरोधी जनजागृतीचा ठोस संदेश देण्यात आला असून, नागपूर शहर पोलिसांच्या उपक्रमाला प्रतिसाद लाभत आहे.

११ वा आंतरराष्ट्रीय योग दिन नागपूर विभागात उत्साहात साजरा

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. २१ :

२१ जून २०२५ रोजी नागपूर विभाग, मध्य रेल्वे तर्फे ११ वा आंतरराष्ट्रीय योग दिन मोठ्या उत्साहात व सहभागाने साजरा करण्यात आला. स्टाफ बेनिफिट फंड अंतर्गत आयोजित या कार्यक्रमाचा उद्देश रेल्वे कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबीयांचे शारीरिक, मानसिक व भावनिक स्वास्थ्य वाढविणे हा होता. मुख्य कार्यक्रम सामुदायिक भवन, अजनी, नागपूर येथे पार पडला. उद्घाटन विनायक गर्ग, विभागीय रेल्वे व्यवस्थापक/नागपूर यांच्या हस्ते करण्यात आले. आपल्या भाषणात त्यांनी योगाचे सर्वांगीण फायदे सांगितले आणि सर्वांनी आपल्या दैनंदिन जीवनात योगाचा समावेश करून आरोग्यदायी जीवनशैली अंगीकारावी, असे आवाहन केले.या कार्यक्रमास वरिष्ठ अधिकारी, शाखा अधिकारी आणि कर्मचारी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. रामनगर, नागपूर येथील जनार्दन स्वामी योगाभ्यासी मंडळाचे सुप्रसिद्ध योग प्रशिक्षकांनी योग सत्र घेतले. यात सहभागी व्यक्तींनी योगासन, प्राणायाम व ध्यान तंत्रांचा सराव केला, जे विश्रांती व तणावमुक्तीस उपयुक्त ठरले.

श्री विनायक गर्ग यांच्या हस्ते योग प्रशिक्षक व मान्यवरांचे शाल व स्मृतिचिन्ह देऊन सन्मान करण्यात आला.

उत्कृष्ट कार्याबद्दल आपली बसच्या वाहकांचा सत्कार

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. २१ :

नागपूर महानगरपालिकेच्या परिवहन विभागात कार्यरत असलेल्या आपली बसच्या १२ वाहकांचा त्यांच्या उत्कृष्ट कार्याबद्दल सत्कार करण्यात आला. मनपा मुख्यालयातील छत्रपती शिवाजी महाराज प्रशासकीय इमारतीतील उपायुक्त कक्षात आयोजित छोटेखानी समारंभात आपली बसचे परिवहन व्यवस्थापक तथा मनपाचे उपायुक्त विनोद जाधव यांच्या हस्ते व परिवहन विभागाचे परिवहन प्रशासकीय अधिकारी सोनम देशमुख यांच्या उपस्थितीत हा सत्कार करण्यात आला.

डिजिटल इंडिया मोहिमेला पाठिंबा देत डिजिटल पेमेंटला प्रोत्साहन देणारे, तसेच प्रवाशांशी सौहार्दपूर्ण संवाद साधणारे आणि आपल्या कर्तव्यात उत्कृष्टता दाखवणारे वाहक या सत्कारासाठी निवडण्यात आले होते.

पश्चिम समर्थ नगरात बाल संस्कार शिबिर

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. २१ :

पश्चिम समर्थ नगर बाल संस्कार शिबिर घेण्यात आले. पश्चिम समर्थ नगर नागरिक मंडळाअंतर्गत राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ आणि दुर्गा महिला मंडळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने हे शिबिर घेण्यात आले. शिबिरात प्रार्थना, देशभक्तीपर गीत, सूर्य नमस्कार, ओंकार, विविध खेळ, ड्रॉइंग, क्राफ्ट शिकवण्यात आले. शशिकांत मंगरूळकर, राजवाडकर, जांभोरकर पूनम पांडे आणि सुरेश या सर्वांच्या सहकार्याने शिबिर घेण्यात आले.

खुनाच्या आरोपीस तुमसरातून अटक
पैशांच्या वादातून केला होता

■ महासागर प्रतिनिधी,
नागपूर, दि. २१ :

नंदनवन पोलिस ठाण्यांतर्गत खरबी रिंगरोडवरील भंगार गोदामात झोपलेल्या वृद्धावर फावड्याने हल्ला करून खून करणाऱ्या आरोपीस नंदनवन पोलिसांनी तुमसर येथून अटक केली. प्राथमिक चौकशीत पैशांचा वादातून ही घटना घडल्याचे समोर आले आहे. मात्र वृद्धाचा या वादाशी काहीही संबंध नव्हता. आकाश योगेश नारनवरे (23) रा. इंदिरानगर, तुमसर असे अटकेतील आरोपीचे नाव आहे. पोलिसांनी कुद्दूस काझी (42)च्या तक्रारीवरून गुन्हा नोंदविला होता.

कुद्दूस यांचा भंगारचा व्यवसाय आहे. खरबी रिंगरोडवर शिवशंकर लॉनजवळ दानिश स्क्रॅप नावाने त्यांचे दुकान आहे. त्यांचे सासरे अब्दुल रहीम शेख हुसेन (60) हे देखरेखीसाठी रात्रीला दुकानातच झोपत होते. 13 जूनच्या रात्री रहीम जेवण केल्यानंतर दुकानासमोर पलंगावर झोपलेले होते. रात्री 1.30 वाजताच्या सुमारास आरोपी आकाशने त्यांच्या डोक्यावर फावड्याने 7 वेळा वार करून रक्ताच्या थारोळ्यात लोळवले. त्यानंतर त्यांचे खिसे तपासले, मात्र काहीही मिळाले नाही. आकाशने रहीम यांना पलंगाखाली टाकले आणि ते झोपले असल्याचे भासवण्यासाठी वरून त्यांच्या अंगावर चादर टाकली. या दरम्यान कुद्दूस नेहमीप्रमाणे दुकान आणि रहीम यांना पाहण्यासाठी दुकानात आले. आकाश त्यांना जवळच उभा दिसला. त्याने सुरक्षा रक्षकाचा गणवेश घातलेला होता. त्यांनी विचारपूस केली असता त्याने सांगितले की, वाहन खराब झाले असून पाना शोधण्यासाठी तो येथे आला होता. इतके सांगून तो फरार झाला. सासऱ्याला पलंगाखाली झोपलेला पाहून कुद्दूस यांना संशय आला. त्यांनी चादर उचलून बघितले असता रहीम रक्ताच्या थारोळ्यात पडून होते. त्याने तत्काळ त्यांना उपचारार्थ रुग्णालयात भरती केले. मात्र 16 जून रोजी त्यांचा मृत्यू झाला. पोलिसांनी खुनाचा गुन्हा नोंदवून तपास सुरू केला. सीओसीचे बहुतांश कॅमेरे बंद असल्याने पोलिसांनी खासगी संस्थांच्या जवळपास 200 सीसीटीव्ही कॅमेऱ्यांची फुटेज तपासली.

सौर कृषी पंपांच्या समस्या सोडविण्यासाठी महावितरणचा पुढाकार

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २१ :

राज्यात विविध योजनांमध्ये बसविण्यात आलेल्या एकूण सौर कृषी पंपांची संख्या ५ लाख 65 हजारांवर पोहोचली असून महाराष्ट्र देशात प्रथम क्रमांकावर आहे. आणखी पाच लाख सौर कृषी पंप बसविण्यात येणार आहेत. सौर कृषी पंप बसविल्यानंतर त्यात काही बिघाड होण्याच्या तक्रारींचे निराकरण करण्यासाठी महावितरणने पुढाकार घेतला असून शेतकऱ्यांना घरबसल्या फोनवरून अथवा ऑनलाईन तक्रार करता येईल, अशी सुविधा उपलब्ध केली आहे. शेतकऱ्यांनी या सुविधेचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन महावितरणचे अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक लोकेश चंद्र यांनी केले आहे.

मे महिन्याच्या अखेरीस आलेल्या वादळी वाऱ्यांमुळे आणि मुसळधार पावसामुळे काही ठिकाणी सौर ऊर्जा निर्मिती पॅनेल्स कोसळून नुकसान झाले. अशा प्रकारच्या विविध समस्या सोडविण्यासाठी व्यवस्था निर्माण करण्यात आली आहे. सौर कृषी पंप बसविल्यानंतर पंप चालत नसणे, सौर पॅनेलची नासधूस होणे, सौर ऊर्जा संच काम करत नाही, सौर पॅनेल्सची किंवा पंपाची चोरी होणे अथवा पंपातून कमी दाबाने पाणी येणे अशा विविध तक्रारी शेतकरी करू शकतील. सौर कृषी पंप संचाचा विमा उतरविण्यात आला आहे.

लाभार्थी शेतकऱ्यांना महावितरणच्या टोल फ्री नंबरवर फोन करून किंवा महावितरणच्या संबंधित वेबसाईटवर ऑनलाईन नोंदणी करून किंवा थेट संबंधित पुरवठादार कंपनीच्या वेबसाईटवर नोंदणी करून तक्रार नोंदविता येईल. तक्रार नोंदविताना शेतकऱ्याने सौर कृषी पंपाचा लाभार्थी क्रमांक लिहिला तर पुरेसे आहे. शेतकरी आपला नोंदणीकृत मोबाईल क्रमांक लिहूनही तक्रार करू शकतात. आपला जिल्हा, तालुका, गाव व स्वतःचे नाव अशी माहिती देऊनही तक्रार करता येईल.

शेतात सौर कृषी पंप बसविल्यानंतर पाच वर्षे त्याची देखभाल दुरुस्ती करण्याची जबाबदारी संबंधित पुरवठादार कंपनीवर आहे. शेतकऱ्यांनी तक्रार नोंदविल्यानंतर तीन दिवसात तक्रारीचे निवारण करणे बंधनकारक करण्यात आले आहे.

सर्व कंत्राटदारांना त्यांनी ज्या जिल्ह्यात पंप बसविले आहेत त्या जिल्ह्याच्या ठिकाणी सेवा केंद्र उभारणे बंधनकारक करण्यात आले आहे.

शेतकऱ्यांच्या तक्रारीचे निराकरण झाल्यावर त्यांना मोबाईलवर संदेश मिळेल. शेतकऱ्यांच्या तक्रारी व त्यांचे निराकरण याबाबत कंत्राटदार कंपन्यांच्या कामावर महावितरणच्या प्रत्येक मंडलाच्या अधीक्षक अभियंत्यांची देखरेख राहील.

घरफोडी आरोपींकडून ५ लाख ६८ हजारांचा मुद्देमाल जप्त

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २१ :

एकापाठोपाठ चार घरी चोरी केल्यानंतर आरोपींनी मौजस्मती, मनसोक्त भोजन आणि खरेदी केली. एक तर दिल्लीला फिरायला गेला. परत येताच यशोधरानगर पोलिसांनी त्याच्या मुसक्या आवळल्या. त्याने सांगितलेल्या माहितीवरून दुसऱ्या आरोपीला अटक करण्यात आली. राहुल हटेवार (22) आणि निकेश शाहू (25) रा. कुंदनलाल गुप्तानगर अशी अटकेतील आरोपींची नावे आहेत.

सखोल चौकशीत आणखी तीन घरफोड्या उघडकीस आल्या. आरोपींकडून 5 लाख 68 हजार रुपयांचा मुद्देमाल जप्त करण्यात आला. याच प्रकरणातील आरोपी मुबारक बाबू हा फरार असून पोलिस त्याचा शोध घेत आहेत.

अटकेतील आरोपींनी कुंदनलाल गुप्तानगर येथील रहिवासी फिर्यादी किशोर निमजे (52) यांच्याकडे घरफोडी करीत मुद्देमाल पळविला. तसेच इतर तीन ठिकाणी चोरी करीत 9 लाखांचा मुद्देमाल चोरला. चोरीच्या पैशांवर त्यांनी मौजमस्ती केली. मनसोक्त भोजन केले, कपडे व इतर साहित्यांची खरेदी केली. मैत्रिणींवरही पैसे उडविले. मात्र, राहुलचे मन भरले नाही. तो दिल्लीला फिरायला गेला. दरम्यान यशोधरानगरचे पोलिस पथक चोरीचा तपास करीत असताना राहुल आणि त्याचे मित्र पैशांची उधळपट्टी करीत असल्याची माहिती मिळाली.

त्यामुळे पोलिस राहुलच्या शोधात होते. राहुल दिल्लीला गेल्याचे कळले. पोलिस त्याच्या प्रतीक्षेत होते. राहुल दिल्लीहून परतताच पोलिसांनी त्याच्या मुसक्या आवळल्या. त्याने सांगितलेल्या माहितीवरून निकेशलाही अटक केली. त्यांचा एक साथीदार फरार असून पोलिस त्याचा शोध घेत आहेत.

विशेष म्हणजे निमजेंच्या घरासह इतर चार ठिकाणी चोऱ्या केल्याची कबुली आरोपींनी दिली.

राज्यात रोज ३.१६ लाख वाहनांना एचएसआरपी लावण्याचे आव्हान

राज्यात २ कोटी वाहनांपैकी २३ लाख वाहनांना उच्च सुरक्षा नोंदणी क्रमांक पाटी लागली असून ४० लाख वाहनधारकांनी पाटी लावण्यासाठी भेटीची वेळ निश्चित केली आहे. शिल्लक वाहनांनी लवकर पाटी लावावी. मुदत संपल्यानंतर वाहनांवर कारवाई केली जाईल.

शैलेश कामत, सहपरिवहन आयुक्त (संगणक), मुंबई

■ महासागर प्रतिनिधी,
नागपूर, दि. २१ :

परिवहन खात्याने उच्च सुरक्षा नोंदणी क्रमांक पाटी (एचएसआरपी) बसवण्यासाठी तिसऱ्यांदा १५ ऑगस्टपर्यंत मुदतवाढ दिली. परंतु नवीन मुदतीचा विचार केल्यास रोज ३ लाख १६ हजार ७१ वाहनांना पाटी बसवावी लागणार आहे. सध्या बऱ्याच केंद्रांवर पाटीसाठी दीड ते दोन महिन्यांची प्रतीक्षायादी आहे. त्यामुळे दिलेल्या मुदतीत पाट्या लागणार कशा, हा प्रश्न आहे.

केंद्र सरकारने २०१९ पूर्वीच्या वाहनांना उच्च सुरक्षा नोंदणी क्रमांक पाटी (एचएसआरपी) बसवण्याची सक्ती केली आहे. परंतु, वाहनधारकांचा प्रतिसाद अल्प आहे. २० जून २०२५ पर्यंत केवळ २३ लाख वाहनांनाच अशी पाटी लावण्यात आली. २०१९ पूर्वीची विविध संवर्गातील सुमारे २ कोटी वाहने आहेत. नवीन मुदतीनुसार पाटी लावण्यासाठी आता ५६ दिवसच शिल्लक आहेत. त्यामुळे केंद्रात भेटीची वेळ निश्चित केलेल्यांसह शिल्लक असलेल्या एकूण १ कोटी ७७ लक्ष वाहनांमधून रोज ३ लाख १६ हजार ७१ वाहनांना पाटी लावावी लागणार आहे. सुमारे ४० लाख वाहन धारकांनी या पाटीसाठी जवळच्या केंद्रात भेटीची तारीख व वेळ निश्चित केली आहे. दरम्यान, नागपूरसह राज्यातील अनेक ठिकाणी दीड ते दोन महिन्यापर्यंतची प्रतीक्षा यादी आहे. सध्याची प्रतीक्षायादी बघता ही फारच आव्हानात्मक बाब आहे.

एचएसआरपी किंवा हाय सिक्युरिटी रजिस्ट्रेशन प्लेट्स ही ॲल्युमिनियमपासून बनवलेली नंबर प्लेट आहे. या नंबर प्लेटच्या डाव्या कोपऱ्यात एक यूनिक लेसर ब्रँडेड १० अंकी पिन दिलेला असतो. ही पाटी ॲल्युमिनियमपासून बनवलेली असून १.१ मिमी एवढा तिचा आकार असतो. तसेच त्या नंबर प्लेटवर एक होलोग्राम जोडण्यात आला असून तो क्रोमियम आधारित आहे. स्टिकरप्रमाणे दिसणाऱ्या होलोग्राममध्ये वाहनांचा सर्व तपशील ऑनलाइन नोंद होतो. सर्वात महत्वाचं म्हणजे ही नंबर प्लेट बनावट पद्धतीने बनवता येत नाही. तसेच भारत सरकारने एप्रिल २०१९ नंतर विकल्या गेलेल्या प्रत्येक वाहनावर एचएसआरपी वापरणे अनिवार्य केलं आहे. तसेच रस्ते आणि वाहनांच्या संबंधित गुन्ह्यांमध्ये घट करण्याच्या दिशेने हा महत्वाचा निर्णय घेण्यात आल्याचं सांगितलं जात आहे. दरम्यान, ३१ मार्चच्या आधी गाडीला हाय सिक्युरिटी रजिस्ट्रेशन प्लेट्स बसवून घ्यावी लागणार आहेत.

जानकीनगर वीज वाहिनी दुरुस्त महावितरणच्या त्या योद्ध्यांचे अथक परिश्रम यशस्वी

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २१ :

गेल्या पाच दिवसांपासून तांत्रिक कारणामुळे बंद असलेल्या जानकीनगर भुमिगत 11 केव्ही वीज वाहिनीसाठी शुक्रवारची (दि. 20) सायंकाळ अक्षरशः दिवाळी घेऊन आली. 'महावितरण'च्या कर्मचाऱ्यांनी आरा एलेक्ट्रीकल या कंट्राटदार एजन्सीच्या कर्मचा-यांसोबत अहोरात्र एक करत, अनेक आव्हानांवर मात करून भूमिगत 11 केव्ही वीजवाहिनीची दुरुस्ती यशस्वी केली, आणि पुन्हा एकदा या वाहिनिच्या माध्यमातून दिव्यांचा लखलखाट पसरला. हा केवळ वीजपुरवठा पूर्ववत होण्याचा क्षण नव्हता, तर मानवी जिद्द, समर्पण आणि सामूहिक प्रयत्नांच्या विजयाची पहाट होती.

रविवारी (15 जून) रात्री 10.30 वाजता 11 केव्ही जानकीनगर या उच्चदाब भूमिगत वीजवाहिनीमध्ये अचानक बिघाड झाला आणि परिसरातील वीजपुरवठा खंडित झाला. भूमिगत वाहिनी असल्याने नेमका बिघाड कुठे झाला, हे शोधणे महावितरणच्या कर्मचाऱ्यांसाठी एक मोठे आव्हान होते. रात्रभर बिघाडाचे ठिकाण शोधण्यासाठी ते झटत होते. अथक प्रयत्नांनंतर त्यांना मानेवाडा चौकातील केबल जॉईंट वितळल्याचे आढळून आले. प्रचंड उष्णता आणि आर्द्रता यामुळे विजेची वाढती मागणी, आणि त्यातच या भागासाठी दुसरीकडून वीजपुरवठा 'बॅकफीड' करण्याची सोय नसल्याने जानकीनगर आणि सभोवतालच्या भागातील वीजपुरवठा रात्रभर ठप्प झाला. मंगळवारी सकाळी 8.15 वाजता विजेची मागणी कमी झाल्यानंतर, इतर वाहिन्यांवरून तात्पुरत्या स्वरूपात वीजपुरवठा 'बॅकफीड' देत नागरिकांना दिलासा देण्यात आला.

सोमवारी सकाळी महावितरणच्या महाल विभागाचे कार्यकारी अभियंता समीर टेकाडे यांच्या नेतृत्वाखाली अतिरिक्त कार्यकारी अभियंता संजीव सुर्यवंशी आणि प्रदिप चांभारे सहायक अभियंते धर्मेंद्र खडगी आणि सचिन महल्ले व कर्मचाऱ्यांनी बिघाड दुरुस्त करण्याचे काम पुन्हा सुरू केले. जमिनीपासून तब्बल 8 फूट खोल आणि 8 फूट लांब व 3 फूट रुंद असे अनेक खड्डे खोदून एकामागून एक केबल जॉईंटस तपासण्यात आले. अनेक तांत्रिक अडचणींवर मात करूनही रात्री उशिरापर्यंत बिघाड पूर्णपणे दुरुस्त होऊ शकला नाही. नादुरुस्त वाहिनीवरील बहुतांश भाग दुसऱ्या वाहिनीवर वळता करून वीजपुरवठा सुरळीत ठेवण्यात आला, तर उर्वरित भागाची दुरुस्ती युद्धपातळीवर सुरू होती. भारनियमनाची शक्यता असतानाही, महावितरणने काटेकोर भार व्यवस्थापन केल्याने या भागात भारनियमनाची वेळ आली नाही. मंगळवार, बुधवार आणि गुरुवार असे तीन दिवस दुरुस्तीचे काम अखंडितपणे सुरूच होते.

नागपूर महानगरपालिकेचे आयुक्त डॉ. अभिजीत चौधरी यांनी या समस्येचे गांभीर्य ओळखून तात्काळ बेसा पॉवर हाऊस चौक ते म्हाळगी नगर चौकादरम्यानच्या रिंगरोडलगत नवीन 11 केव्ही भूमिगत वीजवाहिनी टाकायलापरवानगी दिली. वाहतूक शाखेच्या सहायक पोलीस आयुक्त, वाहतुक शाखा मनिषा बाविस्कर यांनी सहकार्य करत बेसा पॉवर हाऊस चौक ते म्हाळगी नगर चौकादरम्यानची आणि दिघोरी उड्डाणपुलावरून म्हाळगी नगर चौक तसेच ताजबागकडून चामट चक्कीमार्गे म्हाळगी नगर चौकाकडे जाणारी वाहतूक दोन दिवसांसाठी पर्यायी मार्गाने वळवली आणि आपले कर्मचारीही तैनात केले. तर माजी नगरसेविका स्वाती आखटकर यांनी देखील सहकार्य केले. या सामूहिक प्रयत्नांमुळे दुरुस्तीचे काम जलदगतीने पूर्ण होण्यास मदत झाली.

या कठीण परिस्थितीत महावितरणच्या कर्मचाऱ्यांनी विलक्षण धैर्य आणि कामाप्रती असलेली निष्ठा दाखवली. कडक ऊन, वाढलेली आर्द्रता, अधूनमधून येणारा पाऊस आणि मर्यादित सुविधांमध्येही त्यांनी आपले काम थांबवले नाही. जमिनीपासून तब्बल 16 ते 17 फूट खोल खोदून नादुरुस्त वीजवाहिनीच्या दुरुस्तीचे काम अहोरात्र करणाऱ्या या कर्मचाऱ्यांनी जेवण आणि झोपेचीही पर्वा केली नाही. नागरिकांना अंधारात राहावे लागू नये या एकमेव ध्येयाने ते काम करत राहिले. स्थानिक रहिवाशांनीही त्यांना पाणी आणि जेवणाची मदत करून माणुसकीचे दर्शन घडवले. या पाच दिवसांत कर्मचाऱ्यांच्या चेहऱ्यावर थकवा स्पष्ट दिसत होता, पण त्यांच्या डोळ्यांतील नागरिकांना लवकर दिलासा देण्याची जिद्द तसूभरही कमी झाली नव्हती.

शुक्रवारी (दि. 20 जून) सायंकाळी 7.15 च्या सुमारास, जेव्हा वाहिनीची दुरुस्ती पूर्ण झाली आणि वीजपुरवठा पूर्ववत झाला, तेव्हा महावितरणच्या कर्मचाऱ्यांमध्ये एक वेगळाच उत्साह संचारला. यावेळी महावितरणच्या एका कर्मचाऱ्याने बोलताना सांगितले की, "सुरुवातीला काम खूप अवघड वाटत होतं. पण लोकांना अंधारात आणि त्रासात पाहून आम्हाला आणखी ऊर्जा मिळाली. लोकांच्या चेहऱ्यावरचा आनंद पाहिला की आमच्या सगळ्या कष्टाचं चीज झाल्यासारखं वाटतं." दुसऱ्या एका कर्मचाऱ्याने म्हटले, "सामान्य जनतेला फक्त वीज गेल्याचे दिसते, पण वीज परत आणण्यासाठी आमचे सहकारी आपला जीव धोक्यात घालून काम करतात. अनेकदा ओले खांब, तुटलेल्या तारा किंवा पडलेली झाडेही धोकादायक ठरतात. तरीही लाईन सुरू होईपर्यंत हे लोक घरी परत येत नाहीत." ग्राहकांसाठी वीज म्हणजे फक्त एक बटण दाबणे; पण या एका सोप्या क्रियेमागे एक संपूर्ण आयुष्य पणाला लागलेले असते. वादळात तुटलेल्या तारा जोडणे, खड्ड्यांमध्ये उभे राहून खांब धरणे, डोक्यापर्यंतच्या पाण्यात पोहून जाणे... हे सर्व मृत्यूच्या जबड्यात उतरण्यासारखे आहे.

सायरन, स्फोट आणि मृत्यूचे तांडव

इस्त्रायलमधील दुसऱ्या क्रमांकाचे सर्वात मोठे शहर असलेल्या तेल अवीवच्या समुद्रकिनाऱ्यावर मोठी गर्दी होती. १५ जूनपासून सुरू झालेल्या इस्त्रायल-इराण युद्धात तेल अवीव हे इराणकडून सर्वाधिक हल्ले झाले आहेत. तरीही, लोक समुद्रकिनाऱ्यावर शांततेचे क्षण घालवण्यासाठी आले होते. संध्याकाळी ६ वाजता अचानक सायरन वाजू लागला. लोकांमध्ये चेंगराचेंगरी झाली. सर्वजण धावत समुद्रकिनाऱ्यावर बांधलेल्या बंकरमध्ये लपले. सुमारे ३ मिनिटांनी, एक मोठा स्फोट झाला.

गेल्या एका आठवड्यापासून सायरन, अलर्ट, स्फोट आणि बंकर, इस्त्रायलमधील लोकांचे जीवन यापुरते मर्यादित आहे. शाळा, महाविद्यालये, कार्यालये सर्व बंद आहेत. 'बूम.. बूम.. बूम, ऑल द टाइम, एव्हरीवेअर', म्हणजे सर्वत्र, नेहमीच स्फोट होत असतात, असे एक इस्त्रायली तरूणी सांगते . इराणने ४ लाख लोकसंख्या असलेल्या तेल अवीववर सर्वाधिक हल्ले केले आहेत. इस्त्रायली संरक्षण प्रणाली आयर्न डोमने क्षेपणास्त्रे रोखली, तरीही काही क्षेपणास्त्रे निवासी भागात पडली.

इराण आणि इस्त्रायलमधील सुरू असलेल्या तणावाचे रूपांतर १३ जून रोजी युद्धात झाले. इस्त्रायल आणि इराण सीमा सामायिक करत नाहीत, दोघांमध्ये सुमारे १८०० किमी अंतर आहे. त्यामुळे इराण आणि इस्त्रायलमध्ये क्षेपणास्त्र युद्ध सुरू आहे. आकाशात उडणाऱ्या क्षेपणास्त्रांमुळे दोन्ही देशांचे हवाई क्षेत्र बंद आहे.

इस्त्रायलची सीमा चार देशांना स्पर्श करते. इजिप्त दक्षिणेस आहे. गाझामधील इस्त्रायली कारवाईमुळे, इजिप्तला लागून असलेल्या रफाह सीमेवरून इस्त्रायलमध्ये प्रवेश बंद आहे. लेबनॉन इस्त्रायलच्या उत्तरेस आहे, जिथे हिजबुल्लाहचे नियंत्रण आहे. लेबनॉन आणि इस्त्रायल हे शत्रू देश आहेत. त्यामुळे त्यांच्यामध्ये कोणताही सीमा तपासणी बिंदू नाही, म्हणजेच कोणताही मार्ग नाही.

सीरिया हा इस्त्रायलच्या ईशान्येला आहे. सीरिया हादेखील इस्त्रायलचा शत्रू देश आहे. इस्त्रायलने सीरियाच्या गोलान हाइट्सवर कब्जा केला आहे. त्यामुळे सीरियामधूनही इस्त्रायलमध्ये प्रवेश करण्याचा कोणताही मार्ग नाही.

जॉर्डन आणि इस्त्रायलमधील सीमा दुपारी ४ नंतर बंद होते . जॉर्डन इराण आणि इस्त्रायलच्या मध्ये आहे. त्यामुळे इराणी क्षेपणास्त्रे इस्त्रायलपर्यंत पोहोचण्यापूर्वी जॉर्डनच्या आकाशातून जातात. त्यामुळे इस्त्रायलच्या सीमेवर राहणारे जॉर्डनचे लोक घाबरले आहेत.

जॉर्डनचे नागरीक सांगतात, 'आम्ही १००% सुरक्षित आहोत असे म्हणू शकत नाही. सकाळी आणि संध्याकाळी आकाशात क्षेपणास्त्रे उडताना दिसतात. काही क्षेपणास्त्रे जॉर्डनच्या सीमावर्ती भागात पडली आहेत. यामुळे लोक भीतीच्या छायेत आहेत.'

'जॉर्डनमध्ये, सायरनही वाजत नाही. आम्हाला हवेत क्षेपणास्त्रे दिसतात आणि आम्ही सुरक्षित ठिकाणाकडे पळू लागतो. लोक बाहेर जाणे टाळत आहेत. बाहेर खूप धोका आहे, असे ते सांगतात.

'संपूर्ण इस्त्रायल इराणी क्षेपणास्त्रांच्या प्रभावाखाली आहे, घरांजवळ स्फोट होत आहेत'. 'इस्त्रायल सध्या वाईट काळातून जात आहे. युद्धामुळे शाळा, महाविद्यालये, कार्यालये बंद आहेत. भीतीमुळे लोक घराबाहेर पडत नाहीत. युद्ध जसजसे पुढे जाईल तसतशी परिस्थिती आणखी बिकट होऊ शकते, असे इस्त्रायलच्या नागरिकांचे म्हणणे आहे.

२०२३ मधील इस्त्रायल-हमास युद्ध आणि सप्टेंबर २०२४ मधील इस्त्रायल-हिजबुल्लाह युद्धापेक्षा हे युद्ध किती वेगळे आहे? यावर नागरीक सांगतात, हमासशी झालेल्या युद्धादरम्यान, दक्षिण इस्त्रायलकडे काही रॉकेट येत असत. तेल अवीवपर्यंत फक्त काही रॉकेट येत असत. हिजबुल्लाहशी

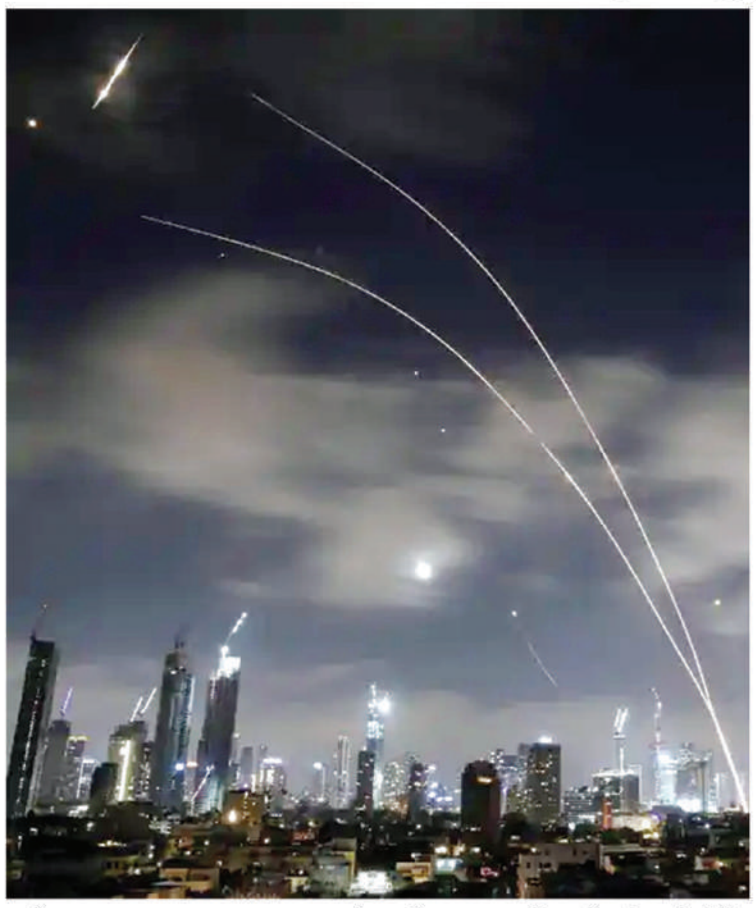

झालेल्या युद्धादरम्यान, उत्तर इस्त्रायललाही तोच धोका आहे. आता संपूर्ण इस्त्रायल इराणच्या नियंत्रणाखाली आहे.' 'तुम्ही इस्त्रायलमध्ये कुठेही असलात तरी, तुम्ही इराणच्या बॅलिस्टिक क्षेपणास्त्रांच्या रेंजमध्ये आहात. जेव्हा बॅलिस्टिक क्षेपणास्त्रे पडतात तेव्हा दृश्य खूप धोकादायक असते. त्यांचा आवाज अनेक किलोमीटर अंतरावर पोहोचतो. हे सर्व खूप भयानक आहे.'

'नवीन घरांमध्ये तळमजल्याखाली सुरक्षित घरे (बॉम्ब निवारा) बांधण्यात आली आहेत. प्रत्येक सार्वजनिक इमारतीत, कार्यालयात, रस्त्याच्या कडेला, हॉटेल्सखाली सुरक्षित घरे आहेत. सरकारने प्रत्येक घरात सुरक्षित घरे बांधण्याचे निर्देश दिले आहेत. ज्यांच्या घरी सुरक्षित घर नाही त्यांना अशा ठिकाणी राहण्यास सांगितले जात आहे जिथे सुरक्षित घर आहे.'

तेल अवीव, जे सहसा गर्दीचे आणि गजबजलेले असते, ते निर्जन झाले आहे, रेल्वे स्टेशन पूर्णपणे रिकामे दिसते आहे . तेल अवीवचे हाशलोम स्टेशन आयलॉन हायवेजवळ आहे. तेल अवीव विद्यापीठ त्याच्या शेजारी आहे. येथे सहसा गर्दी असते, पण सध्या ते रिकामे आहे.

तेल अवीव येथील शाळा, कॉलेज बंद असल्याने विद्यार्थी कमालीचे नाराज आणि संतापले आहेत. काही घरात दडून आहेत तर काही फुटबॉल खेळत असतात . ओरेन नामक १३ वर्षांचा विद्यार्थी म्हणतो, 'परिस्थिती खूप वाईट आहे, पण इस्त्रायल जिंकेल. इस्त्रायलकडे जास्त शक्ती आहे. इराण खूप वाईट आहे.

इस्त्रायल आणि इराण का लढत आहेत?

इस्त्रायलने १३ जून रोजी इराणवर हल्ले सुरू केले. इस्त्रायली सैन्य आयडीएफने इराणमधील अणु आणि लष्करी तळांवर हल्ला केला. यामध्ये तेहरान, नतान्झ आणि इस्फहान यांचा समावेश आहे. या हल्ल्यात २०० हून अधिक लढाऊ विमानांचा समावेश होता. इस्त्रायलचा दावा आहे की, इराण अणुबॉम्ब बनवत आहे. त्यांच्याकडे ९ बॉम्ब बनवण्याची क्षमता आहे. जर असे झाले तर इस्त्रायलला धोका वाढेल. यामुळेच त्यांनी अणु तळ आणि शास्त्रज्ञांना लक्ष्य केले.

हल्ला सुरू झाल्यानंतर, इस्त्रायलचे पंतप्रधान बेंजामिन नेतान्याहू म्हणाले की, इस्त्रायलने काही काळापूर्वीच ऑपरेशन रायझिंग लायन सुरू केले आहे. इस्त्रायलच्या अस्तित्वाला इराणी धोका कमी करण्यासाठी ही एक लक्ष्यित लष्करी कारवाई आहे. जोपर्यंत धोका कायम आहे तोपर्यंत ही कारवाई सुरूच राहील.

आता इस्त्रायल आणि इराणमधील युद्धाचा दुसरा आठवडा सुरू झाला आहे. इस्त्रायल हवाई हल्ले करत आहे. प्रत्युत्तरादाखल, इराण इस्त्रायलवर बॅलिस्टिक क्षेपणास्त्रे आणि ड्रोनने हल्ला करत आहे. त्यांनी तेल अवीव आणि हैफा बंदरावर क्षेपणास्त्रे डागली आहेत.

१८ जून रोजी इराणने स्वदेशी बनावटीच्या सेजिल क्षेपणास्त्राचा वापर केला. त्याची रेंज २ हजार किमी आहे. १८ मीटर लांबीच्या या क्षेपणास्त्राला इराणहून इस्त्रायलपर्यंत पोहोचण्यासाठी फक्त ७ मिनिटे लागतात. इस्त्रायलने दावा केला की त्यांच्या सैन्याने इराणी क्षेपणास्त्र रोखले. हे युद्ध हजारों निष्पाप नागरिकांच्या अकाली मृत्यूला कारण ठरते आहे.

■ ■ ■

प्रा. सुभाषराव बनसोड एक बहुआयामी व्यक्तिमत्व

मला अमरावतीत येऊन साधारणपणे २५ वर्षे झालीत. सुरुवातीच्या ८-१० वर्षाच्या धडपडीनंतर वैद्यकीय व्यवसायात स्थावर झाल्यानंतर प्रा. सुभाष बनसोड सरांचा परिचय झाला. त्याआधी २००० मध्ये दवाखान्याच्या बांधकामाकरिता लागणाऱ्या टाईल्स, कोटा व मार्बल्स त्यांच्याकडूनच घेतले होते. एका निष्णात यशस्वी व्यावसायिकते पलीकडे जाऊन अगदी Personal Touch देऊन त्यांनी मला मदत केली होती. फारसा परिचय व ओळख नसताना त्यांचा प्रामुख्याने उल्लेख करावेसे वाटते.

त्यानंतर २०१० च्या दरम्यान सरांनी मला अमरावती संगीत कलोपासकचे आजीवन सभासद करुन घेतले. त्यामुळे सरांसोबत सहवास व संपर्क वाढत गेला. कोणताही आडपडदा न ठेवता मोकळेपणाने बोलणे; देहबोली प्रसन्न व प्रफुल्ल ठेवणे, कोणत्याही नर्मविनोदास खुलुन व हसून दाद देणे. ही त्यांची प्रमुख स्वभाव वैशिष्ट्ये, या गुणवैशिष्ट्यांमुळे आमचे स्नेहसंबंध दृढ व वृध्दिंगत होत गेले, तसे पाहिले तर वयाच्या दृष्टिने आम्हां दोघांमध्ये अर्ध्या पिढीचे अंतर आहे. पण सरांचा एवढा मोठेपणा की त्यांनी हे अंतर कधीच भासू दिले नाही.

हळूहळू माझा वैद्यकीय क्षेत्रामध्ये व व्यवसायामध्ये संपूर्ण बनसोड परिवार व त्यांचे आप्तस्वकीय माझ्याशी जुळत गेले. सरांची ज्येष्ठता, जनसंपर्क, सामाजिक स्थान व औद्योगिक यश या सर्वांच्या आधारे सरांना अमरावती शहर किंवा बाहेरसुध्दा कुठेही व कोणताही मोठा व निष्णात डॉक्टर, स्पेशालिस्ट व दवाखाना सहज उपलब्ध होऊ शकतो. पण आमची मने व विचार असे जुळले की मी बालरोग तज्ञ व स्त्रीरोग तज्ञ व प्रसुतीशास्त्र असून सुद्धा त्यांनी मला त्यांच्या कुटुंबाचा व गोतावळ्याचा फॅमिली डॉक्टर करुन टाकले.

कुठलीही वैद्यकीय अडचण असेल तर सर मला पहिले विचारतील व विचारायचे आणि मी माज्या परीने त्यांनी माज्यावर टाकलेला विश्वास सार्थ ठरविण्याचा प्रयत्न करतो, हा त्यांचा मोठेपणा व माझ्याकरिता समाधानाची बाब आहे.

प्रा. बनसोड सर फक्त कुठल्याही एका समाजापुरते, संस्थेशी व संघटनेशी बांधील व मर्यादित राहीले नाही तर त्यांच्या समाजाभिमुख व सर्वसमावेशक मनोवृत्तीतून त्यांनी समाजातील सर्व स्तरातील घटकांशी उदा. धर्म, जात, आर्थिकस्तर, सामाजिकस्तर, पद, राजकीय पक्ष, यासर्व बाबीबाबत निरपेक्षतेने व समानते वागून आपले व्यक्तिमत्व समृध्द केले.

मी सरांच्या व त्यांच्या कुटुंबीयांच्या संपर्कात आल्यामुळे त्यांच्या स्वभाव वैशिष्ट्यांच्या एका विशेष पैलुबाबत सविस्तर उल्लेख करु इच्छितो, तो म्हणजे सरांची कुटुंबवत्सलता.

फक्त आपल्या चौकोनी कुटुंबापुरताच विचार न करता आपले भाऊ, बहिण, जावई, भाचे, पुतणे. चुलतभाऊ मुलांच्या व मुलींच्या सासरची मंडळी, गावातील मातलग सगेसोयरे इतकेच काय तर त्यांच्या औद्योगिकः प्रतिष्ठानातील कर्मचाऱ्यांना सुध्दा ते आपल्या कुटुंबीयाप्रमाणे वागवितात. या सवपिकी कुणाचाही आरोग्य विषयक प्रश्न असला तर सरांचा पहिला फोन येणार, त्याच्या उपचाराविषयी, प्रकृतीविषयी माहिती घेणार व मदत करणार.

स्वतःच्या आजारापेक्षा स्व. शरदभाऊ. प्रभाकरभाऊ, अशोकभाऊ सरांची बहिण स्व. कोकाटे यांच्या करीता त्यांची तळमळ व तगमग मी अनुभवली आहे. चि.डॉ. राहुल, सौ. मेघा, आर्या, आर्यन आजारी असले तर फोन तर करतील पण त्यांच्या माघारी येवून त्यांच्या तब्येतीविषयी प्रत्यक्ष भेटून चौकशी करणार (सौ. वहिणी मात्र त्यांची तब्येत एवढी चांगली ठेवतात की सरांना काही सेवा करायची संधीच देत नाहीत)

त्यांच्या औद्योगिक प्रतिष्ठानातील सर्व कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियांची ब्राम्हणवाडा येथील शाळेतील कर्मचारी, त्यांच्या शेतातील कामगार याच्या बाबतीत सुध्दा तेवढीच आस्था व तळमळ बाळगतात सर स्वतःच्या व्यवसायात, शिवाजी शिक्षण संस्थेच्या कामकाजात, ब्राम्हणवाडा येथील संस्थेचा व्याप, सामाजिक व कौटुंबिक कार्यात स्वतःला कायम गुंतवुन ठेवतात. खूप गुंतने व त्या अनुषंगाने सतत कार्यरत रहाणे यामुळे त्यांचे स्वतःचे आरोग्य आजच्या घडीला ठणठणीत आहे. त्यांना आजच्या सहस्त्रचंद्रदर्शन सोहळ्यानिमित्त मी व माज्या कुटुंबियांकडून हार्दिक शुभेच्छा व्यक्त करतो व त्यांच्या शुभशिवार्दांची अभिलाषा करतो.

आपले उर्वरित आयुष्य असेच आनंदाचे, समाधानाचे, कर्तव्यपूर्तीचे व आरोग्याचे जावो या करिता शुभेच्छा, आपल्या शंभराव्या वाढदिवसाला सुद्धा असाच एक लेख लिहिण्याची मनातील मनिषा ठेवून समारोप करतो.

डॉ. संजीव बोराडे

■ ■ ■

श्री संत शिरोमणी नामदेव महाराज

पंढरीचा वास, चंद्रभागे स्नान,
आणीक दर्शन विठोबाचे..
हेची मज घडो जन्मोजन्मांतरी,
मागणे श्रीहरी नाही दुजे..

संताचा महीमा अगाध आहे. जगात असंख्य संत होवून गेलेत आणी तेही

मुखी सदा नाम संताचे दर्शन,
जनजनार्दन ऐवा भाव
नामा म्हणे तूझे नीत्य महाद्वारी,
किर्तन गजरी सहप्रेमाचे
जगाच्या कल्याणा संताच्या विभूती,
देहं कष्टविती परोपकारें
संत तेची जाना जे देही ऊदास,
गेले आशा पाष नीवारोणी..

अशी ओळख संताची आपल्याला करून घेता येईल. या पैकीचं परोपकारी संत आपल्या महाराष्ट्रचे आराध्य दैवत असलेल्या पंढरपुर येथे वास्तव्यास होते आणी ते म्हणजे संत नामदेव महाराज.

संत नामदेवांचा जन्म २६ ऑक्टोबर १२७० साली परभणी जिल्हयातील नरसी बामनी या लहानश्या खेड्यांत त्यांच्या मामाचे गावी झाला. वडील दामूसेठ शींपी व आई गोणाई यांच्या नवसाला विठोबा पावला व नामदेव जन्माला आला.

पुत्र देई ऐसा गुंडा, ज्याचा तीन्ही
लोकी झेंडा'

अशा त्यांच्या मागणी प्रमाणेच त्यांना विठोबांनी पुत्र दिला होता. कारण बालपणातच नामदेवांनी आई वडीलांना विठोबाला दुध पाजायचे नीमीत्ताने विठोबाचे सगुणरुपात दर्शन घडवून दिले आणी मग तेव्हापासूनच नामदेवांचे विठोबाशी अतूट असे नाते जुळले. वयाच्या अकराव्याच वर्षी नामदेवांचे गोविंदराव सदावर्ते यांच्या राजाई नावाच्या मुलीशी लग्न झाले. त्यांना चार मुले व एक मुलगी होती. पुढे संत ज्ञानेश्वर व इतर संत मंडळीशी त्यांचा सहवास बरीच वर्षे लाभला आणी

संताचीये पायी हा माझा विश्वास,
सर्वभावे दास झालो त्यांचा

या अभंगाच्या ओळीप्रमाणे संताच्या संगतीत ते राहायला लागले व भागवत धमार्चा प्रचार व प्रसार करायला लागले. एक वेळ चंद्रभागेच्या पात्रात संत मेळ्यात सर्व समवेत जेवण करीत असतांना तुपाशीवाय चपाती नेणाऱ्या कुत्र्याच्या रुपात असणाऱ्या विठोबाला त्यांनी अचूक ओळखले हाते. तेंव्हापासून इतर संतही त्यांना खरे विठ्ठलभक्त म्हणूत संबोधत असत.

संत नामदेव भागवत धर्माची पताका घेवून भारत भर आपल्या अनुयायां सोबत फीरले. द्वारका, मारवाड़, हरीद्वार मार्गे पंजाब मध्ये जावून अमृतसर जिल्हयातील भतविंड या गावात भागवत धमार्चा प्रचार करण्यासाठी गेले असता त्याच गावातील एका अडोली नांवाच्या विधवा स्त्रीचे बोहरदास' नावाचे मुलाला नामदेवांनी मरता,मरता

वाचविले व त्याला अनुग्रह दिला.. बाजुच्या घुमान या गावामध्ये बोहरदासाने संत नामदेवाचे भव्य दिव्य असे एक मंदीर बांधले. अजुनही त्या मंदीराचे कामकाज बोहरदासाचे वंशज पाहतात. संत नामदेव घुमान येथे १० वर्षे होते ते संक्रातीचे दिवशी पंढरपुरकडे रवाना झाले म्हणून घूमान या गावी संक्रातीचे दिवशी यमुनांमधे पायी भव्य यात्रा भरते.

संताच्या समवेत त्यांनी बरीच तीर्थे केली. त्याची आठवण म्हणून तीर्थावळी या अभंगामध्ये त्यांनी रचना केली आहे. त्यांच्या भक्तीमध्ये शक्ती होती. बीकानेर जवळील एका ओस पडलेल्या विहीरीस त्यांनी भक्तीच्या जोरावर पाणी लावले. औंढा नागनाथ येथील मंदीराची दिशा त्यांच्या किर्तनानेच बदलली हे सर्वश्रुत आहेच. ते आपल्या अभंगात म्हणत

नामा म्हणे तया असावे
कल्याण,
ज्यामुखी नीधान पांडुरंग

संत ज्ञानेश्वरांचे चरीत्र लिहीणारे पहीले कवी संत नामदेव... अहो त्यांनी तर पंजाबात जावून नामदेवकी मुखबानी हा ग्रंथ लीहीला. त्यांनी आपल्या जीवनात २३७५ अभंगाची रचना केली. अलीकडेच अकोला जिल्हयातील कानशीवणी गावा जवळील खेर्डा भागाई या लहानश्या खेड्या बाहेरील एका नदीचे प्रवाहात एका शेतकऱ्याला सुंदर अशी नामदेवाची पाषाणाची मुर्ती सापडली. त्याने गावकऱ्यांना सांगीतले गावकऱ्यांनी ती मुर्ती गावात नेवून गावात छानसे लहानसे मंदीर बांधले आणी आता तर मंदीराचे मोठ्या देवालयात रूपांतर होत आहे असे समजले.

ते नेहमी म्हणत....

नामा म्हणे केशवराजा, केला नेम चालवी माझा

असे हे विठ्ठलभक्त नामदेव १२७० ते १३५० म्हणजेच ऐंशी वर्षे जीवन जगले. आणी शेवटी १३५० मध्ये पंढरपुरात विठ्ठल चरणी लीन झाले. संत नामदेवांच्या किर्तनात श्रोते वर्ग तर मुग्ध होतच पण प्रत्यक्षात पांडुरंगही नाचतअसे आणी म्हणून तर म्हटले आहे

नामदेव किर्तन करी,
पुढे देव नाचे पांडुरंगा

महेश हरिभाऊ खंडाळकर
दहिगाव, तेल्हारा, जि. अकोला.
९६०४३७३९५५

■ ■ ■

एखाद्या व्यक्ती कडे मर्यादेपेक्षा जास्त सोनं असल्याच्या माहिती वरून

इन्कमटॅक्स घरी धाड टाकू शकतात का?

सोप्या भाषेत इन्कमटॅक्स आणि इन्वेस्टमेन्ट

सीए. गोविंदप्रसाद एस. मुंदडा
सीए. आकाश जी. मुंदडा
जालना.

आपण गेल्या काही आठवड्यांपासून सोन्या मधील गुंतवणूक व इन्कमटॅक्स या बद्दल सविस्तर अभ्यास करत आहोत.

आपण अत्यंत महत्वाचा व चर्चिला जाणारा विषय बघितला की विवाहित महिला, अविवाहित महिला आणि पुरुष यांना माफी लिमिट मध्ये (exemption limit) किती सोनं कशा प्रकारे व कोणत्या फार्म मध्ये ठेवता येते. आज आपण पुढील अभ्यास बघणार आहोत जे व्यवहारात खूप उपयोगी ठरावे, जे इन्कमटॅक्स तथा धाडी बद्दल आहे.

प्रश्न – सी.बी.डी.टी. लिमिट पेक्षा जास्त सोनं आहे, या माहिती वर इन्कमटॅक्स अधिकारी घरा वर धाड टाकु शकतात का ?

■ सी.बी.डी.टी. म्हणजे सेन्ट्रल बोर्ड ऑफ डायरेक्ट टॅक्सेस असा फुल फॉर्म असुन यांनी 11 मे 1994 साली एक सर्क्युलर काढले आहे. त्या सर्क्युलर प्रमाणे आपण पूर्वीच्या लेखात बघितले आहे कि, विवाहित महिला तथा पुरुष हे किती सोन्याचे दागिने आपल्या कडे ठेवु शकतात.

आता सोप्या भाषेत प्रश्न असा आहे की एखाद्या व्यक्तीकडे सी.बी.डी.टी. यांनी घातलेल्या मर्यादेपेक्षा जास्त सोन्याचे दागिने असल्याची माहिती इन्कमटॅक्स अधिकाऱ्यांना मिळाली तर या माहितीच्या आधारावर इन्कमटॅक्स अधिकारी घरावर धाड टाकु शकतात का?

घरावर टाकलेली धाड ही रात्रदिवस चालु असते कारण ही धाड इन्कमटॅक्स कायद्याच्या कलम 132 खाली टाकलेली असते. बॉम्बे हायकोर्ट यांनी डायमंड स्टार एक्स्पोर्ट लिमीटेड विरुध्द डायरेक्टर जनरल ऑफ इन्कमटॅक्स (इन्व्हेस्टिगेशन) [2005] 278 ITR 36/[2005] 143 Taxman 16 (Bom) या केस मध्ये असा महत्वपूर्ण निर्णय दिला की फक्त माहितीच्या आधारावर इन्कमटॅक्स अधिकाऱ्यास इन्कमटॅक्स कायद्याच्या कलम 132 खाली धाड टाकण्याचा अधिकार नाही.

इतकेच काय तर अशी धाड चुकून इन्कमटॅक्स अधिकाऱ्याने टाकलीच तर जप्त केलेले सोने, चांदी आणि ज्वेलरी चे दागिने हे अवैध ठरवले जातील. वरील निर्णय करदात्याच्या हिताचे असुन प्रत्यक करदाता व्यक्तीस त्याची माहिती असणे अत्यंत हिताचे असल्याचे ही उच्च न्यायालयाने सांगितले.

प्रश्न – सोन्याचे दागिने मोजतांना इन्कमटॅक्स ऑफिसर यांनी वजनाने न मोजता पैशाने दागिन्याची किंमत ठरवली तर कायद्याने चालेल का?

■ सी.बी.डी.टी. यांनी 11 मे 1994 ला जे सर्क्युलर काढले आहे त्या अनुसार करदात्याचे दागिने हे ग्रॅम मध्ये मोजणे आवश्यक आहे. ही कायद्याची मयार्दा वजनाने आहे कारण दरवर्षी सोन्याची किंमत ही कमी जास्त होत असते. म्हणून सोन्याचे दागिने मोजतांना वजनाने मोजावे न की किंमती प्रमाणे असा सी.बी.डी.टी. सर्क्युलरचे अर्थ आहे.

पुढील लेख मालेतील अभ्यासात आपण बघणार आहोत की शेती च्या उत्पन्नावर इन्कमटॅक्स लागत नाही मग शेतीच्या उत्पन्नातून सोन खरेदी केल्यास इन्कमटॅक्स लागतो का?

ज्या जागरूक वाचकांना काही सुचना किंवा इन्कमटॅक्स संबधी काही सुचना किंवा इन्कमटॅक्स संबधी काही प्रश्न विचारायचे असतील त्यांनी 9422218428 या नंबर वर फक्त whatsapp message करावे,

■ ■ ■

पावसाळ्यात चुकूनही खाऊ नका या डाळी

पावसाळ्यात कोणते पदार्थ खावेत आणि कोणते पदार्थ खाऊ नयेत याची विशेष काळजी घेतली पाहिजे. अनेक लोक तक्रार करतात की डाळी खाल्ल्यानंतर त्यांना पोटात गॅसची समस्या उद्भवते. अशा परिस्थितीत, विशेषतः पावसाळ्यात, आपल्याला कळेल की कोणत्या डाळी खाऊ नयेत.

बहुतेक लोकांना राजमाची चव आवडते, पण ती पचायला जड असते. पावसाळ्यात राजमा खाल्ल्याने पोटात गॅस आणि जडपणा येऊ शकतो. म्हणून राजमा खाणे टाळावे.

बहुतेक लोकांना राजमाची चव आवडते, पण ती पचायला जड असते. पावसाळ्यात राजमा खाल्ल्याने पोटात गॅस आणि जडपणा येऊ शकतो. म्हणून राजमा खाणे टाळावे.

या सर्वांव्यतिरिक्त, उडदाची डाळ पचण्यास सर्वात जड मानली जाते. पावसाळ्यात ही डाळ पचवणे खूप कठीण असते. यामुळे गॅस, अपचन आणि पोटदुखीच्या तक्रारी होऊ शकतात.

राजमा आणि उडीद डाळ व्यतिरिक्त, पावसाळ्यात हरभरा खाणे देखील टाळावे. हरभरा डाळ खाल्ल्याने अपचन आणि पोटात जळजळ होण्याची समस्या वाढू शकते.

जेव्हा जेव्हा तुम्ही बीन्स खाता तेव्हा ते उकळताना तयार होणारा पांढरा फेस काढून टाका. या फेसामुळे अपचन आणि गॅस होऊ शकतो.

याशिवाय, डाळींमध्ये हळद, हिंग, जिरे आणि आले असे मसाले घाला, ज्यामुळे ते पचण्यास सोपे होतात. पावसाळ्यात आरोग्याची विषेश काळजी घ्या.

■ ■ ■

धर्माधिष्ठित सैनिक शिक्षणाची आज गरज

वाचक लिहितात

आजच्या तरुण पिढीकडे पाहिले, तर ती शरीर कमावण्यासाठी जिममध्ये जाते, कराटे, ज्यूडो अशा कला शिकते. मात्र, या शारीरिक ताकदीसोबत मानसिक शिस्त, त्यागाची भावना आणि समाजासाठी काही करण्याची प्रेरणा दिसत नाही. बरेच लोक या कला शिकतात, पण त्या कौशल्यांचा वापर समाजाच्या रक्षणासाठी फारसा होताना दिसत नाही.

सध्या महाराष्ट्र सरकारने विद्यार्थ्यांना पहिलीपासूनच सैनिकी शिक्षण देण्याचा विचार सुरू केला आहे. हा निर्णय निश्चितच स्वागतार्ह आहे. मात्र, हे शिक्षण केवळ सैनिकी मर्यादित न राहता त्याला धर्मशिक्षणाची जोड दिली गेली पाहिजे.

छत्रपती शिवाजी महाराजांना त्यांच्या मातोश्री जिजाऊंनी रामायण, महाभारत यांसारख्या धर्मग्रंथांमधून नीती, शौर्य, त्याग यांचे शिक्षण दिले. त्याचवेळी दादोजी कोंडदेव यांनी त्यांना युद्धकलेचे आणि राज्यकारभाराचे शिक्षण दिले. या दोन्ही शिक्षणातूनच हिंदवी स्वराज्याची बीजे रोवली गेली. त्यामुळे प्रत्येक हिंदू विद्यार्थ्याला धर्म आणि शौयार्चे शिक्षण मिळाले, तर तोही देशासाठी मोठे कार्य करू शकेल.

सैनिकी शिक्षणासोबत धमार्धारित नीतीमूल्यांचे शिक्षण मिळाले, तर अशा संतुलित शिक्षणातून शूर, सुसंस्कृत आणि समाजहिताची भावना असलेली पिढी तयार होईल.

■ **सौ. रमा देशमुख**
नागपूर.

अशोकायन

प्रा. अशोक सारडा
मेहकर
(९४२१३९४३३९)

होल्डींग्ज

अनधिकृत
होल्डींग्जवर लावावा
नगरपालिकेने दंड
शहराच्या
विद्रुपीकरणाला
बसेल काही
अंशी खंड ..!

सुंदर व स्वच्छ
शहर आपले ठेवू या
घंटा गाडी मध्येच
कचरा सारा टाकू या ..!

'मी जेआरडी नाही': टाटा सन्सच्या अध्यक्षांची एआय१७१ दुर्घटनेनंतरची विनम्र प्रतिक्रिया

मुंबई, २१ जून : काळजीपूर्वक लिहिल्या जाणाऱ्या कॉर्पोरेट कम्युनिकेशनच्या आजच्या काळात, टाटा सन्सचे अध्यक्ष एन चंद्रशेखरन यांनी एअर इंडियाचे विमान एआय१७१ दुर्घटनेनंतर अतिशय मनापासून व्यक्त केलेली व्यक्तिगत प्रतिक्रिया म्हणजे असामान्य विनम्रता आणि मूलगामी पारदर्शकता दर्शवणारा, आणीबाणीच्या काळातील नेतृत्वाचा मास्टरक्लास म्हणावा अशी आहे.

१७५ जणांना ज्यामध्ये आपले जीव गमवावे लागले अशा ११ जून रोजीच्या अपघाताविषयी एका टीव्ही चॅनेलवर बोलताना, चंद्रशेखरन यांनी या दुःखद घटनेपासून विचलित करण्याचा किंवा त्या मुद्द्याचा प्रभाव कमी करण्याचा कोणताही प्रयत्न केला नाही. ते अतिशय भावुक स्वरांमध्ये म्हणाले, मला एका गोष्टीचा खूप पश्चाताप होतो आहे की ही दुर्घटना टाटा समूहाच्या मालकीच्या एअरलाईनमध्ये झाली आणि मला खूप दुःख होत आहे.

त्यानंतर जे झाले, ते कदाचित त्यांच्या उंचीवर असलेल्या एका कॉर्पोरेट नेत्याने एखादी गोष्ट स्वीकार केल्याचे सर्वात उल्लेखनीय उदाहरण आहे. चंद्रशेखरन यांना आपल्या महान पूर्वजांची आठवण झाली. ते म्हणाले, मी जेआरडी नाही, मी आरएनटी (रतन नवल टाटा) नाही. पण आपण सर्वजण या मूल्यांनी प्रेरित आहोत आणि आशा करतो की, आपण चारित्र्य चांगले ठेवू आणि दृढनिश्चयाने वागू, जेणेकरून सर्वांना आपला अभिमान वाटेल.

एअर इंडियाचे राष्ट्रीयकरण होण्याच्या आधी, तिची स्थापना ज्यांनी केली ते जेआरडी टाटा आणि त्यांचा वारसा समर्थपणे पुढे चालवणारे रतन टाटा यांचा संदर्भ विशेष महत्त्वपूर्ण होता.

कायदेशीर सल्लागारांच्या मागे लपण्याऐवजी, चंद्रशेखरन यांनी अपघातात ध्वस्त झालेल्या विमानाच्या मेन्टेनन्स इतिहासाबाबतची माहिती संपूर्णपणे पारदर्शकता बाळगत समोर आणली. त्यांनी सांगितले, उजवे इंजिन नवीन होते जे मार्च १०१५ मध्ये बसवले होते, डाव्या बाजूच्या इंजिनाची शेवटची सर्व्हिसिंग १०१३ मध्ये झाली होती आणि पुढील सर्व्हिसिंग डिसेंबर १०१५ मध्ये होणार होती. दोन्ही इंजिनांचा इतिहास साफ होता. तपासणी पूर्ण होण्याच्या आधी काहीही अनुमान लावले जाऊ नयेत असा काळजीचा इशारा त्यांनी दिला.

त्यांचा दृष्टिकोन केवळ माहिती उघड करण्याइतपत मर्यादित नव्हता. जेव्हा एअर इंडियाने वाढीव सुरक्षा तपासणीसाठी आंतरराष्ट्रीय उड्डाणांमध्ये १५% कपात करण्याची घोषणा केली - खरेतर हा महसूल आणि हजारो प्रवाशांवर परिणाम करणारा निर्णय आहे - तेव्हा चंद्रशेखरन यांनी कॉर्पोरेट दुटप्पीपणा न करता फक्त कारण स्पष्ट केले. एअरलाइन बोईंग ७८७ आणि ७७७ दोन्ही फ्लीट्सवर आत्मविश्वास निर्माण करणारा उपाय म्हणून अतिरिक्त सुरक्षा तपासणी करेल, जी नियामक आवश्यकतांच्या पलीकडे जाऊन केलेली असेल.

चंद्रशेखरन म्हणाले, आई, वडील, पती, पत्नी, मुलगा गमावलेल्या कोणाचेही सांत्वन करणे खूप कठीण आहे. हे नुकसान इतके गंभीर आणि प्रचंड आहे की त्याचे वर्णन करायला शब्द अपुरे आहेत, असेही ते म्हणाले. त्यांच्या बोलण्यात प्रत्येक पीडित कुटुंबासाठी १ कोटी रुपये नुकसान भरपाई, वैद्यकीय खर्चाची भरपाई आणि मेडिकल हॉस्टेलच्या नुकसान झालेल्या भागाची पुनर्बांधणी यांचा समावेश होता.

आम्ही फक्त एवढेच वचन देऊ शकतो की आम्ही त्यांच्यासोबत राहू आणि मी त्यांच्यासोबत असेन, असे म्हणत ते संस्थात्मकतेपासून वैयक्तिक वचनबद्धतेकडे वळले.

टाटा सन्सच्या अध्यक्षांच्या दृष्टिकोनाला उद्योग-व्यवसायातील दिग्गज आणि प्रसिद्धीमाध्यमांकडून खूप नावाजले जात आहे. आरपीजी एंटरप्रायजेसचे अध्यक्ष हर्ष गोएंका यांनी इकॉनॉमिक टाइम्समध्ये लिहिलेल्या लेखात नमूद केले होते की, अशा प्रसंगी, नेतृत्वाची भूमिका ही फक्त धोरणांपुरती किंवा गुंतवणूकदारांना खुश करण्यापुरती नसते तर, नेतृत्वाने त्यामध्ये जातीने लक्ष घालणे, कर्मचाऱ्यांना धीर देणे, कुटुंबांचे सांत्वन करणे, आपण अपयशी ठरलो हे मान्य करणे, नम्रतेने ऐकणे आणि स्पष्टपणे वागणे महत्त्वाचे असते.

ज्येष्ठ पत्रकार वीर संघवी यांनी टाटा जी सहानुभूती, शालीनता आणि प्रामाणिकपणासाठी ओळखले जातात त्यावर प्रकाश टाकला आणि सांगितले की, चंद्रशेखरन यांच्या प्रतिसादाने ही मूल्ये कृतीमध्ये कशी आणली जाऊ शकतात ते दाखवून दिले आहे.

एअर इंडियाचे सीईओ कॅम्पबेल विल्सन यांनी ग्राहकांशी साधलेल्या संवादामध्ये याच पारदर्शक दृष्टिकोनाचे प्रतिबिंब दिसून येते. त्यांनी म्हटले आहे की, या विनाशकारी घटनेमुळे प्रभावित झालेल्या कुटुंबांप्रती आणि प्रियजनांप्रती आपल्याला वाटणारी वेदना शब्दांत व्यक्त करता येत नाही.

भारत, अमेरिका आणि युकेमधील तज्ज्ञांच्या सहभागाने बहुराष्ट्रीय चौकशी सुरू आहे. अहवाल येण्याच्या आधीच अकाली दोष देण्याच्या दबावाचा प्रतिकार करत चंद्रशेखरन म्हणाले, या संपूर्ण घटनेविषयी अधिक समजून घेण्यासाठी आम्ही, संपूर्ण विमान वाहतूक उद्योग अधिकृत तपास अहवालाची वाट पाहत आहोत. मला टाटा समूहाने घडवले आहे आणि समूह ज्यांचे पालन करतो अशा मूल्यांसह मी इथवर आलो आहे. आपण या वारशाचे मालक नाही तर एक संरक्षक आहोत ही भूमिका चंद्रशेखरन यांनी स्पष्ट केली. एखाद्या संकटकाळात आधुनिक कॉर्पोरेट नेत्यांनी कसा प्रतिसाद द्यावा याचा बेंचमार्क चंद्रशेखरन यांनी निर्माण केला आहे.

कलाकार यंदा पावसाळ्यामध्ये कशाप्रकारे त्यांची रोगप्रतिकारशक्ती वाढवत आहेत!

मुंबई, २१ जून : पावसाळा कडक ऊन्हाळ्यापासून आरामदायी दिलासा देतो, पण यासोबत तापमानामधील चढ-उतार, पाण्यामार्फत होणारे आजार आणि रोगप्रतिकारशक्ती कमकुवत होणे अशा समस्यांचा देखील सामना करावा लागतो. व्यस्त शूटिंग वेळापत्रकासह धावपळ कराव्या लागणाऱ्या टेलिव्हिजन कलाकारांना तंदुरूस्त व संसर्ग-मुक्त राहण्याला प्राधान्य द्यावे लागते. हंगामी आरोग्यसंबंधित आजारांपासून संरक्षण करण्यासाठी ते रोगप्रतिकारशक्ती वाढवणाऱ्या, गरमागरम व घरी बनवलेल्या आहाराचे सेवन करतात, तसेच हर्बल व पोषण-संपन्न फूड्सचे सेवन करतात. एण्ड टीव्ही कलाकार सपना सिकरवार (बिमलेश, हप्पू की उलटन पलटन') आणि आसिफ शेख (विभुती नारायण मिश्रा, भाबीजी घर पर है') पावसाळ्यादरम्यान स्वस्थ व सक्रिय राहण्यासाठी रोगप्रतिकाशक्ती कशाप्रकारे वाढवतात, याबाबत सांगत आहेत. मालिका हप्पू की उलटन पलटन'मधील सपना सिकरवार ऊर्फ बिमलेश म्हणाल्या, पावसाळ्यादरम्यान मी सोपे, घरगुती उपाय करत माझी रोगप्रतिकारशक्ती वाढवण्यावर लक्ष केंद्रित करते. मी तेलकट किंवा मसालेदार पदार्थ टाळते, कारण ते या ऋतूसाठी अनुकूल नाहीत. त्याऐवजी मी गरमागरम सूप पिते, वाफवलेल्या भाज्या खाते व हर्बल चहा पिते. मी सकाळी उठल्यानंतर तुळस व आले असलेले कोमट पाणी पिते, ज्यामुळे पचनास मदत होते आणि मला दिवसभर उत्साही वाटते. मी पपई व डाळींब अशी फळे देखील खाते, जी त्वचा व रोगप्रतिकारशक्तीसाठी उत्तम आहेत. हे लहान बदल या ऋतूदरम्यान माझ्यासाठी मोठे बदल घडवून आणतात.''

मालिका भाबीजी घर पर है'मधील आसिफ शेख ऊर्फ विभुती नारायण मिश्रा म्हणाले, पावसाळा आल्हाददायी आहे, पण सोबत आजार होण्याचा धोका देखील वाढतो. म्हणून मी फूड्सबाबत कोणतीच तडजोड करत नाही, जे माझी रोगप्रतिकारशक्ती मजबूत ठेवतात. मी हलक्या प्रमाणात व गरमागरम आहाराचे सेवन करतो, ज्यामध्ये मूग डाळ, भात आणि भाज्या असतात. माझे आवडते इम्यूनिटी बूस्टर म्हणजे दररोज सायंकाळी मी कपभर हर्बल चहाचा आस्वाद घेतो. हा चहा आल्हाददायी व गुणकारी आहे; मी पावसाळ्यादरम्यान रस्त्यावरील खाद्य खात नाही आणि हायड्रेटेड राहण्यासाठी भरपूर कोमट पाणी पितो. माझ्या निदर्शनास आले आहे की संतुलित, पौष्टिक आहाराच्या सेवनामुळे दीर्घकाळपर्यंत शूटिंगदरम्यान माझे अवधान केंद्रित राहते आणि शारीरिकदृष्ट्या तंदुरूस्त राहतो. मी पावसाळ्याचा आनंद घेण्यासोबत पौष्टिक व संतुलित आहार सेवन करण्याची खात्री घेतो, कारण माझा विश्वास आहे की उत्तम आरोग्याची सुरूवात पौष्टिक आहारासोबत होते.''

आंतरराष्ट्रीय योग दिवस संपन्न

नागपूर, २१ जून : आयुष्मान आरोग्य मंदिर तरोडी व ग्रामपंचायत कार्यालय तरोडी यांच्या संयुक्त विद्यमाने आंतरराष्ट्रीय योग दिवस ग्रामपंचायत कार्यालय तरोडीच्या पटांगण मोठ्या उत्साहात साजरा करण्यात आला. या प्रसंगी योग बदद प्रास्ताविक डॉ अजय बुजाडे वैधकीय अधिकारी यांनी डेले तसेच योग शिक्षीका स्वाती सिन्हा त्याच्या मार्गदर्शन करताना आसन व प्राणायाम ह्यांचे प्रात्यक्षिक करून दाखवले व त्याचे महत्त्व सांगितले यावेळी नागरिकानीयांच्या लाभ घेतला कार्यक्रमला प्रमुख उपस्थितीम्हणून सरपंच सौ आरती ताई चिकटे उपसरपंच रुपेश ढेरे सर्व ग्रामपंचायत पदाधिकारी, धावडे, भाकरे, आरोग्य सेविका केतकी रघुने दिपाली मुळे आरोग्य सेवक जाधवजी, शिक्षकवृंद ठाकरेजी अंगणवाडी सेविका चिकटे मॅडम आशा सेविका मनीषा ताईसर्व ग्रामपंचायत अधिकारीआरोग्य कर्मचारी शिक्षक वृंद व गावकांचे सहकार्य लाभले. कार्यक्रमचे यशस्वीतेसाठी सरपंच आरती ताई चिकटे यांनी सर्वांचे आभार मानले.

अंबुजा सिमेंट्स आणि एसीसी बनल्या भारतातील आघाडीचे सिमेंट उत्पादक कंपन्या

अहमदाबाद, २१ जून : विविध क्षेत्रांमध्ये कार्यरत असलेल्या अदाणी पोर्टफोलिओच्या सिमेंट आणि बांधकाम साहित्य क्षेत्रातील कंपन्या अंबुजा सिमेंट्स आणि एसीसी यांनी शाश्वत विकासाच्या दिशेने एक महत्त्वपूर्ण उपलब्धी मिळवली आहे. या दोन्ही कंपन्या त्यांच्या क्षेत्रातील अशा अग्रगण्य भारतीय सिमेंट कंपन्या ठरल्या आहेत, ज्यांच्या नेट-झीरो उद्दिष्टांना सायन्स बेस्ड टार्गेट इनिशिएटिव्ह (SBTi) कडून मान्यता प्राप्त झाली आहे. SBTi चे कॉर्पोरेट नेट-झीरो स्टँडर्ड हे हवामान विज्ञानाशी सुसंगत असलेले कॉर्पोरेट नेट-झीरो उद्दिष्ट निश्चितीचे जगातील एकमेव चौकट आहे.

SBTi कडून मिळालेली ही मान्यता या कंपन्यांच्या शाश्वत आणि जबाबदार व्यवसाय उभारण्याच्या वचनबद्धतेचा पुरावा आहे, जिथे त्या सोपे नाही, तर आवश्यक ते करत आहेत आणि त्यामुळे कमी कार्बन संक्रमणाच्या मार्गावर कॉर्पोरेट नेतृत्वाच्या भूमिकेत पोहोचल्या आहेत. ही मान्यता त्यांना भारताच्या औद्योगिक डीकार्बनायझेशनच्या अग्रस्थानी आणते, जिथे त्या पॅरिस कराराच्या १.५ओ लक्ष्याच्या पूर्ततेसाठी आवश्यक त्या गतीने आणि प्रमाणात उत्सर्जन कपात करण्यासाठी कटिबद्ध आहेत.

अदानी समूहाचे सिमेंट व्यवसायाचे सीईओ, विनोद बहेटी म्हणाले, अंबुजा सिमेंट्स आणि एसीसी यांनी शाश्वततेच्या दिशेने नेहमीच पुढाकार घेतला आहे. हवामान बदलाच्या संकटाचा सामना करताना जबाबदारीने वागणे हे आमच्यासाठी अत्यंत महत्त्वाचे आहे. SBTi ही कॉर्पोरेट हवामान उद्दिष्टांची सर्वाधिक मान्यताप्राप्त संस्था आहे. या मान्यतेमुळे आमची वाढ आणि पर्यावरणीय जपणूक यांच्यात समतोल राखण्याची वचनबद्धता बळकट होते. आम्ही जगातील नवव्या क्रमांकाचे सर्वात मोठे सिमेंट उत्पादक आहोत, आणि सेमेक्स, हेडलबर्ग आणि होल्सीम नंतर अशा स्तरावर पोहोचलेली आणि नेट-झीरो उद्दिष्टांची मान्यता मिळवणारी एकमेव कंपनी आहोत. ही वाटचाल येथेच थांबत नाही ही आमच्या डीकार्बनायझ्ड आणि शाश्वत जगाच्या दृष्टिकोनाच्या पूर्ततेकडे नेणारी आणखी एक पायरी आहे.

या कंपन्यांनी कार्बन उत्सर्जन कमी करण्यासाठी थेट उपायांवर लक्ष केंद्रीत केले असून, उरलेली उत्सर्जने SBTi मार्गदर्शक तत्वांनुसार शून्य करण्याचे उद्दिष्ट ठेवले आहे. हरित ऊर्जा, एएफआर (पर्यायी इंधन आणि कच्चा माल), ऊर्जा कार्यक्षमता, तंत्रज्ञान अपग्रेडेशन व नवकल्पना यांसारख्या उपक्रमांच्या माध्यमातून या कंपन्यांनी आपली उद्दिष्टे निश्चित करण्यात महत्त्वाची भूमिका बजावली आहे.

अंबुजा सिमेंट्स ही आंतरराष्ट्रीय स्तरावर अलायन्स फॉर इंडस्ट्री डीकार्बोनायझेशनमध्ये सामील होणारी पहिली सिमेंट उत्पादक कंपनी आहे, जी इंटरनॅशनल रिन्युएबल एनर्जी एजन्सी यांच्या नेतृत्वाखाली कार्यरत आहे. तसेच अंबुजा ही वर्ल्ड इकॉनॉमिक फोरमच्या ट्रांजिशनिंग इंडस्ट्रियल क्लस्टर उपक्रमाचीही सदस्य कंपनी आहे.

अदानी समूहाच्या एकत्रित क्षमतांमुळे हा दृष्टिकोन अधिक सशक्त झाला आहे. समूहाने भारताचे हरित ऊर्जा उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी १०० अब्ज गुंतवणुकीचे उद्दिष्ट ठेवले असून, अदानी समूह २०३० पर्यंत आपली अक्षय ऊर्जा क्षमता १४.२ गीगावॅटवरून ५० गीगावॅट इतकी वाढवत आहे आणि हरित हायड्रोजनवर आधारित एक एकात्मिक व्यासपीठ निर्माण करत आहे. या अंतर्गत, अंबुजा सिमेंट्सने वित्तीय वर्ष २०२७-२८ ६०% ऊर्जा मागणी हरित नवीकरणीय स्रोतांद्वारे पूर्ण करण्याचे उद्दिष्ट ठेवले आहे, यात १ गीगावॅट सौर आणि पवन ऊर्जा तसेच ३७६ मेगावॅट वेस्ट हीट रिकव्हरी सिस्टम यांचा समावेश आहे. यापैकी, अंबुजा सिमेंट्सने आधीच अनुक्रमे २९९ मेगावॅट आणि १८६ मेगावॅट क्षमतेची पूर्तता केली आहे. ग्रीन हायड्रोजन नेट-झिरो उद्दिष्ट पूर्ण करण्यासाठी महत्त्वाची भूमिका बजावणार आहे. समूहाच्या गुंतवणुकीमुळे अंबुजा आणि एसीसी यांना जीवाश्म इंधनांवरची अवलंबनता कमी करत जलद कार्बन उत्सर्जन कपात साधता येणार आहे.

ही मान्यता फक्त एक टप्पा नाही; तर ती एक जबाबदारी आहे. अंबुजा सिमेंट्स आणि एसीसी या सिमेंट उद्योगासाठी नवीन मानदंड ठरवत आहेत, हे सिद्ध करत आहेत की धाडसी हवामान कृती केवळ शक्यच नाही, तर अत्यावश्यक आहे आणि ती प्रक्रिया आधीच सुरू झाली आहे.

// PUBLIC NOTICE //

All the people are informed that my clients name 1. Sau. Vaishali W/o Amit Salve 2. Shri. Prakash S/o Shrihari Akhade 3. Sau. Meenal W/o Sachin Hemke, all R/o Gadchiroli has executed an agreement dated 13/07/2024 to purchase the following immovable property owned & by possessed by 1 Shri. Pramod S/o Kashinathrao Joshi 2. Shyam Kashinath joshi 3. Ku. Rekha Kashinath Joshi (Sau. Rekha Vinay Panase) 4. Sau. Mandabai Laxman Lavat 5. au. Vanmala Chandrakant Pariye 6. Shri. Sharad Kashinathrao Joshi.

Description of property :- Situated at Mouza At: Arshoda Taluka Armori Dist: Gadchiroli P.H.C. 03 Survey no. 427 area 0.30 H.R. And Survey no 429 area 1.16 H.R. both Survey no. 427 & 429 are class 1 land, all piece or parcel or part of the land of Survey no. 427 & 429, which are bounded by four sides mentioned in the agreement. The land of survey no. 427 & 429 is ancestral property of Late Shri. Kashinath Joshi who died on dated 6/02/1979. The wife of Kashinath Josh is also died. The all owner on 7/12 extract of survey no. 427 & 429 are legal heirs of Kashinath Joshi. The land of Survey no. 427 & 429 belongs to the legal heirs only.

The possession of property is handed over to my client's on the date of agreement for NATP and accordingly assurance has been given to provide the documents. Legal heirs name Shyam Kashinath Joshi died on dated 18.09.2024 after executing the agreement dated 13/07/2024. His legal heirs are not mutated on 7/12 extract of the land of survey Survey no. 427 & 429.

As per agreement my clients are ready and execute the "Sale Deed" as per time period mentioned in the agreement. The period of executing "Sale Deed" is coming to end on dated 13/07/2024.

The abovesaid owners assured to my clients that none except them have acquired any manner of right, title, interest, claim, charge of any kind whatsoever in respect of the aforesaid property. It is therefore hereby informed to the public at large that any person, institution, society, trust, bank, company or anybody excluding the said owner claims any right, title, interest, claim, charge of any kind whatsoever in respect of the aforesaid property by way of sale, mortgaged, gift, lien, pledge, or any other way objection, or legal right then such person/entity should contact in person or write to the undersigned advocate within 7 days from the date of publication of this notice with sufficient documentary proof, failing of which my client shall proceed to complete the said transaction and further will enter into registered "Sale Deed" with the owners and thereafter, no one claim shall be entertain and binding on my client. Previous public notice was published and circulated in the news paper "Mahasagar" Vidarbha edition on dated 2/06/2025 for information to the public at large. At the last of public notice misprint date was 6/2/2025. Corrected one is 2/06/2025. But, no any objection or complaint received within the prescribed time of objection. Hence, this is second publication for information and notice to the public at large.

Gadchiroli Dt: 22/06/2025.

Adv. Vinesh S. Lokhande
R/o Kargil Chouk, Near Weekly Market, Gadchiroli
Tah Dist: Gadchiroli
Mobile no. 9422154722/ 9588446390

भारतीय संघ इतिहास घडवेल ?

श्याम बसप्पा ठाणेदार
दौंड जिल्हा पुणे
९९२२५४६२९५

भारताच युवा क्रिकेट संघ इंग्लंडच्या दौऱ्यावर गेला असून तिथे दोन्ही देशात पाच कसोटींची मालिका होणार आहे. या मालिकेतील पहिल्या कसोटी सामन्यास २० जून पासून सुरुवातही झाली आहे. पहिल्या कसोटीच्या पहिल्या दिवशी भारतीय फलंदाजांनी चांगली कामगिरी करत ३०० च्या वर धावा काढल्या त्याही फक्त तीन गडी गमावून. पहिल्याच दिवशी भारताचा सलामीवीर यशस्वी जयस्वाल आणि नवनियुक्त कर्णधार शुभमन गिल यांनी शतके झळकावली. उपकर्णधार ऋषभ पंतने अर्धशतक झळकावले. दोघेही पहिल्या दिवशी नाबाद असल्याने दुसऱ्या दिवशी त्यांच्या धावात भरच पडेल कदाचित शतकाचे द्विशतकात आणि अर्धशतकाचे शतकात रूपांतर झाले असेल. असो या आव्हानात्मक आणि दीर्घ दौऱ्याची सुरुवात तर चांगली झाली या बद्दल या युवा खेळाडूंचे अभिनंदन करायला हवे. मी या संघाला युवा संघ असे म्हणतो कारण या संघातील सर्वच खेळाडू युवा आहेत. बुमरा, करून नायर आणि के एल राहुल सोडल्यास सर्व खेळाडू तिशीच्या आतील आहेत. या खेळाडूंना कसोटी सामने खेळण्याचा अनुभव कमी आहे. काही खेळाडू तर पहिल्यांदाच इंग्लंडमध्ये खेळत आहेत. इंग्लंडमध्ये खेळणे हे नेहमीच आव्हानात्मक असते कारण तेथील स्विंग होणाऱ्या चेंडूसमोर भल्या भल्या फलंदाजांचा निभाव लागत नाही. त्यात तेथील हवामान बेभरवशाचे आहे. क्षणात ऊन तर क्षणात पाऊस पडत असल्याने खेळपट्टी नेहमी आपला रंग बदलत असते. शिवाय इंग्लंडच्या खेळपट्टीवर भारताची कामगिरी नेहमीच निराशाजनक राहिली आहे. भारताने इंग्लंडमध्ये शेवटचा मालिका विजय १८ वर्षापूर्वी म्हणजे २००७ साली राहुल द्रविडच्या नेतृत्वाखाली मिळवला होता. त्यानंतर अनेकदा भारताने इंग्लंडचा दौरा केला मात्र भारताला इंग्लंडमध्ये मालिका विजय मिळवता आला नाही. महेंद्रसिंग धोनी, विराट कोहली, रोहित शर्मा यांच्या नेतृत्वाखाली भारताने इंग्लंडमध्ये कसोटी मालिका खेळल्या. मालिकेत एखादा दुसरा विजय जरूर मिळाला पण भारताला मालिका खिशात घालता आली नाही. या अठरा वर्षात भारतीय संघात अनेक दिग्गज खेळाडू येऊन गेले. त्यांनी स्वतःच्या धावांच्या राशी उभारल्या, विक्रमांचे इमले रचले पण सांघिक कामगिरी करून इंग्लंडमध्ये मालिका विजय मिळवण्याचा चमत्कार त्यांना करता आला नाही. हा चमत्कार शुभमन गिलच्या नेतृत्वाखालील हा युवा संघ करू शकेल का ? असा प्रश्न क्रिकेट विश्वात विचारला जात आहे. याचे उत्तर प्रथम दर्शनी नाही असेच देतील कारण हा भारताचा हा संघ युवा आणि अननुभवी आहे. इंग्लंड संघापुढे यांचा निभाव लागणार नाही असेच सर्वांना वाटते मात्र या युवा खेळाडूंनी स्वतःच्या क्षमतेने खेळ केला, आपल्या नैसर्गिक गुणवत्तेला न्याय दिला आणि मागील इतिहास विसरून संघ म्हणून एकजुटीने खेळ केल्यास हा संघ इंग्लंडला हरवून इतिहास घडवू शकतो. तशी क्षमता या संघात निश्चित आहे. या युवा खेळाडूंमध्ये जोश आहे. पण केवळ जोश असून उपयोग नाही. जोश सोबतच होशही असावा लागतो. कसोटी सामना जिंकण्यासाठी संयम खूप महत्वाचा आहे. टी २० प्रमाणे चौकार षटकार मारून धावा इथे निघत नाही. इथे संयम खूप महत्वाचा आहे. या खेळाडूंनी संयमाने फलंदाजी करून मोठी धावसंख्या उभारली आणि गोलंदाजांनी इंग्लंडचे वीस फलंदाज बाद करण्यावर भर दिला तर हा संघ इंग्लंडला निश्चितच आश्चर्याचा धक्का देऊ शकतो. अर्थात यावेळचा इंग्लंडचा संघही पूर्वीतका बलवान नाही. कर्णधार बेन स्टोक्स व ज्यो रूट वगळता त्यांचा एकही फलंदाज नावाजलेला नाही. त्यांची गोलंदाजीही आता पूर्वी इतकी घातक राहिली नाही. जेम्स अँडरसन आणि स्टुअर्ट ब्रॉड यांच्या निवृत्तीनंतर त्यांची जागा घेणारा एकही गोलंदाज त्यांना मिळाला नाही. मार्क वूड आणि जोफ्रा आर्चर हे त्यांचे मुख्य वेगवान गोलंदाज दुखापतींने ग्रासले आहेत. ते किती कसोटी खेळतील हे खुद्द ते ही सांगू शकणार नाही. त्यांचा फिरकी गोलंदाजही नवखा आहे त्यामानाने आपली गोलंदाजी खूप चांगली आहे. जगातील सर्वोत्तम वेगवान गोलंदाज जसप्रीत बुमरा भारताच्या ताफ्यात आहे तो तीन कसोटी खेळणार आहे त्यामुळे या तीन कसोटीत भारताचे पारडे निश्चितच जड राहील. बुमराला सिराज, प्रसिद्ध कृष्णा, अर्शदीप सिंग यांची साथ मिळेल. जडेजा, कुलदीप यादव हे जागतिक स्तरावर नावाजलेले फिरकी गोलंदाज भारताच्या ताफ्यात आहे. नितीश रेड्डी आणि शार्दुल ठाकूर हे अष्टपैलू खेळ करण्यात माहीर आहेत त्यामुळे हा संघ जरी नवोदित, युवा खेळाडूंचा असला तरी त्यांनी आपल्या क्षमतेनुसार खेळ केला तर हा संघही इतिहास घडवू शकतो यात शंका नाही. इंग्लंड दौऱ्यावर असलेल्या भारतीय संघाला मालिका विजयासाठी मनापासून शुभेच्छा!

माझे वास्तव प्रेम आहे, तर युगचे वास्तव तीव्र दुःख आहे : शब्बीर अहलूवालिया

मुंबई, २१ जून : सोनी सबवरील उफ्फ ये लव है मुश्किल ... मालिकेच्या टवटवीत कथानकाने आणि त्यातील जिवंत व्यक्तिरेखांनी प्रेक्षकांचे मन जिंकले आहे. या कथानकाच्या केंद्रस्थानी आहे ॲडव्होकेट युग सिन्हा, जी भूमिका शब्बीर अहलूवालिया या अष्टपैलू अभिनेत्याने साकारली आहे. युग हा बाह्यतः खूप मोहक वाटतो, पण त्याच्या मनातील भावनांच्या जखमा ओल्या आहेत.

अभिनेता शब्बीर स्वतः एक लाघवी, साधा आणि कुटुंब-वत्सल माणूस आहे. त्याच्या आयुष्यात प्रेम, हास्य आणि घट्ट वैयक्तिक नाती आहेत. तो एक प्रेमळ पती आणि पिता आहे आणि स्वतः मनमोकळ्या स्वभावाचा आहे. याच्या विपरीत तो जी व्यक्तिरेखा साकारत आहे, तो युग अलिप्त राहणारा तरुण आहे. प्रचंड स्त्री द्वेष्टा आहे. वरकरणी तो कडक असल्याचा आव आणतो, प्रेमावरचा विश्वास उडाल्याचे दर्शवतो. शब्बीरच्या वस्तावापेक्षा युग फारच वेगळा आहे. त्यामुळे पडद्यावर युगच्या स्वभावातील गुंता दाखवणे अधिकच आव्हानात्मक आहे. युगच्या हृदयातील वेदना आणि त्याने उभी केलेले भावनिक भिंत दाखवणे एक मोठे पण रोमांचक आव्हान आहे, जे शब्बीरला त्याच्या कम्फर्ट झोनच्या बाहेर नेते.

आपल्या मूळ स्वभावापेक्षा अगदी विरुद्ध अशी युगची व्यक्तिरेखा साकारण्याबाबत शब्बीर अहलूवालिया म्हणतो, प्रत्यक्ष जीवनात मी सतत प्रेमाच्या संरक्षणात असतो. मी खूप हसतो आणि मनातले सहज उघड करतो. पण युग याच्या अगदी विरुद्ध आहे. त्याने स्वतःभोवती भिंत उभारली आहे, ज्यातून तो कोणालाच प्रवेश देत नाही. मी जेव्हा पहिल्यांदा सेटवर गेलो, तेव्हा माझ्या व्यक्तिमत्त्वाचे विशेष असलेले मोकलेपणा आणि आपलेपणा हे गुण मला नियंत्रित करावे लागले आणि एक कठोर आणि सावध आविर्भाव आणावा लागला. सुरुवातीला तसे करणे जरा त्रासाचे झाले, कारण मी खरा जसा आहे, त्याची अगदी विरुद्ध मला वागायचे होते. पण त्यामुळे ही भूमिका मला अधिक आकर्षक आणि रोमांचक वाटली. या भूमिकेने एक अभिनेता म्हणून मला अधिक खोलात शिरण्याची संधी दिली. माझे वास्तव प्रेम आहे, तर युगचे वास्तव तीव्र दुःख आहे. या विरोधाभासामुळेच युगची भूमिका करण्यात कसब आहे.

राशीभविष्य

मेष : आज प्रलंबित कामे पूर्ण होण्याची शक्यता आहे. कामाच्या ठिकाणी येणारे अडथळे कमी होतील. उत्पन्नाचे स्रोत वाढतील. शिक्षण, आर्थिक आणि कृषी क्षेत्रात कार्यरत लोकांना फायदेशीर संधी मिळतील.

वृषभ : आजचा दिवस तुमच्यासाठी खूप शुभ आणि प्रगतीशील असेल. महत्त्वाच्या कामात काळजीपूर्वक विचार करून निर्णय घ्या. विरोधक तुमच्या प्रगतीचा हेवा करतील. सामाजिक प्रतिष्ठा वाढेल.

मिथुन : समाजातील उच्च पदावरील लोकांशी तुमची ओळख वाढेल. तुमच्या महत्त्वाच्या योजना काळजीपूर्वक पूर्ण करण्याचा प्रयत्न करा. कोणीतरी त्यात अडथळे निर्माण करण्याचा प्रयत्न करू शकते.

कर्क : लांबच्या प्रवासाला जाण्याचे संकेत आहेत. मनात आनंद वाढेल. नोकरीत पदोन्नती मिळू शकते. सरकारच्या मदतीने शेतीच्या कामात येणारे अडथळे दूर होतील. सामाजिक कार्यात रस वाढेल.

सिंह : कोणतेही अपूर्ण काम पूर्ण केल्याने मनोबल वाढेल. मित्र आणि प्रियजनांच्या मदतीने नवीन व्यवसाय किंवा उद्योग सुरू करण्याच्या योजना पूर्ण होतील. नोकरीत वरिष्ठ अधिकाजयांशी तुमची जवळीक वाढेल.

कन्या : सहकाजयांकडून सहकार्याचे वर्तन वाढेल. व्यवसायात काम करणाजया लोकांना नियोजनबद्ध पद्धतीने काम केल्याने फायदा होईल. प्रवास करताना अनोळखी लोकांवर जास्त विश्वास ठेवू नका.

तुळ : आज तुम्हाला तुमच्या नोकरीत बढती मिळू शकते. कामाच्या ठिकाणी तुमच्या अधीनस्थांकडून तुम्हाला विशेष सहकार्य मिळेल. महत्त्वाच्या कामात येणारे अडथळे दूर होतील.

वृश्चिक : कठोर परिश्रम करूनही व्यवसायात अपेक्षित यश न मिळाल्याने तुम्ही दुःखी व्हाल. वडिलोपार्जित मालमत्तेवरून कुटुंबात निरर्थक वाद होऊ शकतात. राजकीय मित्राकडून तुमचा विश्वासघात होऊ शकतो.

धनु : आज तुम्हाला नोकरीत पदोन्नती मिळेल. परराष्ट्र सेवेशी संबंधित लोकांना महत्त्वाचे यश मिळेल. सरकार आणि सत्तेशी संबंधित लोकांना बाबींमध्ये यश मिळेल.

मकर : व्यवसायात तुम्हाला नवीन भागीदार मिळतील. तुमच्या व्यवसायाची परिस्थिती सुधारेल. नवीन व्यवसायात खूप व्यस्त राहाल. अतिशय महत्त्वाच्या कामातील अडथळे दूर होतील.

कुंभ : आज कामाच्या ठिकाणी तुमच्या बोलण्यावर नियंत्रण ठेवा. अन्यथा, उगाच वाद होऊ शकतात. वडिलोपार्जित मालमत्तेवरील वाद हाणामारीचे रूप घेऊ शकतो. शहाणपणाने कौटुंबिक वाद शांत करा.

मीन : आज तुमचे धैर्य आणि शौर्य वाढेल. कोणतेही धोकादायक काम करण्यात तुम्ही यशस्वी व्हाल. दलाशी संबंधित लोकांना महत्त्वाचे यश मिळेल. राजकीय चळवळीची आणि मोहिमेची कमान मिळेल.

शब्दकोडे क्रमांक २१४३

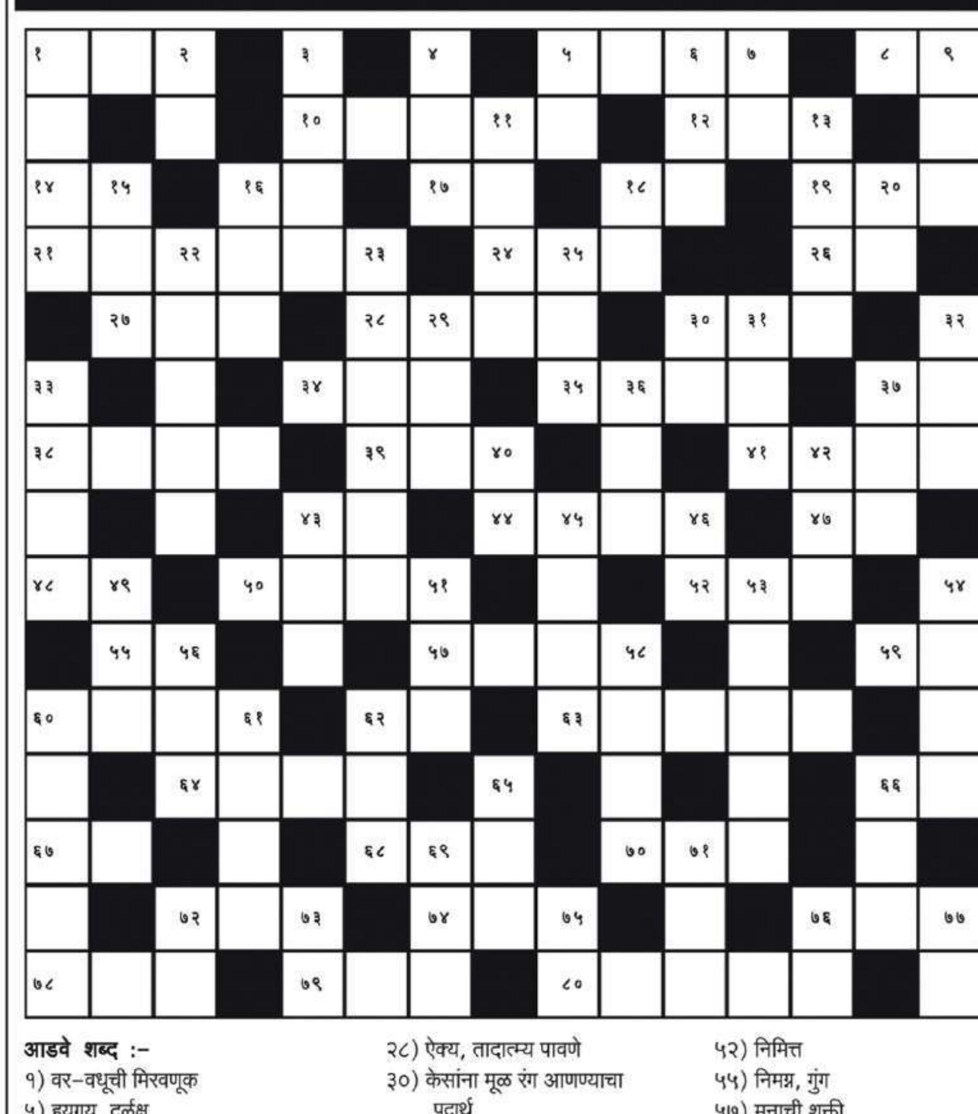

आडवे शब्द :-

१) वर-वधूची मिरवणूक
५) हयगय, दुर्लक्ष
८) स्वच्छ
१०) साखळी लावलेला लोंबता दिवा
१२) हवेतील शीतलता
१४) गळाला अडकणारा जलचर
१६) फिकीर, काळजी
१७) एक द्विदल धान्य
१८) एकटा, शिंपण
१९) सत्तावीसावे नक्षत्र
२१) संगोपन
२४) लाकडी जिना
२६) गळ्यामागचा प्रतिष्ठित अवयव
२७) अधिक श्रेष्ठ, वरचढ
२८) ऐक्य, तादात्म्य पावणे
३०) केसांना मूळ रंग आणण्याचा पदार्थ
३४) अरण्य
३५) राजाचा राज्य करण्याचा काळ
३७) सर्प
३८) मध्यम प्रमाण
३९) खोदकाम
४१) गोजी, पाडी, जनावरांचे बछडे
४३) बेकरीतील एक पदार्थ
४४) प्रत्यक्ष दिलेली धमकी
४७) हत्या, खून
४८) मीटिंग, विचार मांडण्यासाठी बोलावलेली बैठक
५०) हातोहात, त्वरित
५२) निमित्त
५५) निमग्न, गुंग
५७) मनाची शक्ती
५९) बाप
६०) रात्रभर
६२) आरोप
६३) गुजराती नृत्यप्रकार
६४) अतर्क्य घटना
६६) अजगर
६७) मोठी चूल
६८) भेग, चीर
७०) नवऱ्याची दुसरी पत्नी
७२) पैंजण
७४) राज्य, एक पंथ
७६) बाळाचा गुटगुटीतपणा
७८) यमराज्य
७९) कोर्टातील अशीलाचा आधार
८०) तांबड्या पंखाचा पोपट

उभे शब्द:-

१) जंगली फुलांचा हार
२) बूड ३) रेलचेल, विपुलता
४) जंगलातील आग
५) आकस, मत्सर
६) हाडांचा सापळा
७) भय, भीती
९) उपहास, चारचौघात झालेला पचका
११) मनाचा उदार, मनमिळाऊ
१३) अगणित, पुष्कळ
१५) सज्जन, साव
१६) शोध, माग
१८) पावसाची झड
२०) इंग्रजीतील पहिला आकडा
२२) नरसिंह
२३) माणूसघाणा, मत्सरी
२५) सीमोल्लंघनाचा सण
२९) चिंतन
३०) विळखा, मिठी
३१) खोटा, तात्पुरता राग
३२) वस्त्र)
३३) अफूचे बी
३६) खाण्याची तंबाखू
३७) दक्ष, सतर्क
४०) मोठी नदी
४२) मीठ
४३) वाघूळ, एक लहानसा पक्षी
४५) थडगे
४६) समीक्षा, प्रतिकूल मत
४९) हिंदुस्थान
५१) सरोज, पंकज
५३) रुक्ष
५४) राजाची कचेरी
५६) हुबेहूब, अगदी त्याच प्रमाणे
५८) हावरटपणा
६०) राज्यपाल किंवा राष्ट्रपती यांचे निवासस्थान
६१) रम्य, मनोहर
६२) पारा लावलेली काच
६५) पडदा
६६) नभ
६९) गवंड्याकडचे पाणी वाहून नेण्याचे कातडी साधन
७१) केस कापणे
७२) पवित्र
७३) बारीक केस
७५) सगळा, कर
७६) तमाशाचा फड
७७) सैन्यदल

(उत्तर उद्याच्या अंकात)

मागील शब्दकोड्याचे उत्तर

रिपाइ गठबंधनवर गवई फैसला करतील:शंभरकर

कामठी : आगामी होणाऱ्या स्थानिक स्वराज्य निवडणुकीत ईतर पक्षाशी गठबंधन करण्याची जवाबदारी रिपब्लीकन पक्ष गवई गट पक्षाचे राष्ट्रीय महासचिव डॉ . राजेंद्र गवई आणि महाराष्ट्र प्रदेशाध्यक्ष मा . प्रकाश कुंभे यांच्यावर सोपविण्यात आली आहे .वरील नेते स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या निवडणुकीत तिकीट वाटप करण्याचा निर्णय घेतील .नागपुर जिल्हा ग्रामीण अध्यक्ष सुधीर भाऊ शंभरकर यानी झालेल्या चर्चेत सांगितले .ज्या जागेवर युती होणार नाही अशा आवश्यक ठिकाणी मैत्रीपुर्ण लढती होणार असल्याचे हीं संकेत दिले .कामठी शहर अध्यक्ष प्रदीप वासनिक , प्रा प्रमोद चहांदे सहित पदाधिकारी उपस्थीत होते

भाजपा वाडी मंडळातर्फे जागतिक योग दिन साजरा

वाडी, २१ जून: भारतीय जनता पार्टी वाडी मंडळातर्फे जागतिक योग दिनानिमित्त योगाभ्यास सत्राचे आयोजन करण्यात आले. हे सत्र शनिवार, २१ जून रोजी सकाळी ६ वाजता आमदार समीर मेघे यांच्या संपर्क दत्तवाडी कार्यालयासमोरील मैदानावर पार पडले.

या कार्यक्रमात पतंजलि योगपीठच्या श्रीमती देशमुख यांनी उपस्थित नागरिकांना विविध योगासने व प्राणायामाचे प्रात्यक्षिकांसह मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमात आरोग्यविषयक जनजागृती करण्यावर भर देण्यात आला.

यावेळी भाजपा वाडी मंडळाचे पदाधिकारी राजूताई भोले, आंनदबाबू कदम,कैलाश मंथापूरवार कल्पना सगदेव, ज्योती भोरकर, केशव बांदरे,गोविंदराव रोडे,ऊर्मिला चौरसिया, वर्षा शिंगरू, पिंकी कर्ण, सुजाता सुखदेवे, अंजली कुळकर्णी, ईशांत राऊत, लक्ष्मीनारायण केसरवानी, विशाल डोंगरे, चंद्रशेखर देशभ्रतार उपस्थित होते.योग दिनानिमित्त आयोजित केलेल्या या उपक्रमामुळे नागरिकांमध्ये आरोग्याविषयी सकारात्मक जागरूकता निर्माण झाली.

नाईक तलाव उद्यानाद्वारे जागतिक योग दिनानिमित्त रॅलीचे आयोजन

■ **महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २१ :** जागतिक योग दिनाचा एकमेव उद्देश योगाचे हरवलेले वैभव पुन्हा जिवंत करणे आहे. आंतरराष्ट्रीय योग दिनासाठी योग हा केवळ शारीरिक क्रियाकलाप नाही, तर त्याचा आपल्या शारीरिक आरोग्यात सुधारणा, तणाव पातळी कमी करणे आणि चेतना वाढवण्याशी खोल संबंध आहे. योग हे विश्वाच्या चेतनेला अंतर्मनाच्या चेतनेशी एकत्रित करण्याचे प्रतीक आहे. ते मन, शरीर आणि आत्मा एकत्र करण्याचे माध्यम आहे. योग दिनाच्या सन्मानार्थ जगभरात अनेक कार्यक्रम आणि उत्सव आयोजित केले जातात. जागतिक योग दिन व्यक्ती आणि गटांना शारीरिक आणि मानसिक आरोग्यासाठी योगाचे फायदे तसेच समाज आणि वैयक्तिक कल्याणावर होणारे परिणाम जाणून घेण्यासाठी एक व्यासपीठ प्रदान करतो. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी ११ सप्टेंबर २०१४ रोजी संयुक्त राष्ट्रांच्या महासभेत (णछऋअ) भाषण करताना जागतिक योग दिनाची कल्पना मांडली. भारताचे राजदूत अशोक कुमार मुखर्जी यांनी २१ जून हा दिवस आंतरराष्ट्रीय योग दिन म्हणून घोषित करण्याचा ठराव मंजूर केला. या निमित्ताने, नाईक तलाव बांगलादेश कॅम्पसच्या बैरागी गार्डनमध्ये जागतिक योग दिनानिमित्त एक रॅली आयोजित करण्यात आली होती. ही रॅली नाईक तलाव गार्डनच्या सहकार्याने आयोजित करण्यात आली होती. या रॅलीत मोठ्या संख्येने महिला सहभागी झाल्या होत्या. यावेळी माजी नगरसेवक भास्कर पराते प्रदेश सरचिटणीस भाजपा कार्यकर्ता आघाडी महाराष्ट्र राज्य, भाजप नेत्या रेखा निमजे, समाजसेविका गिरधारी निमजे, सुभाष देवांगण, मनोज देवांगण, राजू कनौजिया, श्यामा मरकाम, सुमन घोडमारे, आशा बोरघरे, पितांबर पौनीकर, मुरलीभाऊ वाडेकर, रजनीभाऊ वाडेकर, पं.स. पार्वती अहिरकर, सीताराम हेडाळ, कल्पना उमरेडकर, सुरेखा पौनीकर, लता उमाठे, सुनीता धुळेवाले, कमल नवहाटे, चंपा पराते, उमा आदमने, लीला पिंपळघरे, उमेश धार्मिक, सरोज धार्मिक, प्रमिला धकाते, अंजू श्रीवास्तव चंद, मायबाप चंदकर, ताटेवाले, वंदना मोहाडीकर, गंगा मौडेकर, कमल वासुले, आशा इंगोले, चंद्रकला कोहर, तुळजा पार्डीकर, उषा कोहर, जानकी चुनवडे, गीता शेंडे, कलावती वाकोडीकर, नेहा खापेकर, लक्ष्मीबाई पवार, प्रतिभाताई धुळेवाले, शशिकला कामडे, श्रीकांत बेले, ज्योती बेले, इंदू देवताडे, सुनंदा वाघमारे, दुर्गा कामडेकर, नलिन कांबळे रॅलीत सहभागी झाले होते.

५० वर्षे जुन्या पिंपळाच्या झाडाची फांदी कोसळली, जीवितहानी टळली

स्मारक समिती परिसरातील चबुतऱ्याचे नुकसान; नगरपरिषदेची तातडीने कारवाई

■ **महासागर प्रतिनिधी, वाडी, दि. २१ :** येथील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर स्मारक परिसरात शनिवार २१ जुन रोजी दुपारी ३ वाजता ५० वर्षे जुन्या पिंपळाच्या झाडाची मोठी फांदी अचानक तुटून खाली कोसळली. या घटनेमुळे परिसरातील चबुतऱ्याचे नुकसान झाले, तर परिसरात एकच खळबळ उडाली. दुपारची वेळ असल्याने परिसरात कोणीही नसल्याने सुदैवाने जीवितहानी टळली.

उल्लेखनीय आहे की या परिसरात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, तथागत गौतम बुद्ध आणि सम्राट अशोक यांचे भव्य पुतळे स्थापित असून, येथे वर्षभर सामाजिक, सांस्कृतिक आणि धार्मिक कार्यक्रमांचे आयोजन मोठ्या प्रमाणात केले जाते. राज्य शासनाने याला क वर्ग तीर्थक्षेत्राचा दर्जा दिला असून सौंदर्यीकरणही करण्यात आले आहे. परिणामी सकाळ-सायंकाळी येथे नागरिकांची मोठी वर्दळ असते.

परंतु शनिवारी दुपारी झाडाची एक जीर्ण फांदी अचानक तुटून कोसळल्याने, चबुतऱ्याला फटका बसला. आवाज ऐकून परिसरातील नागरिकांनी घटनास्थळी धाव घेतली.

सामाजिक कार्यकर्ते राकेश मिश्रा यांनी या घटनेची माहिती तातडीने वाडी नगरपरिषदेच्या प्रशासनाला दिली. त्यानंतर नगरपरिषदेचे कर्मचारी घटनास्थळी दाखल झाले आणि फांदी हटवून परिसर स्वच्छ केला.

झाडाच्या अन्य फांद्या देखील पुतळ्यांच्या दिशेने व रस्त्यावर झुकलेल्या असल्याने त्या भविष्यात धोकादायक ठरू शकतात, अशी चिंता समितीचे अध्यक्ष दिनेश बन्सोड आणि कोषाध्यक्ष मनोज भांगे यांनी व्यक्त केली.

त्यांनी झाडाचा काही भाग कापण्याची विनंती करणारे निवेदन लवकरच नगरपरिषदेला देणार असल्याचेही सांगितले.

योगाभ्यास पाठोपाठ वृक्षरोपण ही करणे गरजेचे डॉ राजीव पोतदार

कळमेश्वर : कळमेश्वर येथील २१ जून रोजी सकाळी आंतरराष्ट्रीय योग दिनानिमित्ताने सर्वांनी योगाभ्यास अंगीकारला पाहिजे. तसेच ग्लोबल वॉर्मिंग वर मात करण्यासाठी व ऑक्सिजनचे प्रमाण वाढविण्यासाठी. वृक्षारोपण करणे ही काळाची गरज आहे असे प्रतिपादन भाजपा ज्येष्ठनेते डॉ राजीव पोतदार यांनी होमगार्ड पथक कार्यालय कळमेश्वर येथे आयोजित वृक्षारोपण कार्यक्रमांमध्ये केले. होमगार्ड पथक कार्यालय कळमेश्वर यांचे वतीने आंतरराष्ट्रीय योग दिनाचे औचित्य साधत कार्यालय परिसरात वृक्षारोपण कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते या कार्यक्रमाला उपस्थित मान्यवरांमध्ये सावनेर कळमेश्वर विधानसभा क्षेत्राचे आमदार आशिष देशमुख भाजपा ज्येष्ठनेते डॉ राजीव पोतदार धनराज देवके मुख्याधिकारी कळमेश्वर आकाश सुरडकर कळमेश्वर पोलीस स्टेशनचे ठाणेदार मनोज काळबांडे तालुका होमगार्ड समादेशक सचिन वाघ कळमेश्वर भाजपा शहराध्यक्ष प्रतिक कोल्हे. नामदेव बुरडे व अन्य मान्यवर उपस्थित होते कार्यक्रमांमध्ये उपस्थित मान्यवरांनी होमगार्ड पथक कार्यालय परिसरात वृक्षारोपण केले कार्यक्रमाचे संचालन व आभार तालुका समादेशक सचिन वाघ यांनी मानले.

डीबी पथकाने दुचाकी वाहन चोरी करणाऱ्या विधी संघर्षग्रस्त बालकास अटक

दोन दुचाकी वाहन व मोबाइल सह १,८०,००० रुपयांचा मुद्देमाल जप्त केला

■ **महासागर प्रतिनिधी, कन्हान , दि. २१ :** कन्हान पोलीस स्टेशन येथे अप.क्र. ४५३/२५ कलम ३०२(२) भा.न्या. संहिता २०२३ चे तपास कामी पोलीस निरीक्षक राजेंद्र पाटील यांचा मार्गदर्शनात डीबी पथक परिसरात पेट्रोलिंग करीत असतांना गुप्त बातमीदारा कडुन माहिती मिळाली कि, विधीसंघर्षग्रस्त बालकाने दुचाकी वाहन क्रमांक एम.एच.४० सि.आर.९०७८ चोरली आहे . सहायक पोलीस निरीक्षक राहुल चव्हाण , नापोशि अमोल नागरे पो.शि जीवन विघे , मोहीत झाडे सह आदि पोलीस कर्मचारी कांद्री येथील विधीसंघर्षग्रस्त बालकाचा घरी गेले . घरासमोर विधीसंघर्षग्रस्त बालक मिळुन आल्याने पोलीसांनी विचारपुस केली असता त्याने घराच्या मागे नेऊन उभी असलेली दुचाकी वाहन दाखविली .विधीसंघर्षग्रस्त बालकाकडे मोबाईल मिळुन आल्याने पोलीसांनी दुचाकी वाहन व मोबाईल बाबत विचारणा केली असता विधीसंघर्षग्रस्त बालकाने सांगितले कि होन्डा शाईन दुचाकी वाहन क्र.एम ४० सी आर ९०७८ ही जे.एन.गेट कांद्री येथून चोरली . पल्सर २२० एफ मोटार सायकल काळा लाल पट्टा असलेला त्यावर क्रमांक खोडलेला दिसत आहे चेसिस क्र.एमडी२ए१३ईवाय४जेसीएम२६ ६२५ ही मनसर येथून चोरली . पश्रिी छजतग उए३ ५ऋ कंपनीचा पोपटी रंगाचा स्मार्ट फोन हा गंगा-जमुना नागपुर येथून चोरुन आणल्याचे सांगीतले .

कन्हान पोलीसांनी जप्ती पंचनामा करुन विधीसंघर्ष ग्रस्त बालकास अटक करुन त्याचा जवळुन दोन दुचाकी वाहन किंमत १,६५,००० रुपए आणि एक मोबाइल किंमत १५,००० असा एकुण १,८०,००० रुपयांचा मुद्देमाल जप्त केला आहे . सदर गुन्ह्याचा पुढील तपास पोलीस निरीक्षक राजेंद्र पाटील यांचा मार्गदर्शनात कन्हान पोलीस करीत आहे .

सदरची कारवाई पोलीस निरीक्षक राजेंद्र पाटील यांचा मार्गदर्शनात सहायक पोलीस निरीक्षक राहुल चव्हाण , हरिष सोनभद्रे , अमोल नागरे , अश्विन गजभिए , जीवन विघे , मोहित झाडे सह आदि पोलीस कर्मचारी यांनी ही कारवाई यशस्वीरित्या पार पाडली .

दैनंदिन जीवनात योगाचा समावेश करावा: आ. आशिष देशमुख

कळमेश्वरात आंतरराष्ट्रीय योग दिन साजरा

■ **महासागर प्रतिनिधी, कळमेश्वर , दि. २१ :** कळमेश्वर येथील काटोल कळमेश्वर शिवाजी चौक येथे योगासनाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता नियमित योगा केल्याने. आपल्या. शारीरिक व मानसिक आरोग्याला फायदा होतो शरीरासह मनाचे आरोग्य उत्तम राहते त्यासाठी नागरिकांनी आपल्या दैनंदिन जीवनात योगाचा समावेश करावा असे प्रतिपादन सावनेर कळमेश्वर विधानसभा क्षेत्राचे आमदार आशिष देशमुख यांनी आंतरराष्ट्रीय योग दिन कार्यक्रमांमध्ये केले. अरविंद सहकारी बँक कळमेश्वर पतंजली योग समिती व ज्येष्ठ नागरिक संघटना कळमेश्वर यांच्या संयुक्त विद्यमाने कळमेश्वरातील शिवाजी पुतळा परिसरात आंतरराष्ट्रीय योग दिन कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते सकाळी सहा वाजता दीप प्रज्वलन करून. कार्यक्रमाची सुरुवात करण्यात आली याप्रसंगी उपस्थित मान्यवरांमध्ये आमदार आशिष देशमुख भाजपा प्रदेश कार्यकारिणी सदस्य डॉ राजीव पोतदार. धनराज देवके उपविभागीय अधिकारी सावनेर संपत खलाटे कळमेश्वर तहसीलदार रोशन मकवाने कळमेश्वर मुख्याधिकारी आकाश सुरडकर जेएसडब्ल्यू कंपनीचे अधिकारी राजेश जैन शाश्वत कौशिक दिलीप गजभिये नबीरा कॉलेज काटोलचे डॉ तेजसिंह जगदाळे पतंजली योग समितीचे हंसराज मिश्रा गटविकास अधिकारी अंशूजा गराटे वन अधिकारी शिरपूरकर कळमेश्वर तालुका भाजपा अध्यक्ष प्रमोद हत्ती शहराध्यक्ष प्रतीक कोल्हे प्रकाश वरुडकर महादेव इखार कृष्ण बगडे गुरुजी प्रभाकर प्रधान. प्रजापिता ब्रह्माकुमारी च्या प्रमुख यशोदा दीदी कळमेश्वर पोलीस स्टेशनचे ठाणेदार मनोज काळबांडे. कळमेश्वर शहरातील सर्व शासकीय कार्यालयातील कर्मचारी शाळा मधील शिक्षक कळमेश्वर औद्योगिक परिसरातील कंपनीमधील अधिकारी व कर्मचारी उपस्थित होते याप्रसंगी डॉ राजीव पोतदार म्हणाले की. योगाचे नियमित पालन करून अनेक शारीरिक व मानसिक व्याधीवर नियंत्रण ठेवता येते योग हे केवळ व्यायाम नाही तर मन आणि शरीराचा समतोल साधणारे शास्त्र आहे योग्य आहार विहार आणि दिनचर्याच्या सहाय्याने अनेक आजारापासून मुक्ती मिळू शकते असे म्हणाले कार्यक्रमाचे आभार धनराज देवके यांनी मानले. या योग दिन कार्यक्रमांमध्ये ३०००हजार नागरिकांनी हजेरी लावली कोणतीही अनुचित घटना घडू नये यासाठी कळमेश्वर पोलीस स्टेशनचे ठाणेदार मनोज काळबांडे यांनी चोख बंदोबस्त ठेवला होता.

सत्रापुरात पुन्हा वाघाने केले गायीला ठार

वाघाचा धुमाकूळ सुरूच, वाघाचा बंदोबस्त करण्याची मागणी

■ **महासागर प्रतिनिधी, रामटेक, दि. २१ :** रामटेक वनपरीक्षेत्रातील सत्रापूर गावात वाघाच्या सततच्या हल्ल्याने शेतकरी वर्ग चिंतेत सापडला आहे. वाघाच्या धुमाकुळामुळे शेतकरी शेती करायला घाबरत असून, गावकऱ्यांनी वनविभागाने वाघाला पकडून परिसराबाहेर नेण्याची आणि त्याचा बंदोबस्त करण्याची मागणी केली आहे.

गेल्या १५ दिवसांपासून सत्रापूर, बोन्द्री आणि सराखा शिवारात वाघाचा वावर असून, अनेक शेतकऱ्यांच्या जनावरांना वाघाने हल्ला करून ठार केले. माहितीनुसार, २३ मे रोजी उदाराम आपतूरकर यांच्या शेतातील दोन बकऱ्यांवर वाघाने हल्ला केला.

२९ मे रोजी भीमराव ठाकूर यांच्या गावाजवळील गोठ्यात एका गोऱ्यावर वाघाने हल्ला करून जखमी केले, ज्या गोऱ्याचा उपचारानंतर ८ जून रोजी मृत्यू झाला. ७ जून रोजी देवमन उईके यांच्या दुधाच्या गायीवर दिवसा वाघाने हल्ला करून ठार केले.१० जून रोजी घनश्याम उईके यांच्या गोऱ्यावर हल्ला केला गेला, परंतु उपचारानंतर १३ जून रोजी त्या गोऱ्याचा मृत्यू झाला. १५ जून रोजी बोन्द्री शिवारात फुलचंद चौधरी यांच्य गायीवर दिवसा वाघाने हल्ला केला, गायीला गंभीर जखम झाली असून उपचार सुरू आहेत. १८ जून रोजी सराखा शिवारात सीताराम तोंडरे यांच्या गायीवर हल्ला केला गेला. आणि १९ जून रोजी रंगराव ठाकूर यांच्या शेताजवळील जंगलात वाघाने गायीवर हल्ला करून ठार केले. या दरम्यान वाघाने ६ जनावरांचा फडशा पाडला असून २ गायींना गंभीर जखमी आहेत. नागरीकांनी वनविभागाला सहकार्य करावे. गावकऱ्यांनी एकटे घराबाहेर पडू नये, रात्रीच्या सुमारास शौचास घराबाहेर पडू नये, हातात काठीचा वापर करावा, जनावरे मोकळ्या ठिकाणी न बांधता गोठ्यात बांधावे, शेतकऱ्यांनी शेतात जातांना टॉर्च, भोंगा यांचा वापर करावा, वाघ वावरणाऱ्या परिसरात सूचनाफलक लावले असून शेतकऱ्यांनी परिसरात भटकू नये व सूचनेचा पालन करून वनविभागाला सहकार्य करण्याचे आव्हान केले आहे.

वनविभागाचे अधिकारी सह कर्मचारी परीसरात लक्ष ठेवुन आहेत.सध्या हिरवळ वाढली आहे, त्यामुळे पाळीव जनावरे जंगलाच्या शेजारी चरायला जातात.असे यावेळी बोलतांना रामटेक वनपरीक्षेत्र अधिकारी राहुल शिंदे सांगीतले.

लाव्हा येथे 'राष्ट्रीय योग दिन' साजरा

वाडी, २१ जुन: लाव्हा ग्रामपंचायतच्या प्रांगणात 'राष्ट्रीय योग दिन' उत्साहात साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थानी सरपंच जोत्सनाताई नितनवरे होत्या. प्रमुख पाहुणे म्हणून माजी जि.प. सदस्य सुजित नितनवरे, किरण ढोणे, साधना हाडके, स्वाती नितनवरे उपस्थित होते. कार्यक्रमामध्ये योग प्रशिक्षक राकेश चिल्लुरे, शिव शाहू, अशोक गांधी, मुंकुदराज खोब्रागडे, सोनल सिंघवी, मनीषा चांडक, शिल्पा सारडा, लक्ष्मी शाहू, चंदा बारई यांनी उपस्थितांना विविध योगासनांचे धडे दिले. त्यांनी रोज योगासने व व्यायाम केल्यामुळे शरीर निरोगी राहते, असे सांगून उपस्थितांना नियमित योगाभ्यासाचे महत्त्व पटवून दिले.

शिवारात १२ फूट लांब अजगर सर्प मित्रांनी पकडला

कन्हान. : दुपारी दोन वाजताच्या सुमारास नितीन पानतावणे यांच्या शेतातील डुंबरा मध्ये अजगर असल्याचे कळताच उपसरपंच श्री चेतन कुंभलकर यांनी वाईल्ड ऍनिमल अँड नेचर रेस्क्यू बहुउद्देशीय संस्थेचे सर्पमित्र राजकुमार बावणे याला तात्काळ बोलवून रेस्क्यू केले. मादी अजगराजवळ असलेली १५ अंडीही ताब्यात घेतली. अजगर आणि अंडी वन विभागाच्या ट्रांजिट ट्रीटमेंट सेंटर नागपूर येथे पाठविणार असल्याचे सर्पमित्र राजकुमार बावणे आणि चेतन ठवरे यांनी सांगितले.

Change Of Name

MY OLD NAME WAS **SONAL KUMARI.** NOW MY NEW NAME IS **SONAL GANESH SHAHU.**
ADD : JN-21 NEAR VIJJU POHARKAR KIRANA STORE JAGDISH NAGAR NAGPUR 440013

MY OLD NAME WAS **SANGITA KUMARI.** NOW MY NEW NAME IS **SANGITA HEMANT PRAJAPATI.**
ADD : PLOT NO 327 KGN SOCIETY NEAR KALI MATA MANDIR GITTIKHADAN KATOL ROAD NAGPUR 440013

MY OLD NAME WAS **SANGITA HAJARE.** NOW MY NEW NAME IS **BHUMIKA FULCHANDJI ITANKAR.**
ADD : PLOT NO. 69 MANEWADA ROAD NEAR HANUMAN NAGAR SHRI-HARI NAGAR NO 3 PARVATI NAGAR NAGPUR MAHARASHTRA 440027

MY OLD NAME WAS **QAZI MOHAMMAD FURQAN ALI MUSHTAQ ALI.** NOW MY NEW NAME IS **QAZI MOHAMMAD FURQAN ALI MUSHTAQUE ALI.**
ADD : FLAT NO. 301 KEY STONE APARTMENT PLOT NO. 63 KAMGAR NAGAR KATOLROAD NAGPUR MAHARASHTRA 440013

MY SELF **QAZI MOHAMMAD FURQAN ALI MUSHTAQUE ALI** WANTED TO CORRECT MY DAUGHTER'S NAME FROM **QAZI HANIYA SALSABEEL ALI TO HANIYA QAZI MOHAMMAD FURQAN ALI.**
ADD: FLAT NO. 301 KEY STONE APARTMENT PLOT NO. 63 KAMGAR NAGAR KATOLROAD NAGPUR MAHARASHTRA 440013

MY OLD NAME WAS **VAHIDA KALIM MANSURI.** NOW MY NEW NAME IS **SHEIKH VAHIDA KALIM MANSURI.**
ADD : WARD NO 02,HALBITOLA GOREGAON GONDIA 441801

लाखोटीया भुतडा विद्यालयात योग दिवस साजरा

■ **महासागर प्रतिनिधी, काटोल, दि. २१ :** अकरावे आंतरराष्ट्रीय योग दिनाचे औचित्य साधूण सोमवारला सकाळी सहा वाजता लाखोटिया भुतडा विद्यालय व कनिष्ठ महाविद्यालयात योग दिवस साजरा करण्यात आला. यानिमित्त पतंजली योग प्रशिक्षक हरिश्चंद्र देशमुख व योगाचार्य माधवबाग हॉस्पिटलचे योग प्रशिक्षक निलेश ठाकरे यांनी विद्यार्थ्यांना योगासन, सूर्यनमस्कार व प्राणायाम ध्यानचे प्रात्यक्षिकद्वारे प्रशिक्षण दिले. मार्गदर्शनात योग व प्राणायामचे महत्त्व समजावून सांगितले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्राचार्य सुधीर बुटे होते त्यांनी आपल्या उदबोधनातून विद्यार्थी दशेमध्ये निरंतर योग करण्याचा सल्ला विद्यार्थ्यांना दिला.याप्रसंगी मोठ्या प्रमाणावर एनसीसीचे मुलीं व मुलांचा मोठया प्रमाणात सहभाग घेतला. ज्येष्ठ पर्यवेक्षक मनोज ढाले एनसीसी असोसिट ऑफिसर सोनाली ठवळे व विद्यालयाचे शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी सहभागी झाले होते.उर्वरित तयारीकरिता विद्यालयाचे एनसीसी मुलींचे चमुनी एक महिना योग धडे घेतले होते.याप्रसंगी दोन्ही योग प्रशिक्षक अतिथींचा शाल स्मृतिचिन्ह, पुष्पगुच्छ देऊन सत्कार करण्यात आला. कार्यक्रमाचे संचालन सुनील सोलव यांनी केले.आयोजनास श्यामसुंदर धिरण,उज्वल मोटघरे,महेश मलवे, एनसीसी अधिकारी ज्ञानेश्वर भक्ते, प्रकाश मलवे, शुभम राऊत, किशोर कुंभरे, बेबी उके यादव पंधराम, वेदप्रकाश शर्मा, हरी राऊत आदींचे विशेष सहकार्य लाभले. सर्व विद्यार्थ्यांना पोषण आहार विभागाचे वतीने बिस्कीट पॅकेट व चॉकलेट वितरीत करण्यात आले.

विदयार्थी व शिक्षकांचा उत्स्फूर्त सहभाग

योग व प्राणायामाचे जीवनशैलीत महत्व मार्गदर्शन

RNINo-20789/71 महासागर नागपूर मालक,मुद्रक,प्रकाशक श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक यांनी अरुणोदय प्रेस,कॉटन मार्केट,नागपूर१८ येथे छापून दैनिक महासागर कार्यालय,टेकडी रोड,सिताबर्डी,नागपूर येथे प्रकाशित केले. संपादकश्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक मुख्य कार्यालय फोन७४४७७३५८५१/९९२२९७००२३/७४४७७३५८५३

बालांगण

छोटासा विमानप्रवास

नवल

विमान प्रवासाचे नाव ऐकताच आपल्या मनात आकाशात उडणाऱ्या लांब पल्ल्याच्या भल्यामोठ्या विमानांचे चित्र उभे राहते. पण तुम्ही कधी विचार केला आहे का की, जगातील सर्वात लहान उड्डाण किती अंतराचे असू शकते? मुलांनो, जगात उड्डाणानंतर अगदी काही सेकंदाचा प्रवास पूर्ण करुन धावपट्टीवर उतरणारे विमान आहे. हो, आता आपण स्कॉटलंडच्या ऑर्कने बेटांवर असणाऱ्या वेस्ट्रे आणि पापा वेस्ट्रे बेटांदरम्यानच्या उड्डाणाबद्दल बोलत आहोत. हे कोणतेही सामान्य उड्डाण नाही तर गिनीज बुक ऑफ वर्ल्ड रेकॉर्डमध्ये जगातील सर्वात लहान अंतराचे व्यावसायिक उड्डाण म्हणून नोंद झालेले विमान उड्डाण आहे. या प्रवासाचे अंतर अवघे २.७ किलोमीटर असून विमानाला ते पूर्ण करण्यासाठी सरासरी ८० सेकंद लागतात. वाऱ्याची दिशा अनुकूल असताना तर हा वेळ ५३ सेकंदांपर्यंत कमी होतो.

आता तुम्हाला प्रश्न पडला असेल की इतक्या कमी अंतरासाठी विमान का वापरले जाते? या दोन बेटांमध्ये कोणताही रस्ता किंवा पूल नाही आणि समुद्रही असा आहे की बोटीने प्रवास करणे शक्य नाही. म्हणूनच ही हवाई सेवा डॉक्टर, शिक्षक आणि स्थानिक लोकांसाठी एखाद्या जीवनरेषासारखी आहे. या प्रवासासाठी अगदी लहान ब्रिटन-नॉर्मन बीएन२बी २६ आयलंडर विमान वापरले जाते. त्यातून एकावेळी ८-१० प्रवासी प्रवास करु शकतात. हे अनोखे उड्डाण केवळ स्थानिक लोकांसाठीच सोयीची नाही तर जगभरातील पर्यटकांना देखील ते आकर्षित करते.

अजबगजब आहे इथे

भन्नाट

मुलांनो, पृथ्वीवर गुरुत्वाकर्षण आहे. गुरुत्वाकर्षणाचा शोध न्यूटनने लावला. गुरुत्वाकर्षणामुळेच आपण चालू शकतो. सगळ्या वस्तू जिथल्या तिथे रहातात. चेंडू वरून खाली येतो. पण गुरुत्वाकर्षण नसतं तर... कसे राहिलो असतो आपण? वस्तू हवेत तरंगत राहिल्या असत्या. गुरुत्वाकर्षण नसताना काय होतं, याचा अनुभव आपण पृथ्वीवर घेऊ शकतो. पृथ्वीवरच्या काही ठिकाणी शून्य गुरुत्वाकर्षण आहे. अशा ठिकाणी भन्नाट काहीतरी घडत असतं. अशाच काही ठिकाणी माहिती घेऊ या.

✻ लेहमध्ये मॅग्नेटिक हिल नावाचं ठिकाण आहे. लेह ते कारगिल रस्त्यावरच्या फक्त ३० किलोमीटरच्या या भागात गुरुत्वाकर्षण नाही. या रस्त्यावर चढ आहे. इथे वाहन आपोआप पुढे जातं. इथल्या चुंबकीय लहरींमुळे असं होत असल्याचं म्हटलं जातं. पण हा अनुभव खरंच खूप भन्नाट असतो.

✻ अमेरिकेतल्या रॅपिड सिटीमध्ये कॉसमॉस मिस्ट्री एरिया आहे. इथली काही झाडं विचित्र पद्धतीने झुकल्याचं पहायला मिळतं. इथे चेंडू खाली नाही तर वर जातो. हा प्रकार अनोखाच म्हटला पाहिजे.

✻ अमेरिकेतल्या कॅलिफोर्नियामध्ये मिस्ट्री स्पॉट आहे. हे ठिकाण पर्यटन स्थळ बनून गेलं आहे. या भागात पाणी वरच्या दिशेने वाहताना दिसतं. इथे तुम्ही खाली पडत नाही. वस्तूंचे आकार बदलतात. मिस्ट्री स्पॉटचं रहस्य अजूनही उलगडलेलं नाही.

✻ अमेरिकेतल्या फ्लोरिडामध्येच लेहसारखं एक ठिकाण आहे. स्पूक हिल या नावाने ते ओळखलं जातं.

मोठा पल्ला गाठला

प्रेरणादायी

मुलांनो, ५२ वर्षीय नताली डी हिने १२ दिवसांत १००० किमीची मॅरेथॉन शर्यत पूर्ण करून एक मोठा विक्रम रचला आहे. या काळात तिने थायलंड, मलेशिया आणि सिंगापूर हे देश धावून पार केले. यावेळी तेथे इतके तीव्र उन्ह होते की तिचे बूटही वितळले. पण ती हरली नाही. थकली नाही. त्यामुळेच नताली डो ला थायलंड-सिंगापूर अल्ट्रा मॅरेथॉन सर्वात जलद गतीने पूर्ण केल्याबद्दल सिंगापूरचा पुरस्कार देखील देण्यात आला आहे. आता मलेशियन द्वीपकल्प पायी पार केल्यानंतर ती गिनीज वर्ल्ड रेकॉर्डच्या प्रमाणपत्राची वाट पाहत आहे.

या यशाबद्दल ती म्हणते, मला खेळात आव्हाने स्वीकारायला आवडतात. मला निराशा अजिबात आवडत नाही. या स्वभावामुळेच समस्यांना न घाबरता मी ध्येय पूर्ण करु शकले. नतालीच्या धावण्याने जागतिक धर्मादाय संस्थेसाठी ५० हजार डॉलर्सपेक्षा जास्त निधी उभारला गेला आहे. चॅरिटी स्पोर्ट्सच्या मदतीने ही सगळी रक्कम महिला आणि मुलींना प्रशिक्षण देण्यासाठी वापरली जाईल. एका ध्येयासाठी धावत असताना तिला अनेक अडथळे पार करावे लागले. धावताना बीट वितळलेच त्याचबरोबर तिच्या कंबरेला दुखापतही झाली. मात्र सरतेशेवटी ती जिंकली हे विशेष. अशीच चिकाटी आणि संयम आपणही प्रत्येक कामामध्ये दाखवायला हवा.

पर्यावरणाचे भान ठेवा

काळजी घ्या

मुलांनो, अलिकडेच आपण जागतिक पर्यावरण दिन साजरा केला. खरेतर वर्षातील एकच नव्हे तर प्रत्येक दिवसच पर्यावरण दिन समजला जाणे गरजेचे आहे. जागतिक तापमानवाढ, हवामानातील असामान्य बदल आणि नामशेष होत जाणाऱ्या प्राणी आणि पक्ष्यांची वाढती संख्या बघता याचे महत्त्व वेगळे सांगण्याची गरज नाही. आपण पर्यावरणाचे रक्षण केले नाही तर पृथ्वीवरील जीवन राखणे कठीण होईल.

पर्यावरणाच्या संवर्धनासंबंधी जागरूकता निर्माण करण्यासाठी आणि लोकांना निसर्गाचा समतोल राखण्यास प्रेरित करण्यासाठी आता प्रत्येकानेच पुढे यायला हवे. संयुक्त राष्ट्रांनी १९७२ मध्ये हा दिवस साजरा करण्यास सुरुवात केली. दरवर्षी हा विशेष दिवस एका खास थीमसह साजरा केला जातो. या निमित्ताने पर्यावरणीय समस्यांवर प्रकाश टाकला जातो. यंदाच्या पर्यावरण दिनाची थीम 'प्लास्टिक प्रदूषणाचा अंत करा' अशी आहे. ही थीम निवडण्यामागील कारण म्हणजे प्लास्टिक प्रदूषण ही आज जगातील सर्वात मोठ्या पर्यावरणीय समस्यांपैकी एक बनली आहे. प्लास्टिकचा वाढता वापर पर्यावरणाला संकटात टाकत आहे. यामुळे प्राण्यांनाही नानाविध समस्यांना तोंड द्यावे लागत आहे. सूक्ष्म प्लास्टिक मानवी आरोग्यासाठी घातक ठरत आहेत.

दरवर्षी लाखो टन प्लास्टिक वापरले जाते पण त्यातील छोटासा भागच पुनर्वापरासाठी उपयोगात आणला जातो. तसेच प्लास्टिक विघटित होत नसल्यामुळे कशातही मिसळत नाही. स्वाभाविकच प्लास्टिकचे प्रदूषण वेगाने वाढत आहे. समुद्रात मोठ्या प्रमाणात प्लास्टिक टाकले जात असल्यामुळे सागरी जीव गुदमरत आहेत. म्हणूनच प्लास्टिकचे प्रदूषण नियंत्रित करणे खूप महत्त्वाचे आहे. तुम्हीही दररोज हे भान ठेवा आणि हा कचरा टाळण्याचा प्रयत्न करा.

चित्र रंगवा

परीक्षेची तयारी करा

कार्यानुभव

इंजिनिअरींगची पदवी मिळवल्यानंतर पुढील शिक्षणासाठी विद्यार्थ्यांना गेट परीक्षा द्यावी लागते. गेट म्हणजे ग्रॅज्युएट ॲप्टिट्यूड टेस्ट इन इंजिनिअरींग. इंजिनिअरींगसह तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात उच्च शिक्षण घेण्याची इच्छा असणाऱ्यांना गेट परीक्षा द्यावी लागते. गेट ही आव्हानात्मक आणि कठीण स्पर्धापरीक्षांपैकी एक. गेट परीक्षेतल्या गुणांवर सार्वजनिक क्षेत्रातल्या कंपन्यांमध्ये नोकरी मिळू शकते. म्हणूनच इंजिनिअरींगमध्ये करिअर करण्याची इच्छा असणारे विद्यार्थी पुढे सरकारी कंपन्यांमध्ये नोकरी मिळवू शकतात.

✻ गेट परीक्षेतल्या गुणांच्या आधारे योग्य उमेदवारांची निवड केली जाते. या उमेदवारांची यादी तयार करून त्यांना मुलाखतीला बोलवण्यात येतं. काही वेळा गेट परीक्षेतल्या गुणांवर नोकरी मिळते.

✻ सार्वजनिक क्षेत्रातल्या ६० पेक्षा अधिक कंपन्या गेट परीक्षेतल्या गुणांच्या आधारे कर्मचाऱ्यांची निवड करतात. पण बरेच विद्यार्थी महारत्न कंपन्यांची निवड करत असल्यामुळे या क्षेत्रात खूप स्पर्धा असते.

✻ सेल, भेल, एनटीपीसी, ओएनजीसी, आयओसीएल, सीआयएल, गेल, बीपीसीएल अशा सार्वजनिक क्षेत्रातल्या आघाडीच्या कंपन्यांमध्ये तुम्हाला उत्तम संधी मिळू शकते.

ठिपके जुळवा

निराशा दूर होईल

ध्यानात घ्या

मित्रमैत्रिणींनो; शाळेतली किंवा वर्गातली काही मुलं खूप दंगा करतात. वर्गातल्या शांत मुलांना उगाचच त्रास देतात. लहानग्यांची मस्करी करतात. एखाद्याची वही, दप्तर, पेन लपवून ठेवतात. काही मुलं दादागिरी करतात. थोडी धिटुकली मुलं त्यांची शिक्षकांकडे तक्रार करतात. काही मुलं घरी सांगतात. पण घाबरून कोणाला काही न सांगणारीही मुलं असतात. तुम्हाला कोणी त्रास देत असेल तर त्याबद्दल बोलायला हवं. शिक्षकांना, आईबाबांना सांगायला हवं. मुख्य म्हणजे यामुळे निराश होऊ नका. प्रत्येक परिस्थितीला सामोरं जायला हवं.

मुलांनो, स्वत:कडे अजिबात दुर्लक्ष करू नका. दररोज स्वत:साठी काहीतरी करा. आवडत्या गोष्टींसाठी वेळ द्या. गाणी ऐका, पुस्तकं वाचा. यामुळे तुम्हाला थोडं बरं वाटेल. ताण कमी होईल. उगाचच घरात बसून राहू नका. मैदानी खेळ खेळा. व्यायाम करा. शारीरिक हालचालीमुळे अँडॉर्फिन नावाच्या हार्मोनची निर्मिती होते. या हार्मोनमुळे आनंदी आणि उत्साही वाटू लागतं.

इतर मुलं आपल्याला का त्रास देतात, आपल्यात काही कमी आहे का, असे विचार मनात येतात. कधीकधी खूप निराश वाटतं. अशा वेळी अंगचे चांगले गुण, कौशल्यांचा विचार करा.

फोटो येतील सुरेख

कार्यानुभव

छोट्यांनो, कुठेही फिरायला गेल्यावर तुम्ही भरपूर फोटो काढता. घरातल्या लग्नकार्यातही बरेच फोटो काढले जातात. व्हिडिओ शूट केले जातात. पण आपले फोटो आणि व्हिडिओ चांगले यायला हवेत, यासाठी काही टिप्स फॉलो करता येतील.

✻ फोटो काढताना किंवा व्हिडिओ रेकॉर्ड करताना मागच्या कॅमेऱ्याचा वापर करा. सेल्फी कॅमेऱ्याच्या तुलनेत फोनच्या मागच्या कॅमेऱ्याचं रेझोल्यूशन जास्त असतं. स्वत:चे व्हिडिओ रेकॉर्ड करण्यासाठी फ्रंट कॅमेऱ्याचा वापर होतो. पण त्याऐवजी मागचा कॅमेरा वापरा. फ्रंट कॅमेऱ्याने व्हिडिओ रेकॉर्ड करायचा असेल तर लँडस्केप मोडचा वापर करता येईल.

✻ दर्जेदार व्हिडिओ बनवण्यासाठी तो लँडस्केप मोडमध्ये रेकॉर्ड करा. पोर्टेट किंवा इतर मोडमध्ये रेकॉर्ड केलेला व्हिडिओ स्मार्टफोनमध्ये चांगला दिसतो. पण हा व्हिडिओ टीव्ही किंवा कॉम्प्युटरवर बघताना चांगला वाटणार नाही. त्यामुळे व्हिडिओ नेहमी लँडस्केप मोडमध्ये रेकॉर्ड करा.

✻ कॅमेरा हातात धरून रेकॉर्ड करण्यापेक्षा वेगळे अँगल टिपा. काही इफेक्ट्स वापरा. एकाच ठिकाणाहून रेकॉर्ड करू नका. कॅमेरा पुढे मागे करा. क्लोज अप शॉट घ्या. यामुळे तुमच्या व्हिडिओचं खूप कौतुक होईल.

इडली आली कुठून?

खाद्यजत्रा

छोट्या दोस्तांनो, तुमच्यापैकी अनेकांना इडली खूप आवडते ना? ही दक्षिण भारताची देणगी असल्याचे अनेकांना वाटते. मात्र इडलीची उत्पत्ती इंडोनेशियामध्ये झाली आहे बरं का. आश्चर्य वाटले ना? पण हेच सत्य आहे. इसवी सन ८०० ते १२०० दरम्यान इंडोनेशियामध्ये 'केडली' नावाचा एक पदार्थ खूप लोकप्रिय होता जो आजच्या आपल्या इडलीसारखाच होता. त्याकाळी इंडोनेशियामध्ये तांदूळ आणि किण्वन प्रक्रिया करुन रोजच्या जेवणात या घटकांचा मोठ्या प्रमाणात वापर होत असे. म्हणजेच पदार्थ आंबवून वापरण्याची पद्धत तेव्हा रुढ होती. आजची इडली त्याच पद्धतीने तयार होते.

काही सिद्धांत असेही म्हणतात की, इडली अरब देशांमधून आली आहे. अरब व्यापारी भारतात किण्वन तंत्रज्ञान घेऊन आले. त्यांनी तांदूळ आणि डाळ मिसळून किण्वन प्रक्रिया शिकली आणि इडलीसारखे काहीतरी बनवले, जे भारतात आल्यानंतर पुढे विकसित झाले.

मग ती भारतात कशी पोहोचली आणि दक्षिण भारतात इतकी लोकप्रिय कशी झाली, याचे उत्तर शोधावे लागेल. मुलांनो, इंडोनेशिया मधून भारतात आलेले लोक पदार्थ बनवण्याची ही कृती बरोबर घेऊन आले होते. भारतात आल्यानंतर त्यात काही बदल करण्यात आले आणि नंतर काही स्थानिक मसाले वापरुन तसेच वेगळ्या पद्धतींने इडली बनवली जाऊ लागली.

तुम्हाला हे जाणून आश्चर्य वाटेल की इडलीचा पहिला उल्लेख कन्नड साहित्यात ९२० मध्ये आढळतो. त्यात या पदार्थाला 'इड्डलिगे' असे म्हटले गेले आहे.

स्मार्ट टिप्स

हुशारीने करा अभ्यास

मुलांनो, अभ्यास नेहमीच खूप हुशारीने करायला हवा. फक्त घोकंपट्टी किंवा पाठांतर करून काहीच होणार नाही. अभ्यासातही स्मार्टनेस यायला हवा. यासाठी वर्गात नीट लक्ष द्या. शिक्षक शिकवत असतानाच महत्त्वाचे मुद्दे नोंदवून ठेवा. पुस्तक वाचत असतानाही तुम्ही काही मुद्दे टिपून ठेऊ शकता. यामुळे परीक्षेचा अभ्यास करताना तुम्हाला अडचणी येणार नाहीत.

खादाडी

गार्लिक ब्रेड स्टीक्स

दोस्तांनो, तुम्ही वेगवेगळे पदार्थ बनवू शकता. असाच एक पदार्थ म्हणजे गार्लिक ब्रेड स्टीक्स. यासाठी सात ते आठ लसूण पाकळ्या सोलून घ्या. थोडी कोथिंबिर, १०० ग्रॅम बटर, एक चमचाभर चिली फ्लॅक्स,आठ ब्रेड स्लाईस, १०० ग्रॅम मॉझरेला चीझ, अर्धा कप उकडलेले स्वीट कॉर्न, दोन हिरव्या मिरच्या हे साहित्य घ्या. लसूण ठेचून किंवा मिक्सरमध्ये वाटून घ्या. त्यात चिरलेली कोथिंबिर, थोडं बटर, चिली फ्लॅक्स घालून नीट मिक्स करा. आता चार ब्रेड स्लाईस घ्या. या स्लाईसच्या एका बाजूला गार्लिक बटर लावून घ्या. त्यावर किसलेलं मॉझरेला चीझ घाला. थोडे मक्याचे दाणे आणि मिरच्यांचे तुकडे घाला. त्यावर दुसरा ब्रेड स्लाईस ठेवा. ब्रेडच्या वरच्या बाजूलाही गार्लिक बटर लावा. आता गॅसवर तवा ठेवा. त्यावर हे सँडविच ठेवा. दुसऱ्या बाजूलाही बटर लावून घ्या.

दोस्त हे मस्त

उंटांची न्यारी दुनिया

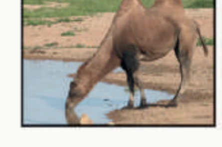

दोस्तांनो, उंट वाळवंटात रहातात. वाळवंटात खूप कमी पाणी असतं. म्हणूनच पाणी सापडल्यावर एक उंट एकाच वेळी ४० गॅलन पाणी पिऊ शकतो. उंट एका तासात ४० मैल अंतर कापू शकतात. उन्हात गेल्यावर आपल्याला घाम येतो. पण सतत कडक उन्हात रहाणाऱ्या उंटांना घाम येत नाही. त्यामुळे त्यांना सारखी तहान लागत नाही. उंटांच्या शरीराचं तापमान १०६ फॅरनहिटवर गेल्यानंतर त्यांना घाम यायला सुरूवात होते.

योगा टाईम

अर्ध चंद्रासन ठेवेल तंदुरुस्त!

योगासनांचे बरेच प्रकार आहेत. प्रत्येक योगासनामुळे वेगळे लाभ होतात. काही योगासनांमध्ये उंची वाढायला मदत होते तर काही योगासनं केल्याने रोगप्रतिकारशक्ती वाढते. तुम्हाला तंदुरुस्त रहायचं असेल तर अर्ध चंद्रासन करता येईल. अर्ध चंद्रासन थोडं कठीण आहे. पण सरावाने ते सहज जमेल. मग अर्ध चंद्रासन नक्की शिकून घ्या.

योग साधकांनी गजबजले यशवंत स्टेडियम

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २१ :

नियमित योगासनामुळे शरीर आणि मनाचे स्वास्थ्य उत्तम राहते, अनेक आजारांना दूर ठेवता येतात याबाबत जनजागृती करणारे 'करा हो नियमित योगासन' हे गीत म्हणत शनिवारी सकाळी हजारो योगसाधकांनी योगाची प्रात्यक्षिके सादर केली. निमित्त होते नागपूर महानगरपालिका आणि जिल्हा प्रशासन नागपूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित जागतिक योग दिनाचे.

एक पृथ्वी, एक आरोग्यासाठी योग या संकल्पनेवर आधारित मनपाचा जागतिक योग दिन कार्यक्रम यशवंत स्टेडीयमवर शनिवारी पार पडला. यंदाच्या दशकपूर्ती सोहळ्याला केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी, आमदार प्रवीण दटके, पोलीस आयुक्त रविंद्रकुमार सिंगल, महानगरपालिकेचे आयुक्त तथा प्रशासक डॉ. अभिजीत चौधरी, जनार्दन योगाभ्यासी मंडळाचे अध्यक्ष रामभाऊ खांडवे, माजी महापौर दयाशंकर तिवारी, भारतीय कुस्तीगीर महासंघाचे अध्यक्ष संजय सिंग, कमांडंट नवीन राम, मनपाच्या अतिरिक्त आयुक्त श्रीमती वसुमना पंत, अतिरिक्त आयुक्त वैष्णवी बी, अतिरिक्त आयुक्त अजय चारठाणकर, अतिरिक्त जिल्हाधिकारी प्रवीण महिरे, निवासी उपजिल्हाधिकारी अनुप खांडे, उपायुक्त मिलिंद मेश्राम, गणेश राठोड,

राजेश भगत, विनोद जाधव, वैद्यकीय आरोग्य अधिकारी डॉ. दीपक सेलोकर, मुख्य स्वच्छता अधिकारी डॉ. गजेंद्र महल्ले, हिंद केसरी योगेश दोडके, यांच्यासह मनपाचे उपायुक्त, दहाही झोनचे सहाय्यक आयुक्त इतर कर्मचारी शहरातील विविध योगाभ्यासी मंडळचे स्वयंसेवक व हजारोंच्या संख्येत नागरिक उपस्थित होते. सामूहिक योग प्रात्यक्षिक कार्यक्रमाला उत्स्फूर्त प्रतिसाद लाभला.

नागपूर शहर नशा मुक्त करण्याकरिता नागपूर पोलिसांकडून राबविण्यात येणाऱ्या मिशन थंडर अंतर्गत उपस्थितांना नशा मुक्तीची प्रतिज्ञा देण्यात आली. पोलीस निरीक्षक श्रीमती अनामिका मिर्जापुरे यांनी प्रतिज्ञा देवोवली.

जागतिक योग दिनाच्या आठवणींनींना उजाळा देत श्री रामभाऊ खांडवे यांनी दैनंदिन जीवनातील नियमित योगाभ्यासाचे महत्त्व सांगितले. नियमितपणे योग करण्याचे महत्व त्यांनी विषद केले. तसेच नागपुरात जनार्दन स्वामी यांच्या नेतृत्वात पहिल्यांदा योग दिन साजरा करण्याची

जागतिक योग दिनानिमित्त घेण्यात आलेल्या सामूहिक योग प्रात्यक्षिक कार्यक्रमात नागपूर जिल्हा योग असोसिएशनचे अनिल मोहगावकर व संदीप खरे यांच्या चमूने योगाचे विविध मानवीय मनोरे व कठीण योगासनाचे चित्तथरारक प्रात्यक्षिके सादर करून उपस्थितांची मने जिंकली. विशेष म्हणजे सादरीकरण करणाऱ्या संघात अनेक राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय खेळाडूंचा सहभाग होता.

संकल्पना मांडण्यात आली होती, अशी आठवणही त्यांनी यावेळी सांगितले.

सर्वप्रथम मनपा आयुक्त तथा प्रशासक डॉ. अभिजीत चौधरी यांनी केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी यांचा महानगरपालिकेच्या अमृतमहोत्सवी वर्षानिमित्त तयार केलेल्या बोधचिन्हाची प्रतिकृती प्रदान केली. तसेच महापालिकेचा मानाचा दुपट्टा प्रदान करण्यात आला.

कार्यक्रमात महानगरपालिकेचे कर्मचारी भारत डेलीकर यांनी आशीयन योगासन चॅम्पीयनशीपमध्ये सुवर्णपदक मिळविल्याबद्दल गडकरी यांच्याहस्ते त्यांचा सत्कार करण्यात आला. अथर्व डाके यांनी यावेळी मुख्य कार्यक्रमाच्या पूर्वी योग गीत गायिले. त्यानंतर विविध योगासने प्रातिनिधिक स्वरूपात करवून घेतली. त्यांच्यासोबत स्टेडियममध्ये उपस्थित हजारो साधकांनी ही सारी आसने केलीत.

सुरुवातीला 'खेल खेल मे योगासन हम करते है, या गीतावर योग प्रात्यक्षिकेची सुरुवात करण्यात आली. तर प्रत्येक आसन संपल्यानंतर करा हो नियमित योगासन या योग गीताच्या शब्दांनी यशवंत स्टेडियम दुमदुमले होते. प्रसन्न आणि निरामय वातावरणात हा संपूर्ण सोहळा पार पडला.

कार्यक्रमाचे संचालन मनपाचे जनसंपर्क अधिकारी मनीष सोनी यांनी केले तर क्रीडा अधिकारी डॉ. पियूष अंबुलकर यांनी आभार मानले.

जागतिक योग दिनाच्या निमित्ताने सकाळी ६ वाजतापासून यशवंत स्टेडियममध्ये कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. पहाटे ५.३० पासून यशवंत स्टेडियमकडे येणाऱ्या साधकांच्या गर्दीने धंतोली परिसरातील रस्ते फुलून गेले होते.

यशवंत स्टेडियम मध्ये प्रवेश घेणाऱ्या प्रत्येक साधकावर पुष्पवर्षाव करण्यात आला. एका रांगेत शिस्तबद्ध रीतेने योगा करणाऱ्या साधकांच्या गर्दीनें स्टेडियममधील वातावरण योगमय बनले.

विविध मंडळांचा सहभाग

जागतिक योग दिन कार्यक्रमात जनार्दन स्वामी योगाभ्यासी मंडळ, नागपूर जिल्हा योग असोशिएशन, आरपीएफ, सीआरपीएफ, एनएचएआई, आदींनी सहभाग नोंदविला.

यशवंत स्टेडियमवर रंगले श्वेत रंगात

योग दिनाच्या निमित्ताने स्टेडियममध्ये एकत्रित होणाऱ्या साधकांना धवल वस्त्र परिधान करून येण्याचे आवाहन मनपातर्फे करण्यात आले होते. त्यानुसार हजारोंच्या संख्येत धवल वस्त्र परिधान करून आलेल्या साधकांमुळे स्टेडियम पांढऱ्या रंगाने व्यापले होते.

अभिनेता तुषार घाडीगावकरची आत्महत्या

काम मिळत नसल्याच्या तणावातून मृत्यूला कवटाळले

■ महासागर प्रतिनिधी

मुंबई, दि. २१ :

लवंगी मिरची, मन कस्तुरी रे, भाऊबळी, उनाड, झोंबिवली आदी विविध कलाकृतींच्या माध्यमातून विविधांगी भूमिका साकारणारा अभिनेता तथा लेखक तुषार घाडीगावकर याने आत्महत्या केल्याची धक्कादायक घटना घडली आहे. हाताला काम मिळत तुषार गत काही महिन्यांपासून तणावात होता. या तणावातूनच त्याने हे टोकाचे पाऊल उचलल्याची माहिती आहे. त्याच्या आत्महत्येमुळे मराठी सिनेसृष्टीवर शोककळा पसरली आहे.

तुषार घाडीगावकर हा अष्टपैलू अभिनेता होता. लेखनातही त्याचा वरचष्मा होता. छोट्या पडद्यावरील लवंगी मिरची, मन कस्तुरी रे, सुखाच्या सरींनी हे मन बावरे आदी मालिकांमध्ये त्याने काम केले होते. तर भाऊबळी, उनाड, झोंबिवली या मराठी चित्रपटांतही त्याने महत्वाची भूमिका साकारली होती.

विशेषतः संगीत बिबट आख्यान या नाटकातही त्याने काम केले होते. काही दिवसांपूर्वी एका मराठी वृत्तवाहिनीवर सुरू झालेल्या सखा माझा पांडुरंग मालिकेतही तो झळकला होता. पण काही महिन्यांपासून काम मिळत नसल्याने तो तणावात गेला होता. या तणावातूनच त्याने आत्महत्या केल्याची माहिती आहे.

तुषार हा मूळचा सिंधुदुर्ग जिल्ह्याच्या कणकवलीचा होता. त्याने नाटकातून आपल्या अभिनय कारकिदीर्ची सुरूवात केली होती. मुंबईतील रुपारेल महाविद्यालयाच्या नाट्य विभागात तो अत्यंत सक्रिय होता. मित्रांमध्ये घाड्या म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या तुषारने कॉलेजनंतर मालिका, चित्रपट असा प्रवास सुरू केला होता. पण अचानक त्याने आत्महत्या केल्यामुळे मराठी मनोरंजन विश्वाला हादरा बसला आहे.

काही कौटुंबिक वादामुळे तो तणावात होता. काही वर्षांपूर्वी तो भांडूप सोडून पश्चिम उपनगरातील राम मंदिर येथे भाड्याच्या घरात वास्तव्याला आला होता. तो तिथे आपल्या पत्नीसोबत राहत होता. तर त्याचे आई-वडील भांडूपलाच राहत होते.

तुषारची पत्नी कामावर गेली होती. ती गेल्यानंतर तुषार घरात मद्यपान करत होता. त्याने दुपारच्या सुमारास पंख्याला लटकून गळफास घेतल्याचा अंदाज आहे. तुषारची पत्नी संध्याकाळी घरी आली तेव्हा तिला त्याचा पंख्याला लटकलेल्या अवस्थेतील मृतदेह दिसला. त्यानंतर हा सर्व प्रकार समोर आला. तुषारने नेमक्या कोणत्या कारणामुळे आत्महत्या केली, हे अद्याप स्पष्ट झाले नाही.

तृतीयपंथीची कळंब तालुक्यात हत्या

■ महासागर प्रतिनिधी, यवतमाळ, दि. २१ :

एका तृतीयपंथीयाची गळा आवळून हत्या करण्यात आली. ही घटना कळंब तालुक्यातील पिंपळशेडा शिवारातील कैलासपोड नाल्यालगत उघडकीस आली. नंदकिशोर उर्फ सोनाली अर्जुन ठाकरे (२९), रा. मोहा त. जि. यवतमाळ असे मृत तृतीयपंथीचे नाव आहे.

यवतमाळ तालुक्यातील मोहा येथील तृतीयपंथी नंदकिशोर उर्फ सोनाली हीचा कळंब तालुक्यातील पिंपळशेडा शिवारातील कैलासपोड नाल्यालगत नागरिकांना मृतदेह आढळून आला. ही माहिती मिळताच कळंब पोलिसांनी घटनास्थळी पाहाणी केली. यावेळी नंदकिशोर उर्फ सोनालीचा गळा आळवून खून केल्याची बाब समोर आली.

पोलिसांनी या प्रकरणी मर्ग दाखल केला, त्यानंतर मृतक नंदकिशोर उर्फ सोनालीची आई अनिता ठाकरे यांनी कळंब पोलिसात तक्रार दिली. तक्रारीत मृतकाचा मित्र असलेला ड्रायव्हर व मृतक नंदकिशोर यांच्यात दोन-तीन दिवसापासून किरकोळ भांडण झाल्याचे नमूद केले. त्यामुळे किरकोळ भांडणाच्या कारणावरूनच सोनालीची हत्या झाल्याची शंका व्यक्त होत आहे.

या प्रकरणाचा पुढील तपास पोलीस उपनिरीक्षक सागर भारस्कर करीत आहे. या घटनेचे गांभीर्य लक्षात घेता उपविभागीय पोलीस अधिकारी दिनेश बैसाने यांच्यासह एलसीबीतील अधिकारी, कर्मचा?यांनी कळंब गाठून घटनास्थळाची पाहणी केली. या घटनेला २४ तासाचा कालावधी लोटला असून अद्यापही मारेकऱ्यांचा सुगावा पोलिसांना लागला नाही. यातील मारेकऱ्यांचा शोध घेऊन त्यांच्या मुसक्या आवळण्याचे आव्हान पोलिसांसमोर आहे.

परिसरातील चार ते पाच संशियताना ताब्यात घेऊन त्यांची चौकशी सुरू केली आहे. मात्र त्या चौकशीत सध्या काही निष्पन्न झाले नसल्याची माहिती सूत्रांकडून मिळाली आहे.

जन्माच्या प्रमाणपत्रासाठी महिलेचा आत्महत्येचा प्रयत्न

■ महासागर प्रतिनिधी, यवतमाळ, दि. २१ :

मुलाच्या जन्माच्या दाखल्यासाठी गेल्या काही दिवसांपासून येर-झारा माराव्या लागत असल्याने कंटाळलेल्या महिलेने थेट जिल्हा रुग्णालयाच्या तिसऱ्या माळ्यावर चढून खाली उडी मारण्याचा प्रयत्न केला. मात्र सुरक्षा रक्षकांच्या निदर्शनात ही गोष्ट आल्याने त्यांनी धाव घेत त्या महिलेला पकडून खाली आणले.

ही घटना जिल्हा रुग्णालयमध्ये घडली. मोनीका राजेश सातघरे (वय ३२) वर्ष असे त्या महिलेचे नाव आहे.

या महिलेला तिच्या मुलाच्या जन्माचा दाखला घेण्यासाठी जिल्हा रुग्णालयामध्ये असलेल्या अभिलेखा विभागामध्ये आली होती. मात्र तीच्याकडे आवश्यक कागदपत्रे नसल्याने तीला येर-झारा माराव्या लागत होत्या.

त्यामुळे कंटाळून तिने इमारतीवरुन उडी मारण्याचा प्रयत्न यावेळी केला. ती उडी मारत असल्याचे काही नागरिकांच्या लक्षात आल्याने त्यांनी आरडा-ओरड केली. यादरम्यान रुग्णालयातील सुरक्षा रक्षकांनी तिसऱ्या माळ्यावर धाव घेत त्या महिलेला खाली आणले.

मगर इतनी गुंजाईश रहे...

विदर्भ डायरी

■ मनोज बागडे

मागील काही वर्षापासून रखडलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुका घ्या म्हणून सर्वोच्च न्यायालयाचा दंडा आल्यानंतर निवडणूक आयोग आणि राज्यातील सरकार कामाला लागले. नगरसेवक म्हणून मनपा, नगरपालिकेत बसायला मिळावे या उद्देशाने राजकारणातले प्रस्थापित आणि नवखेही कामाला लागले आहेत.

महायुती म्हणून भाजपा, अजित पवार राष्ट्रवादी काँग्रेस (अपराकाँ) आणि शिंदेसेना हे तिन्ही पक्ष एकत्र लढतील, असे भाजपाचे प्रदेशाध्यक्ष चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी आधीच स्पष्ट केले आहे. दोन्ही उपमुख्यमंत्र्यांकडून मात्र अद्याप तशी काही घोषणा झाली नाही.

दुसरीकडे, आघाडीमधील काँग्रेस, शरद पवार राष्ट्रवादी काँग्रेस (शपराकाँ) आणि उबाठा शिवसेना यांनी त्यांचे पत्ते उघडले नाहीत. उद्धव ठाकरेंच्या शिवसेनेचे पूर्व विदर्भात फारसे प्रस्थ नाही. बीएमसी अर्थात मुंबई मनपावर त्यांचा डोळा आहे. त्यातून, जागा वाटपात आघाडीत बिघाडी होणार म्हणजे होणार. महायुतीत कुरबुरी नाहीत, असे नाही. येथेही प्रचंड गोंधळ आहे.

स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकीच्या तोंडावर पक्षांतराला मोठाच वेग आला आहे. विविध पक्षातील दादा, भाऊ, भाई सरड्याचे अनुकरण करू लागले आहेत. अनेक जण कुंपणावर आहेत . या निवडणुकीची अधिकृत अधिसूचना जारी झाली नसल्याने नेते, पदाधिकारी, कार्यकर्त्यांनी अद्याप खम ठोकलेली दिसत नाही. मात्र, पूर्व विदर्भाच्या भंडारा जिल्ह्यात जिल्हा सहकारी बँक आणि जिल्हा दुध संघाच्या निवडणुकीवरून महायुतीच्याच दोन नेत्यांनी एकमेकांविरूद्ध दंड थोपटले आहेत.

भंडारा जिल्ह्यातील सहकार क्षेत्रावर आजतागायत राष्ट्रवादी काँग्रेसचे वर्चस्व राहिलेले आहे. जिल्हा बँक, अर्बन बँक, दुध संघ, मजूर संघ अशा सहकारी संस्था त्यांच्याच ताब्यात राहिल्यात. काँग्रेसचे नाना पटोले आणि भाजपाच्या अनेक नेत्यांनी अनेकदा प्रयत्न करूनही या संस्थावर कब्जा मिळविण्यात अपयशच आले.

अपवाद ठरले होते ते काँग्रेसचे विद्यमान खासदार डॉ. प्रशांत पडोळे यांचे वडील स्व. यादवराव पडोळे. प्रफुल पटेलांना थेट भिडून त्यांनी दुध संघ आणि जिल्हा बँकेवर कब्जा केला होता.

आता जिल्हा बँक आणि दुध संघाची निवडणूक होवू घातली आहे. त्यात काँग्रेसच्या नाना पटोलेंनी महायुतीला भगदाड पाडत शिंदेसेनेचे भंडाराचे आमदार नरेंद्र भोंडेकर यांना आपल्या गोटात ओढले आहे. दुसरीकडे, भाजपाचे विधान परिषद सदस्य तथा माजी राज्यमंत्री डॉ. परिणय फुके आणि जिल्हा बँकेचे विद्यमान अध्यक्ष तथा अपराकाँचे नेते सुनील फुंडे मिळून पटोले-भोंडेकर यांना आव्हान देत उभे ठाकले आहेत.

महायुतीत असतानाही आ. भोंडेकर काँग्रेसच्या गोटात शिरल्याने फुके - फुंडे यांनी त्यांच्यावर अनेक आरोप करीत घेरण्याचा प्रयत्न चालवला आहे. याला प्रत्युत्तर म्हणून आमदार भोंडेकरांनी विधानसभा निवडणुकीतील कथित गद्दारीचे फुके यांना स्मरण करून दिले आहे . आठ महिन्यांपूर्वी झालेल्या विधानसभा निवडणुकीत भाजपाच्या नेत्यांनी उभा केलेला डमी उमेदवार, प्रफुल पटेलांकडून सभेसाठी नकार, अशा अनेक दडलेल्या बाबी भोंडेकरांनी बाहेर काढणे सुरू केले आहे.

२००९, २०१९ आणि २०२४ असे तिनदा निवडून येवूनही मंत्रीपद मिळाले नाही, हे भोंडेकरांचे खरे दुखणे असून, यामागे भाजपा तसेच अपराकाँच्या नेत्याचा अडथळा असल्याचे ते मानत असावेत आणि त्यात तथ्य नाही, असे नाही. जिल्ह्यात नाना पटोले कायम नाराज आत्मा आहे . १९९९ पासून चारवेळा काँग्रेसचे आमदार, एकदा भाजपाचे आमदार आणि खासदार अशी दिर्घ इनिंग खेळणारे पटोले यांना आजवर मंत्रीपद मिळाले नाही. त्यामागे, अपराकाँच्या मोठ्या नेत्याचा अडसर झाल्याचे ते सांगतात. याच वर्षीच्या प्रारंभी नाना पटोले यांनी प्रफुल पटेलांच्या अपराकाँचे पाच सदस्य फितवून भंडारा जिल्हा परिषदेची सत्ता हस्तगत केली.

जिल्ह्याच्या विविध क्षेत्रावर वर्चस्व कायम ठेवण्याच्या नेत्यांच्या या लालसेने जिल्ह्याचे मात्र पार वाटोळे झाले आहे. सनफ्लॅग, अशोक लेलॅन्ड सोडले तर जिल्ह्यात तिसरा उद्योग नाही, बिडी उद्योग, हातमागावरील विणकरी व्यवसाय इतिहासात जमा झालेत. मच्छिमारांचे नेते सूट घालू लागले, मासेमार मात्र आजही फाटक्या लंगोटीतच आहे. अर्थात कोणत्याही नेत्याला याचे सोयरसूतक नाही.

आता २८ जूनला जिल्हा दुध संघाची निवडणूक होऊ घातली आहे. भाजप - अपराकाँ यांचे सहकार विकास पॅनल आणि काँग्रेस व भोंडेकर गट मिळून स्थापन झालेले शेतकरी विकास पॅनल यांनी एकमेकांविरूद्ध खम ठोकली आहे. यातून भाजपाचे फुके आणि शिंदेसेनेचे भोंडेकर या दोन आमदारांमधील संघर्ष अधिक तीव्र होण्याचे संकेत दिसताहेत.

तथापि, या दोन आमदारांमधील दुश्मनी तहहयात कायम राहीलच असेही नव्हे. कोणे एकेकाळी भाजपाला शिव्या हासडणारे नाना पटोले २००९ मध्ये भाजपामध्ये गेले होतेच की. कायम भाजपाच्या विरोधात भूमिका घेणारे प्रफुल पटेल यांनीही महायुतीत शिरकाव केलाच. त्यामुळे, नेत्यांमधली ही भांडणे औटघटकेची असतात, सायंकाळ झाली की ते एकत्र बसतात, हा आजवरचा अनुभव आहे. यात पिसला जातो तो सामान्य कायकर्ता.

तेल लावून एकमेकांच्या विरोधात रणांगणात उतरलेले आणि आरोप प्रत्यारोप करीत एकदुसऱ्याचे कपडे उतरवणारे हे नेते उद्या एकत्र येणारच नाहीत, असे नव्हे. त्यामुळे, इतकेच काय ते सांगता येईल...

दुश्मनी जमकर करो...
मगर इतनी गुंजाईश रहे...
जब कभी हम दोस्त बने...
तो शरमिंदा ना हो!

■ ■ ■

थेट प्रयागराजच्या बाजारपेठेत इंझाळ्याची केळी

आयआयटीच्या विद्यार्थ्याने पाठविली आठ टन केळी उत्तर प्रदेशात

■ महासागर प्रतिनिधी, वर्धा, दि. २१ :

हिंगणघाट तालुक्यातील इंझाळा येथील युवा शेतकरी तथा आयआयटी, मद्रासचे विद्यार्थी अभिजीत रविश सरोदे यांनी आपल्या शेतातून आठ टनांहून अधिक उत्तम दर्जाची केळी उत्तर प्रदेशातील प्रयागराजच्या बाजारपेठेत विक्रीसाठी पाठवून आपल्या आधुनिक कृषीपद्धतीकडे लक्ष वेधले आहे.

परंपरागत शेतीच्या चौकटीबाहेर जाऊन अभिजीत यांनी वैज्ञानिक पद्धतींचा अवलंब करीत हे यश प्राप्त केले. योग्य पीक नियोजन, वेळेवर खत व पाण्याचे व्यवस्थापन तसेच बाजारपेठेचा सखोल अभ्यास या सगळ्याची सांगड घालत व केळीचे सर्वोत्तम पीक घेत मोठ्या बाजारपेठेवर त्यांनी आपली छाप उमटवली.

या यशस्वी वाटचालीत त्यांना 'केळी रत्न'

कुंदन वाघमारे व प्रकाशसिंग बैस यांचे तांत्रिक मार्गदर्शन लाभले. या मार्गदर्शनामुळे सरोदे यांनी केळी लागवडीत नवे प्रयोग करून दर्जेदार गुणवत्ता साध्य केली.

हिंगणघाट तालुक्यातून परराज्यात करण्यात आलेली ही केळीची पहिलीच मोठी निर्यात असून जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांसाठी ही गौरवाची बाब आहे.

युवा पिढीने रोजगारासाठी मोठ्या शहरांवर विसंबून न राहता आपल्या मूळ गावी पारंपरिक शेतीला आधुनिक तंत्रज्ञानाची जोड दिल्यास भरघोस उत्पन्न मिळवता येते, अशी भावना अभिजीत सरोदे यांनी व्यक्त केली.

त्यांच्या यशामागे आई मीनाक्षी रविश सरोदे व भाऊ शाम सरोदे यांचे सातत्याने मिळालेले प्रोत्साहन, तसेच अंकुश सायंकार व श्याम बोरकर यांची साथ लाखमोलाची ठरली आहे. त्यांच्यापासून शेतकरी प्रेरणा घेत आहेत.

साहित्य मैफल

रविवार, दि. २२ जून २०२५ ■ पान ०१

ही युद्धखोरी कुठे नेणार?

काही कट्टरवादी देश युद्धप्रसंगी काय निर्णय घेतील, याची हमी कोणताच देश देऊ शकत नाही. त्यातील एक असलेल्या इराणमध्ये अण्वस्त्रे तयार करण्याची क्षमता आहे आणि अस्तित्वाचा सामना करावा लागला तर हा देश अण्वस्त्रांची निर्मिती करून इस्रायलसारख्या देशांच्या अस्तित्वाला धक्का देऊ शकतो, अशी भीती अमेरिका, पाश्चिमात्य देश आणि इस्रायलला आहे. त्या निमित्ताने पश्चिम आशियामध्ये माजलेल्या युध्दखोरीचा हा वेध.

वेध

शंतनु चिंचाळकर

१० जून रोजी सीबीएस न्यूजने सूत्रांच्या हवाल्याने अमेरिकन अधिकाऱ्यांना सांगितले होते की, इस्रायल इराणमध्ये लष्करी कारवाई करण्याची पूर्वतयारी करत आहे. अमेरिकेला भीती होती की इस्रायलने इराणवर हल्ला केल्यास इराण शेजारी इराकमधील काही अमेरिकन लष्करी तळांवर हल्ले करून प्रत्युत्तर देऊ शकतो. १२ जूनच्या रात्रीपासून इस्रायलने इराणवर प्रथम क्षेपणास्त्रांचा वर्षाव, त्यापाठोपाठ विमाने आणि ड्रोणद्वारे हल्ले सुरू केले. इस्रायलने केलेल्या या भीषण हल्ल्यात इराकचे सैन्य, हवाई संरक्षण प्रणाली आणि आण्विक कार्यक्रमाच्या दृष्टीने अतोनात नुकसान झाले. इराण लष्कराचे मुख्य अधिकारी प्रमुख हुसेन सलामी आणि मेजर जनरल बघेरी यांच्याबरोबर कैक कमांडर तसेच सहा शास्त्रज्ञदेखील मरण पावले. प्रत्युत्तरादाखल इराणनेदेखील इस्रायलवर क्षेपणास्त्रांद्वारे हल्ले केले. त्यांनी इस्रायलच्या तेल अविवसह इतर प्रमुख शहरांचे नुकसान झाले. पाश्चात्य गुप्तचर संस्थांनी २००२ मध्ये इराणचा गुप्त आण्विक कार्यक्रम उघड केला होता. त्यानंतर बरीच वर्षे इराणी अधिकारी उघडपणे अण्वस्त्रे तयार करण्याची धमकी देत होते. मध्यंतरी हेलिकॉप्टर अपघातात इराणचे अध्यक्ष आणि परराष्ट्र मंत्री ठार झाले तेव्हाही त्या घटनेत इस्रायलचा हात असल्याचे आढळल्यास गंभीर परिणामला सामोरे जावे लागेल, अशी धमकी इराणने दिली होती. त्यावेळीदेखील इराण अण्वस्त्रसंपन्न असल्याची शंका जगाला आली होती. डिसेंबर २०२४ मध्ये इराणचे माजी परराष्ट्रमंत्री कमल खराझी यांनी इस्रायलला सरळ सरळ आण्विक हल्ल्याची धमकी दिली. तेव्हापासूनच अस्वस्थ असणाऱ्या इस्रायलकडून इराणवर मोठा हल्ला होणार हे निश्चित होते. तसा तो झाला आणि जगभरात गदारोळ माजला.

इराणकडे आधीच अण्वस्त्रे आहेत आणि त्यांनी अद्याप त्यांची चाचणी केलेली नाही, असा दावा इराणी संसदेच्या परराष्ट्र धोरण समितीच्या माजी सदस्याने १० मे रोजी केला. अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी प्रसारमाध्यमांशी बोलताना इराण आण्विक हत्यार बनवण्याच्या अगदी जवळ पोहचला असल्याचे सांगितले. त्यामुळे या देशावर कठोर निर्बंध लादणे गरजेचे आहे, असे विधान करत त्यांनी इराणच्या तेल निर्यातीला लक्ष्य करण्याचा आदेश दिला. त्याला प्रत्युत्तर म्हणून इराणने इस्रायलची ढाल बनून उभ्या असलेल्या अमेरिकेलाही युद्धाच्या आगीत जाळण्याची धमकी दिली. या धमकीच्या पार्श्वभूमीवर अमेरिकेने अरबी समुद्रात लष्कराची तैनाती वाढवली. इस्रायलची सुरक्षितता हे अमेरिकेला चिंता वाटण्याचे कारण नव्हे, तर इराणच्या अण्वस्त्र संपन्नतेबाबतही अमेरिका साशंक आहे. म्हणून अमेरिकेने इस्रायलच्या आडून इराणवर हल्ले केले, असे म्हणायला जागा आहे. इस्रायलला इराणच्या अणुबॉम्बनिर्मितीच्या प्रयत्नांची आणि ते लपवून ठेवल्याची शंका आहे. आपल्या अस्तित्वाचा प्रश्न निर्माण झाल्यास इराण शत्रूराष्ट्रावर अण्वस्त्र हल्ला करण्यास कदापी कचरणार नाही. कट्टरवादाची पार्श्वभूमी असलेले काही देश युद्धप्रसंगी काय निर्णय घेतील याची कोणताच देश हमी देऊ शकत नाही. या व्यतिरिक्तही अमेरिका आणि पाश्चिमात्य देशांना इराणबाबत भीती वाटते.

अण्वस्त्रे बनवण्याचे तंत्रज्ञान इराणने पाकिस्तानकडून मिळवले असण्याची शंका आहे. आपल्या देशात अतिरेकी संघटनांना थारा देणाऱ्या पाकिस्तानकडे असलेली अण्वस्त्रे कितपत सुरक्षित आहेत, याबद्दलही साशंकता आहे. तीच परिस्थिती इराणच्या बाबतीतही आहे. सीरिया, येमेन, पॅलेस्टीन आणि लेबनॉनमध्ये असलेल्या इस्रायलविरोधी हमास आणि हिजबुल्लाह यांच्या हाती ही अण्वस्त्रे पडल्यास अवघ्या जगात हाहाकार उडेल, ही भीती व्यक्त करताना इस्रायलने इस्फहान अणु तंत्रज्ञान केंद्राजवळ हल्ला केला होता. यामध्ये अणु संशोधन अणुभट्टी, युरेनियम रूपांतरण प्रकल्प आणि इंधन उत्पादन प्रकल्प आहे. पण त्यावेळी या हल्ल्यात इराणच्या अण्वस्त्र केंद्रांना इस्रायलने थेट लक्ष्य केले नसले तरी, इराणच्या नेतृत्वाने आपल्या आण्विक धोरणावर पुनर्विचार करण्यासाठी धमकी म्हणून हे हल्ले केल्याचे इस्रायलने स्पष्ट केले. मात्र तरीही इराणने आपला आण्विक कार्यक्रम पुढे चालू ठेवल्याने १२ जून रोजी इस्रायलने इराणच्या आण्विक ऊर्जा प्रकल्पावर हल्ले केले.

गेल्या काही दिवसांपासून इस्राएल आणि इराणमधील तणाव त्यांच्या पारंपारिक प्रॉक्सी स्वभावापासून दूर गेला आणि एकमेकांच्या प्रदेशांवर थेट हल्ल्यांच्या रूपात प्रकट झाला. इराणच्या आण्विक समस्येवर वेळेवर आणि गैरलष्करी तोडगा काढण्याची गरज वाढली म्हणूनच ट्रम्प यांनी दुसऱ्यांदा अमेरिकेच्या राष्ट्राध्यक्षपदी आल्यावर इराणवर व्यावसायिक निर्बंध लादायला सुरुवात केली. पण आजवरचा इतिहास पाहता इराण त्याकडे कितपत गांभिर्याने पाहील याबाबत इस्रायल साशंक होता. त्यातूनच या देशाने मोसाद या आपल्या गुप्तचर यंत्रणेद्वारे इराणच्या आण्विक कार्यक्रमाची गुप्त माहिती काढली आणि कथित धोका लक्षात येताच हे हल्ल्याचे पाऊल उचलले, असे म्हणायला जागा आहे. गेल्या अनेक वर्षांपासून इराणने हमास आणि हिजबुल्लासारख्या इस्रायलविरोधी दहशतवादी संघटनांना पाठिंबा म्हणून शस्त्रास्त्रे खरेदीसाठी खूप पैसा खर्च केला. त्यामुळे त्यांना इस्रायलशी दोन हात करायला मदत झाली. इराण या दहशतवादी संघटनांना मदत म्हणून लष्करी तळ, शस्त्रास्त्रांचे डेपो आणि क्षेपणास्त्र कारखाने चालवतो. इस्रायलच्या मते इराण गुप्तपणे अण्वस्त्रनिर्मिती करण्याच्या मार्गावर असून त्याची युरेनियम समृद्धीकरणाच्या क्रियाकलापांची व्याप्ती अज्ञात आहे. अशा परिस्थितीत इराणने अण्वस्त्रनिर्मिती केल्यास ती दहशतवादी संघटनांच्या हाती लागण्याची शक्यता आहे. अशी अण्वस्त्रे दहशतवाद्यांकडून कोणाही देशाविरुद्ध वापरली जाण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. म्हणूनच इस्राएल इराणविरुद्ध करत असलेल्या कारवाईला अमेरिकेसाठी पाश्चात्य देशांचा ठाम पाठिंबा असेल.

यातून अगदी जागतिक युद्धाला सुरुवात होण्याची शक्यता नसली तरी हिजबुल्लाह दहशतवादी संघटनेमुळे लेबनॉनसारखा एखाद दुसरा देश यात ओढला जाण्याची शक्यता आहे. एका वेळी पाच-सहा राष्ट्रांशी दोन हात करणाऱ्या इस्रायलला त्याने फारसा फरक पडत नसला तरी यावेळी इस्रायलने इराणवर केलेले हल्ले पाहता कोणाचाही विरोध न जुमानता आरपारची लढाई करण्याचा इरादा केल्याचे स्पष्ट जाणवत आहे. इस्रायलने इराणच्या अण्वस्त्र कार्यक्रमाचे अतोनात नुकसान केल्यावर इराणचे संरक्षणमंत्री मोहम्मद बघेरी यांनी इस्रायलने इराणवरील हल्ले ताबडतोब न थांबवल्यास पाकिस्तान इस्रायलविरुद्ध अण्वस्त्रांचा वापर करेल, असे विधान करून खळबळ उडवून दिली तेव्हा इराणनंतर पाकिस्तानची अण्वस्त्रे इस्रायल आणि अमेरिकेकडून नष्ट केली जातील, अशी अटकळ बांधली जाऊ लागली. त्यानंतर युद्धाच्या पाचव्या दिवशी इराण-इस्रायलमधील संघर्ष विकोपाला जाऊन, इस्राइलचे पंतप्रधान नेतन्याहू यांनी इराणी जनतेने राजधानी तेहरान हे शहर सोडून जावे असे फरमान काढले. एकीकडे इराणचे राष्ट्रपती खामेनी यांना मारल्याशिवाय हे युद्ध थांबणार नाही अशी घोषणा इस्रायलकडून केली जात होती, तर खामेनी कुठे आहेत याची माहिती आमच्याकडे असून आत्ता त्यांना टार्गेट करायचा कोणताही इरादा नसल्याचे अमेरिकेने स्पष्ट केले.

अमेरिकेने या हल्ल्यात आपली कोणतीही भूमिका नव्हती हे स्पष्ट केले आहे. ११ जूनला अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी इराणला कोणत्याही परिस्थितीत अण्वस्त्रे बनवू देणार नाही असे वक्तव्य केले होते. १६ जून रोजी कॅनडातील अल्बर्टा येथील कनानास्किस येथिल जी ७ शिखर परिषदेत राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी भाग घेतला होता. त्या परिषदेत सर्व देशांनी एकमताने इस्रायलची कारवाई उचित असल्याचा ठराव मंजूर करत पूर्ण पाठिंबा दिला. त्याच दिवशी डोनाल्ड ट्रम्प संमेलन सोडून अमेरिकेला परतले. तेव्हाच ते काही तरी मोठी घोषणा करणार हे निश्चित झाले. इराणच्या हवाईक्षेत्रावर पूर्णपणे आमचे वर्चस्व प्रस्थापित झाले असून इराणने त्वरित युद्धातून बिनशर्त माघार घ्यावी अन्यथा परिणाम वाईट होतील, अशी धमकीही दिली. या घोषणेद्वारे चालू युद्धात आपलाही सहभाग असल्याचे आणि इराणवर अमेरिकेकडूनही हल्ले होणार याचे सरळ संकेत मिळाले. हिंद सागरात अमेरिकेने आपल्या विमानवाहू नौका हलवल्यावर या संकेतांना दुजोरा मिळाला. अशा परिस्थितीत पाश्चिमात्य देश आणि काही मुस्लिम राष्ट्रे युद्धात उतरतील आणि तिसऱ्या जागतिक युद्धाला सुरुवात होईल असा अंदाज काही संरक्षणतज्ज्ञांकडून व्यक्त केला जात आहे. एक युद्ध एखाद्या विकसित किंवा विकसनशील देशाला १५-२० वर्ष मागे घेऊन जाते आणि अशा युद्धात जाणारे निष्पाप जनतेचे बळी आणि होणारे हाल तर कैक वर्षांचा आघात करून जातात. ■■■

निसर्गवाचक हरपला

श्रद्धांजली

किरण पुरंदरे, प्रसिद्ध निसर्ग अभ्यासक

अरण्यऋषी, वन्यजीव अभ्यासक पद्मश्री मारूती चितमपल्ली म्हणजे निसर्गातील ठेवा समाजाला कळावा यासाठी सतत कार्यरत राहणारा सकारात्मक विचाराचा ऊर्जाकोशच. त्यांनी पक्षिकोश, पाणिकोश आणि मत्स्यकोशाचे लेखन केले. त्यांनी वन्यजीव अभ्यासक म्हणून मोठे कार्य केलेच, त्यासोबत मराठीलादेखील मोठे योगदान दिले. असा प्रसिद्ध पक्षीतज्ज्ञ आणि वृक्ष अभ्यासक आपल्यातून जाणे ही मोठी हानी म्हणावी लागेल.

मारुतराव गेले... त्यांनी पक्षी, प्राणी, झाडे, वाळव्या अशा सगळ्या विषयांवरच भरपूर लिहिले. निसर्गातील कोणताही विषय त्यांनी वर्ज्य ठेवला नाही. अनेकांच्या वाचनात बाळपावलांच्या, संस्कारक्षम वयातच मारुतरावांचे हे लिखाण आल्यामुळे भारावून टाकणारे वातावरण निर्माण झाले, यात शंका नाही. यांच्या लिखाणातून निसर्ग किती मोठा तसेच रंजक आहे, हे अनेकांना समजले. आयुष्यातील खूप मोठा काळ निसर्गाशी रममाण होण्यात, तो समजून घेण्यात घालवलेले आणि अलिकडेच 'पद्मश्री' पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आलेले 'अरण्यऋषी' मारुती चितमपल्ली यांच्या निधनाची बातमी अस्वस्थ करणारी आहे. असंख्य लोकांना, काही पिढ्यांना निसर्गाचे अक्षरश: वेड लावणारे हे नाव आता काळाच्या उदरात गडप झाले आहे. त्यांनी आपल्या अनुभवसंपन्न लिखाणाद्वारे, निरीक्षणांद्वारे लोकांच्या मनात उत्सुकताच निर्माण केली नाही तर तो किती सुंदर आहे हे दाखवून दिले. हे निसर्गाबरोबरच स्थानिक लोकांशी नाळ जोडणारे व्यक्तिमत्त्व होते. त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वातील हे एक वेगळेपण म्हणावे लागेल. बरेचदा लोक स्वतंत्रपणे लिखाण करतात. त्यात त्या व्यक्तीच्या मनोगताला महत्त्वाची जागा असते. पण मारुती चितमपल्ली यांची नाळ निसर्गाबरोबरच स्थानिक वाटाडे, रहिवासी, आदिवासी, मजूर अशा अनेकांशी घट्ट जुळली होती. परिणामस्वरुप त्यांच्या लेखनामध्ये निसर्गातील रमणीयतेबरोबरच त्यांचेही अस्सल संदर्भ आले. ते तपासून पाहणे आदी गोष्टी पुढच्या आहेत. पण मुळात या शैलीमुळे त्यांच्या लेखनामध्ये, कामामध्ये एक प्रकारचा जिवंतपणा आला.

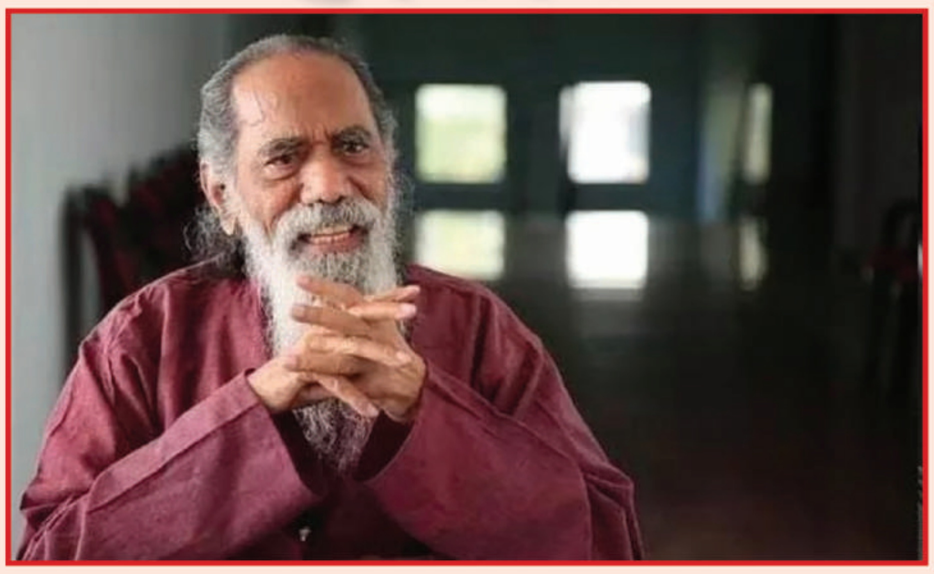

आयुष्यभर निसर्गपूजक राहिलेल्या या व्यक्तीने लिहिलेल्या पुस्तकांमधून आपल्याला अनेक कथा वाचायला मिळतात. लिखाण करत असताना त्यांना भावलेले अनेक नवीन शब्द आपल्या लिखाणात आवर्जून आणले. अर्थात ते शब्द पूर्वी अस्तित्वात नव्हते अशातला भाग नाही. झाडीबोलीमध्ये ते शब्द होतेच. पण मारुतरावांनी हे शब्द आपल्या लेखनामध्ये आणले आणि सर्वसामान्यांना त्यांचा परिचय घडवला. त्यांनी ईशान्य महाराष्ट्रातील, विदर्भातील निसर्गाचा ठेवा मोठ्या जनसमुदायापर्यंत पोहोचवण्याचे काम इतक्या प्रभावी पद्धतीने केले की हे करता करता जणू काही तेच या दोहोंमधला सेतू झाले. त्यांची निरीक्षणे अनेकांना अभ्यासास प्रवृत्त करणारी होती. अशा प्रकारे निसर्ग दीर्घकाळ जवळून बघणारा, त्यावर प्रेम करणारा, त्याच्याशी एकरुप होणारा आणि एकेक आविष्कार अनुभवत एक प्रकारे त्याला शरण जाणारा माणूस असेच त्यांचे वर्णन करावे लागेल. एकदा अशी समरसता साधली की निसर्गदेखील पाठीवर कौतुकाची थाप देतो. हे भाग्य मारुतरावांना लाभले होते, असे म्हटल्यास अतिशयोक्ती ठरणार नाही.

मारुतरावांनी लिखाणामधून आपले अनुभव मांडले. लोकांनी पुस्तकांमधील शब्द वाचले, पण त्याव्यतिरिक्त त्यांनी सांगितलेले सगळ्यांनाच समजले असेल असे नाही. पाडगावकरांनी लिहिल्याप्रमाणे 'शब्दावाचून कळले सारे, शब्दांच्या पलीकडले...' असे बरेच काही त्यांच्या लिखाणात होते. अर्थातच खऱ्या अर्थी निसर्गाशी एकरूप झालेल्यांना, निसर्गाच्या संवेदना समजणाऱ्या लोकांनाच अशा गोष्टी दिसतात, समजतात. संवेदनांचे मीलन झाल्याखेरीज शब्दांपलीकडच्या जागा सापडणे कठीण असते. कारण चितमपल्लींसारखी व्यक्ती लिहिते, एखादी गोष्ट सांगते तेव्हा त्याच्या आत लपलेले बरेच काही शोधून काढणे सामान्य माणसाच्या आवाक्याबाहेरचे आहे, असे वाटते. म्हणूनच कदाचित जी. ए. कुलकर्णी यांनी 'त्यांच्या पावलांना रानवाटांची माहेरओढ आहे' असे म्हटले असावे.

मारुती चितमपल्ली निसर्ग, झाडापानांमध्ये, पशूपक्ष्यांमध्येच रमले. हे रमणे त्यांनी शब्दबद्ध केले. चांगली गोष्ट म्हणजे माझ्यासारख्या अनेकांच्या घडत्या वयामध्ये त्यांचे लेखन वाचायला मिळाले आणि एका वेगळ्या जगाबद्दल जाणून घेण्याची ऊर्मी बळावली. त्यांच्या कथा वाचताना गुंतून पडायला होते. वाचक त्यात अडकतो. त्यांच्या निरीक्षणांना शास्त्राची साथ आहे का, हे वा यासारखे मुद्दे तूर्तास बाजूला ठेवू या. या वादात आत्ता पडायला नको. पण त्यांचे वाचकांपुढे मांडणेदेखील अत्यंत महत्त्वाचे होते कारण तरुण पिढीसमोर अशा प्रकारच्या निरीक्षणांची मांडणी केल्यामुळे समोर एक आव्हान उभे राहिले हे नक्की. त्यातूनच असे खरेच होते का... हे पडताळून बघण्यासाठी अनेकांची पावले निसर्गांकडे वळली. त्यांनी एक प्रकारे अनेकांच्या मेंदूला, विचारांना खुराक पुरवला. मुख्य म्हणजे आपली निरीक्षणे तपासून बघण्यासाठी त्यांनी अनेकांशी पत्रव्यवहारही केला. याविषयी आम्ही दोघेही बोलायचो. उदाहरणार्थ, कावळे कोणत्या झाडाच्या कोणत्या भागात घरटी करतात यावरुन एखाद्या वर्षी किती पाऊस पडणार आहे, असा विषय आमच्या चर्चांमध्ये असायचा. जिज्ञासा आणि उत्सुकतेपोटी मारुतरावांनी पुन्हा पुन्हा असे अनेक विषय हाती घेतले आणि त्यावर अभ्यास केला. चतन केले. अभ्यासक असण्याबरोबरच एक रसिक म्हणून त्यांनी या क्षेत्रात मुशाफिरी केली. त्यामुळेच ते अनेक विषय हाताळू शकले, असे म्हणता येईल.

निसर्गाचा पट खूप मोठा आहे. विशाल आहे. याचे भान राखत त्यांनी पक्षी, प्राणी, झाडे, वाळव्या यांच्यावर लिहिले. आदिवासींवर लिहिले. म्हणजेच निसर्गातील कोणताही विषय त्यांनी वर्ज्य ठेवला नाही. अनेकांच्या वाचनात बाळपावलांच्या, संस्कारक्षम वयातच मारुतरावांचे हे लिखाण आल्यामुळे पोषक वातावरण निर्माण झाले असे वाटते. कारण त्यांच्या लिखाणातून निसर्ग किती मोठा आणि रंजक आहे, हे अनेकांना समजले. भटकंतीला बाहेर पडता, निसर्गात जाता तेव्हा स्थानिक लोकांकडे दुर्लक्ष न करण्याचा विचार त्यांनी सर्वसामान्यांना दिला. या पारंपरिक शहाणपणाकडे त्यांनी जाणीवपूर्वक लक्ष वेधले. त्यांचे हे योगदान अत्यंत महत्त्वाचे वाटते. व्यंकटेश माडगुळकर त्यांच्या लिखाणातून एखादा रामोशी उभा करतात तर गोनीदांना 'माचीवरला बुधा' साद घालतो. अगदी त्याच पद्धतीने मारुतरावांवर स्थानिकांची भुरळ होती, असे वाटते. या क्षेत्रातील मारुतरावांच्या योगदानाबद्दल बोलायचे तर असे म्हणता येईल, की त्यांनी लोकांना निसर्गाकडे जाण्याचा संदेश दिला. निसर्गाकडे बघण्याची वेगळी दृष्टी दिली. कारण तिथे गेल्यानंतरच आपल्याला अनेक प्रश्नांची उत्तरे सापडतात, असे त्यांचे म्हणणे होते. माणूस निसर्ग समृद्ध करत नाही तर निसर्ग माणसाला समृद्ध करतो. मारुतरावांनी आपल्या लेखनातून, कामातून हाच विचार देण्याचा प्रयत्न केला.

निसर्गसाधना करायला शिक, असे त्यांनी मला सांगितले होते. नागझिऱ्यामध्ये साडेचारशे दिवस राहिलो असता ते तेथे आले होते. तेव्हा झालेल्या मनमोकळ्या गप्पांमध्ये 'मला काहीही नको..' या विचारस्थितीपर्यंत पोहोचणे म्हणजे निसर्गसाधना... हे त्यांचे वाक्य कधीही विसरण्यासारखे नाही. खरे तर याचा अर्थ समजणे अवघड आहे. ते समजून देण्यासाठी मारुतरावांसारखी ऋषीतुल्य व्यक्तीच लागते. आता त्यांनी आपला निरोप घेतला आहे. पण अशा विचारांच्या माध्यमातून त्यांचे स्मरण सतत राहील. भावपूर्ण श्रद्धांजली. ■■■

...आणि प्रत्यक्ष भेट झाली: श्रीकांत इंगळहळीकर, वनस्पती अभ्यासक

चितमपल्ली यांची पुस्तके वाचल्यामुळे, त्यांच्या कामाविषयी जाणत असल्यामुळे थेट भेट झाली नसली तरी त्यांच्याबद्दल मोठी उत्सुकता होती. मात्र पुढे 'आसमंत' या माझ्या पुस्तकाच्या निमित्ताने प्रत्यक्ष भेटीचा योग आला. या पुस्तकात मी जंगलातील अनुभव मांडले होते. यावर मारुतीसरांनी प्रस्तावना लिहावी, आपले पुस्तक वाचावे असे वाटत होते. मी त्यांना पुस्तक पाठवले होते. त्यानुसार ते पुण्यात आले असता प्रत्यक्ष भेटलो आणि प्रस्तावना लिहिण्यासंदर्भात चर्चा झाली. भेटीनंतर मी त्यांना गाडीतून हर्णेला सोडले कारण त्यावेळी सागरी जलचरांचा अभ्यास करण्यासाठी त्यांचा मुक्काम तिथे होता. ही व्यक्ती जंगल, प्राणी, पक्षीच नव्हे तर, समुद्रातील जीवसृष्टीचाही अभ्यास करते, हे तेव्हा मला समजले. जलचरांची नावे, वैशिष्ट्ये, जीवनपद्धती या सगळ्याचा अभ्यास करण्यासाठी ते बरेच दिवस हर्णे या गावात राहिले होते. स्वाभाविकच प्रवासात या विषयी गप्पा झाल्याच, खेरीज हर्णेमध्येही मी त्यांच्याबरोबर दोन-तीन दिवस राहिलो. त्यामुळे त्यांचा जवळून परिचय झाला. या निमित्ताने लक्षात आले की, आवडते काम करण्याची संधी प्रत्येकालाच मिळते असे नाही. पण हाती आलेल्या कामाची आवड उत्पन्न करत त्यात कसे रमता येते याचे दर्शन घडवणारी ही व्यक्ती आहे. त्यांनी कामामध्ये आनंद शोधला आणि कामानिमित्त झालेल्या जंगलातील नियुक्तीला वेगळा आयाम दिला. त्यांनी अनेक गोष्टींची माहिती घेतली आणि आवडलेल्या गोष्टी इतरांपर्यंत पोहोचवल्या. त्यांची ही शैली मला खूप भावते आणि त्याचा प्रभाव जाणवतो. आपल्यापैकी अनेकजण निसर्गात जातात. भवताल बघतात. पण बघताना काही आत्मसात करण्याची, नोंद घेण्याची आणि भावलेले दुसऱ्याशी शेअर करण्याची प्रत्येकाची धारणा असतेच असे नाही. मात्र सरांकडे हा विचार होता. म्हणूनच त्यांनी नोंदवून ठेवलेल्या छोट्या छोट्या गोष्टींमधूनही अनेकांना अभ्यासाचे अनेक विषय मिळाले. अनेकांचे कुतूहल जागृत झाले. निसर्गवाचनातून आपल्याला मिळालेला आनंद त्यांनी लेखन, भाषणे या माध्यमांमधून अनेकांपर्यंत पोहोचवला. अर्थातच या निमित्ताने त्यांनी वनअधिकारी म्हणून मिळालेल्या संधीचे सोने केले. त्यांच्या लिखाणामुळे अनेकजण जंगलाकडे वळले. जंगल कसे वाचायचे हे आपल्याला समजले. आज जंगल सफारीचे नियोजन करता येते. मात्र पायी जंगल फिरण्याच्या त्या काळात जंगलाचे नियम आत्मसात करण्याचे बाळकडू देणारा हा अरण्यऋषी आता आपल्यातून निघून गेला आहे. त्यांना विनम्र आदरांजली.

(शब्दांकन: स्वाती पेशवे)

अर्थप्रवाहाने बाजाराला चालना

रिझर्व्ह बँकेने रेपो दरात कपात केल्यामुळे अनेक बँकांनी अलिकडेच कर्जावरील व्याजाचे दर अर्धा टक्क्याने कमी करण्याची घोषणा केली. उद्योगपतींच्या दृष्टीने ही आनंदवार्ता ठरत असताना महसूल आणि नफ्यात विशेष वाढ झाली नसतानाही काही कंपन्यांनी भागधारकांना भरभरून लाभांश दिला असल्याची माहिती पुढे आली. अर्थजगतात दखलपात्र ठरलेल्या या महत्वाच्या प्रवाहांचा खास मागोवा.

परामर्श

हेमंत देसाई, ज्येष्ठ पत्रकार

शेअर बाजार गुंतागुंतीचा वाटू शकतो, त्यात संख्या, चार्ट आणि भीतीदायक वाटणाऱ्या संज्ञा भरलेल्या असतात. असाच एक शब्द म्हणजे लाभांश उत्पन्न गुणोत्तर. ते गुंतागुंतीचे वाटत असेल, तर काळजी करू नका! शेअर्सच्या मालकीवरून तुम्ही किती पैसे कमवू शकता हे स्पष्ट करणारा 'डिव्हिडंड यील्ड रेशो' कंपनीने दिलेल्या लाभांशाच्या आधारावर मोजले जाते. डिव्हिडंड म्हणजे लाभांश. काही कंपन्या गुंतवणूक केल्याबद्दल बक्षीस म्हणून भागधारकासोबत या लाभांशाच्या रुपात ही एक

छोटी रक्कम शेअर करत असतात. सर्व कंपन्या लाभांश देत नाहीत; परंतु त्या दर काही महिन्यांनी शेअरहोल्डर्सना हे पैसे पाठवतात. 'डिव्हिडंड यील्ड रेशो' तुम्हाला सांगतो की तुम्ही स्टॉकसाठी दिलेल्या किमतीच्या तुलनेत तुम्हाला किती डिव्हिडंड मिळतो. ते टक्केवारी म्हणून दाखवले जाते. त्यामुळे तुम्हाला डिव्हिडंडमधून किती परतावा मिळत आहे हे समजणे सोपे होते. एखादा स्टॉक खरेदी केला तर मिळणारा 'डिव्हिडंड यील्ड रेशो' हा एका रिपोर्ट कार्डसारखा असतो. तो दाखवतो की स्टॉक तुम्हाला त्याच्या किमतीच्या तुलनेत दर वर्षी किती 'अतिरिक्त रोख' देतो. 'डिव्हिडंड यील्ड रेशो' निवडलेला स्टॉक चांगली गुंतवणूक आहे की नाही, हे ठरवण्यास मदत करतो.

स्टॉकवर खर्च केलेल्या प्रत्येक रुपयासाठी तुम्हाला डिव्हिडंडमधून किती उत्पन्न मिळू शकते हे त्यातून दिसते. तुम्ही नियमित उत्पन्न देणारे स्टॉक शोधत असाल तर हे विशेषतः उपयुक्त ठरते. लाभांश म्हणजे नफ्याचा वाटा. कंपन्या संपूर्ण आर्थिक वर्षात मिळवलेल्या नफ्यातील काही भाग आपल्या भागधारकांना लाभांश म्हणून वितरित करतात.

२०२५ मध्ये अशा वीसहून अधिक कंपन्या उदयास आल्या आहेत, ज्यांनी तोटा सहन करूनही भागधारकांना लाभांश देण्याची घोषणा केली. रंजक बाब अशी की, या कंपन्यांमधील प्रवर्तकांचा हिस्सा ३३ ते ७५ टक्के आहे. म्हणजेच कंपनी तोट्यात असूनही या कंपन्यांच्या प्रवर्तकांना कोट्यवधी रुपयांचा लाभांश मिळणार आहे. भारतीय कंपनी कायद्यानुसार केवळ चालू वर्षाच्या नफ्यातून लाभांश दिला जाऊ शकतो; परंतु काही विशिष्ट परिस्थितींमध्ये मागील वर्षांच्या राखीव निधीतूनही लाभांश वितरित केला जाऊ शकतो. किमान २२ कंपन्या अशा आहेत, ज्यांनी स्वतंत्र निव्वळ तोटा असूनही लाभांश जाहीर केला आहे. यापैकी अनेक कंपन्यांनी, त्यांच्या उपकंपन्यांनी चांगली कामगिरी केल्यामुळे एकत्रित पातळीवर नफा नोंदवला होता. तथापि, कायद्यानुसार केवळ स्वतंत्र निकालांच्या आधारे लाभांश जाहीर केला जाऊ शकतो. परंतु काही विशिष्ट परिस्थितींमध्ये, मागील वर्षांच्या राखीव निधीतूनदेखील लाभांश वितरित केला जाऊ शकतो. अशा परिस्थितीमध्ये कंपन्या या नियमाचा फायदा घेत लाभांश वितरित करत आहेत. असाच काहीसा फायदा उद्योग विश्व ताज्या पतधोरणामुळे अनुभवू शकते. कारण, रिझर्व्ह बँकेने द्वैमासिक पतधोरणात अर्धा टक्का व्याजकपातीचा निर्णय जाहीर करून उद्योगपतींना खूश करून टाकले आहे. सलग तिसऱ्यांदा व्याजदरात कपात करण्यात आली आहे. शिवाय सीआरआर किंवा रोख राखीव निधीचे प्रमाणही एक टक्क्याने कमी करून दर तीन टक्क्यांवर आणण्यात आले आहे.

बँकांना आपल्याकडील रोखतेचा काही वाटा रिझर्व्ह बँकेत ठेवावा लागतो, त्याला सीआरआर असे म्हणतात. तो कमी केल्यामुळे बँकांच्या हाताशी आता जास्त निधी उपलब्ध असणार आहे. हा सर्व निधी आता कर्जपुरवठ्यासाठी उपलब्ध असेल. त्यामुळे आता पतक्षमता असणाऱ्या व्यापारी आणि उद्योजकांना कर्ज देण्यासाठी बँकांकडे भरपूर निधी उपलब्ध आहे. रिझर्व्ह बँकेने रेपो दरात सणसणीत कपात केल्यामुळे अनेक बँकांनी व्याजाचे दर तेवढ्याच प्रमाणात, म्हणजे अर्धा टक्क्याने कमी करण्याची घोषणा केली आहे. उद्योगपतींच्या दृष्टीने ही आनंदवार्ताच म्हणावी लागेल. बँक ऑफ बडोदा आणि पंजाब नॅशनल बँक यांनी रेपो दराशी संलग्न कर्ज ५० आधार बिंदूंनी, अर्थात अर्धा टक्क्याने घटवले असून त्यांचे या प्रकारातील व्याजाचे दर हे आता ८.१५ टक्के आणि ८.३५ टक्के या पातळीवर आले आहेत. बँक ऑफ इंडियाचे ८.८५ टक्क्यांऐवजी ८.३५ टक्के असे सुधारित व्याजदर आता रेपो दराच्या संलग्न कर्जासाठी लागू असतील. खाजगी क्षेत्रातील एचडीएफसी बँकेने त्यांच्या निधी आधारित कर्जांच्या दरात कालावधीनुसार दहा आधारबिंदूंची कपात केली आहे. या मानदंडाशी निगडित असलेल्या कर्जदारांना याचा शंभर टक्के फायदा होणार आहे. निधीआधारित कर्जदर दहा आधारबिंदूंनी कमी करण्यात आले आहेत. रिझर्व्ह बँकेने सीआरआर कमी केल्यामुळे बँकांना कर्जवितरणासाठी अडीच लाख कोटी रुपयांचा अतिरिक्त निधी उपलब्ध होणार आहे. म्हणूनच याचे प्रतिबिंब तात्काळ शेअर बाजारातदेखील पडले.

दरम्यान, अमेरिका आणि चीनमधील व्यापार चर्चेच्या नवीन फेरीबद्दलच्या आशावादाने मुंबई शेअर बाजारातील तेजीच्या उत्साहाला खतपाणी घातले. मुख्यतः कोटक महिंद्रा बँक, बजाज फायनान्स, ॲक्सिस बँक, इंड्सइंड बँक, बजाज फिन्सर्व्ह, आयसीआयसीआय बँक या बँकिंग आणि वित्तीय क्षेत्रातील बँकांचे आणि कंपन्यांचे भाव वाढले. देशातील लिस्टेड किंवा सूचीबद्ध कंपन्यांनी २०२४-२५ या आर्थिक वर्षात दिलेल्या लाभांशामुळे अगोदरच भागधारकांचे खिसे फुगले आहेत. कंपन्यांच्या महसूल आणि नफ्यात गेल्या वर्षी कमी वाढ झाली, परंतु त्यांनी दिलेला लाभांश विक्रमीच म्हणावा लागेल. तो वार्षिक तुलनेत दहा टक्के वाढीसह पाच लाख कोटी रुपयांच्या उच्चांकी पातळीवर गेला आहे. भारतातील सूचीबद्ध कंपन्यांनी मागच्या आर्थिक वर्षात १६ लाख कोटी रुपयांचा एकत्रित निव्वळ नफा कमावला. त्याच्या अगोदरच्या वर्षातील नफा १५ लाख कोटी रुपयांच्या आसपास होता. नफ्यात पाच टक्क्यांच्या आसपास वृद्धी झाली होती. कंपन्यांच्या एकत्रित विक्री महसुलात साडेसात टक्के वाढ होऊन, तो १६६ लाख कोटी रुपये झाला. कंपन्यांच्या विक्रीतील वाढ प्रचंड नसली, तरी सातत्यपूर्ण आहे. परंतु, ती लाभांशामध्ये वाढ करण्याएवढी नव्हती, हे स्पष्ट आहे. महसूल आणि नफ्यात विशेष वाढ झाली

नसतानाही कंपन्यांनी भागधारकांना भरभरून लाभांश दिला असल्याची माहिती एंजल वन या दलाली पिढीने आपल्या अहवालात दिली आहे. २०२३-२४ मध्ये कंपन्यांनी ४ लाख ५२ हजार कोटी रुपयांचा लाभांश दिला. उलट, २०२४-२५ मध्ये कंपन्यांनी लाभांशापोटी वितरित केलेली रक्कम ही पाच लाख कोटी रुपयांच्या घरात आहे.

लाभांश अनेक मार्गांनी शेअरच्या किमतीवर परिणाम करू शकतो. लाभांश जाहीर करणे किंवा वाढवणे गुंतवणूकदारांना सकारात्मक संकेत देते. लाभांश कंपनीच्या नफा आणि भविष्यातील संभाव्यतेवर विश्वास दर्शवतो. त्यामुळे स्टॉकची मागणी वाढू शकते आणि शेअरच्या किमती वाढू शकतात. त्यामुळे गुंतवणूकदारदेखील आकर्षित होऊ शकतात. विशेषतः उत्पन्नासाठी नियमित लाभांशावर अवलंबून असणाऱ्या गुंतवणूकदारांचे या लाभांशाकडे लक्ष असते. सातत्यपूर्ण आणि आकर्षक लाभांश गुंतवणूकदारांना गुंतवणूक करण्यास प्रोत्साहन देत असतो. शेअरच्या किमतीवर त्याचा सकारात्मक परिणाम होत असतो. याव्यतिरिक्त, बाजारातील इतर स्टॉकच्या तुलनेत लाभांश कॅप्चर धोरणे, लाभांश पुनर्गुंतवणूक आणि लाभांश उत्पन्नदेखील स्टॉकच्या किमतींवर प्रभाव टाकू शकतात. ही बाब लक्षात घेऊन कंपन्यांनी त्यांच्या नफ्यावर आधारित लाभांशाचे सूत्र ठेवले पाहिजे; परंतु हे सूत्र बाजूला ठेवत कंपन्यांनी लाभांश देण्यात अनेक कारणे आहेत.

जास्त रोकड गंगाजळी असल्याने कंपन्यांना भागधारकांना अगोदरइतका लाभांश कायम ठेवणे किंवा त्यात वाढ करणे शक्य झाले आहे. शिवाय याची दुसरी आणि महत्त्वाची बाजू म्हणजे कंपन्यांचे प्रवर्तक हेच सर्वात मोठे भागधारक असल्याने चढा लाभांश देऊन त्यांनी स्वतःचा स्वार्थ साधला आहे. वास्तविक, नफ्याच्या प्रमाणातच लाभांश देणे योग्य ठरते. शिवाय काही रक्कम लाभांश म्हणून देण्याऐवजी दीर्घकालीन गुंतवणुकीसाठी बाजूला काढणे श्रेयस्कर असते. परंतु ज्यादा लाभांश देऊन स्वतःची पाठ थोपटून घेणे आणि गुंतवणूकदारांना खुश करणे हे सवंग अर्थकारण खाजगी क्षेत्रही करत असते. सार्वजनिक उपक्रमांना तसेच कंपन्यांना लक्ष्य करणाऱ्या अर्थतज्ज्ञांनी या वास्तवाकडेही जरूर लक्ष दिले पाहिजे.

■■■

उद्याचे स्मार्ट वाहन

उद्याचे स्मार्ट वाहन हे पूर्णपणे इंटरनेटशी जोडलेले असेल. त्यात कृत्रिम बुद्धिमत्ता, इंटरनेट ऑफ थिंग्ज आणि सेन्सर टेक्नॉलॉजी यांचा वापर असेल. ही वाहने सौर किंवा विद्युत ऊर्जे वर चालतील. त्यामुळे पर्यावरणाचे रक्षण होईल. उद्याचे स्मार्ट वाहन अधिक आरामदायक, कार्यक्षम आणि सुरक्षित असेल. ते अधिक वैयक्तिकृत आणि कनेक्टेड असेल आणि अधिक लवचिक प्रवास पर्याय प्रदान करेल.

खास बात

डॉ. दीपक शिकारपूर

वाहन म्हणजे दळणवळणासाठी एक अत्यावश्यक बाब. मानवाने वाहनांचा उपयोग केल्याची नोंद हजारो वर्षांपासून आहे. पहिल्या जलयानाचा शोध सुमारे सात ते नऊ हजार वर्षांपूर्वी लागला असावा असे काही पुराव्यांवरून दिसून आले आहे. सुमारे सात हजार वर्षांपूर्वी समुद्रावर चालू शकेल अशी नौका कुवेतमधील उत्खननात दिसून आली. प्राण्यांचा वापर करून प्रवास ही पद्धत अनेक शतकांपासून लोकप्रिय आहे आणि अजूनही अनेक दुर्गम भागात प्रचलित आहे. उद्याच्या तंत्रमय भविष्यात अनेक पैलू क्रांतिकारी पध्दतीने बदलणार आहेत. अनेक उपकरणे, प्रथा, प्रक्रिया कालबाह्य होतील. मग या सर्व उत्क्रांतीला वाहन कसे अपवाद ठरेल? विसाव्या शतकात संगणक जन्माला आले. पूर्वी खूप मोठ्या आकाराचे हे उपकरण स्वस्त, छोटे आणि शक्तिशाली होत गेले. हे तिन्ही प्रवाह एकाच वेळी कार्यरत होते. पण भौतिक जग आणि संगणकीय बिट, बाइटचे व्हर्च्युअल जग पूर्णपणे वेगळे होते. त्यांची एकमेकात ढवळाढवळ नव्हती. उदा वाहनाचे फ्युएल गेज फक्त इंधनाची पातळी सांगायचे आणि संपत आले की लाल दिवा लागायचा. पण हे चित्र २०१० नंतर बदलू लागले. २०२६ नंतर तर त्यात आमूलाग्र बदल घडतील. सेलफोन, जीपीएस, इंटरनेट आणि नॅनो उर्फ सूक्ष्म तंत्रज्ञान यांच्या संगमातून एक अत्यंत वेगळ्याच प्रकारचे स्मार्ट जग लवकरच आपल्या आसपास दिसू लागणार आहे. संगणकीय सूक्ष्मतंत्राचा प्रवेश प्रत्येक पैलूमध्ये झालेला आढळेल. किंबहुना, तो तसा असणे हेच आपण गृहीत धरू इतक्या सहजपणे हा बदल होणार आहे. याला 'स्मार्ट कॉँप्युटिंग' म्हटले जाते.

नजिकच्या भविष्यकाळात 'तुमचा हरवलेला चष्मा मोठ्या बेडरूममधल्या पलंगावरील उशीखाली आहे' हे सांगण्याचे काम हे तंत्रज्ञान करेल किंवा एक-दोन किलोमीटरवर वाहतूक-कोंडीची लक्षणे दिसू लागताच गाडीतील जीपीएस यंत्रणा पर्यायी मार्ग शोधेल. तंत्रज्ञानाची प्रगती होत आहे, तसतशी आपली वाहनेही अधिकाधिक स्मार्ट होत चालली आहेत. उद्याचे वाहन केवळ चालवण्यापुरते मर्यादित न राहता, आपले साथीदार, मदतनीस आणि सुरक्षिततेचे संरक्षक ठरणार आहे. उद्याचे स्मार्ट वाहन हे पूर्णपणे इंटरनेटशी जोडलेले असेल. त्यात कृत्रिम बुद्धिमत्ता, इंटरनेट ऑफ थिंग्ज आणि सेन्सर टेक्नॉलॉजी यांचा वापर असेल. याव्यतिरिक्त, स्मार्ट वाहने प्रदूषणविरहित असतील. ती सौर किंवा विद्युत ऊर्जेवर चालतील. त्यामुळे पर्यावरणाचे रक्षण होईल आणि हवामान बदलावरही सकारात्मक परिणाम होईल. उद्याचे स्मार्ट वाहन हे अधिक आरामदायक, कार्यक्षम आणि सुरक्षित असेल. ते अधिक वैयक्तिकृत आणि कनेक्टेड असेल आणि अधिक लवचिक आणि अत्याधुनिक प्रवास पर्याय प्रदान करेल. उद्याचे वाहन रचतेच्या बाबतीतही बदलत आहे. त्यात सुटे हलते भाग कमी होऊन सिलिकॉन चिप्स, इंटरनेट ऑफ थिंग्ज, लिथियम बॅटरी असे अवयव असतील. चालकासमोरचा डॅशबोर्ड अधिकाधिक स्मार्ट होऊन चालकाला बॅटरी किती चार्ज आहे, जवळ चार्जिंग स्टेशन कुठे आहे, ट्रॅफिक जाम व वाहतुकीच्या मार्गाचा स्मार्ट सल्ला इत्यादीची इत्थंभूत माहिती देईल.

उद्याचे स्मार्ट वाहन अधिक आरामदायक आणि कार्यक्षम असेल. ती अधिक प्रगत सस्पेन्शन आणि सीटिंग सिस्टीमसह येतील, जी अधिक आरामदायक प्रवास अनुभव प्रदान करतील. त्यात अधिक कार्यक्षम इंजिन असेल आणि ऊर्जा-सक्षम घटकांसह जास्त मायलेज आणि कमी उत्सर्जन देईल. इथे इलेक्ट्रिक, हायब्रीड असे अनेक घटक समाविष्ट असतील. स्मार्ट वाहने इंटरनेट आणि इतर उपकरणांशी सतत जोडलेली राहतील. यामुळे त्यांना रिअल टाइम वाहतूक माहिती, हवामानाचा अंदाज आणि इतर उपयुक्त माहिती मिळत राहील. उद्याचे स्मार्ट वाहन अधिक सुरक्षित असेल. स्वयंचलित ब्रेकिंग, लेन-बदल करण्यात मदत आणि अंधारात दृष्टी या बाबतीत ते चुणूकदार ठरेल. चालक गाडी ठीक चालवत नसेल तर ते अनेक प्रकारे त्याला सूचना देईल. गजर, झटका, समोरील वाहन वेगात उलट येत असेल तर आपोआप स्टिअरिंग वळवणे, अनेक निकटवर्तीयांना आपत्कालीन संदेश पाठवणे आदी गोष्टी करेल.

उद्याचे स्मार्ट वाहन अधिक वैयक्तिकृत असतील. ते अधिक वैयक्तिकृत इंटीरियर आणि एक्सटीरियर डिझाइनसह उपलब्ध होईल, जे चालक आणि प्रवाशांच्या आवडीनिवडी पूर्ण करेल. प्रत्येक व्यक्ती वेगळी असल्यामुळे तिच्या वाहनाबद्दलच्या गरजा वेगळ्या असतात. उद्याचे स्मार्ट डिस्प्ले तंत्रज्ञान तुम्हाला स्मार्टफोन स्क्रीन समोर दाखवेल आणि ध्वनी सहाय्यक (व्हॉइस असिस्टंट) तुम्हाला वाहन चालवत असताना संदेश ऐकवेल. त्यातील एआय टूल आपोआप काही निर्णय घेईल. वाहनातील मनोरंजन प्रणाली अधिक प्रगत असेल आणि प्रवाशांना चित्रपट पाहणे, संगीत ऐकणे किंवा ऑनलाइन काम करणे शक्य होईल.

उद्याचे स्मार्ट वाहन वाय-फाय, ब्लूटूथ आणि अधिक प्रगत कनेक्टीव्हिटी वैशिष्ट्यांसह सज्ज असेलच. त्यामुळे अनेक सेवा प्रदान करेल. आपण मागे बसले असल्यास आपल्या समोरील सीट हे वर्क स्टेशन बनेल, तुम्ही मनोरंजन, संगणकाचा वापर अशा अनेक गोष्टी करू शकाल. वाहने एकमेकांशी आणि रस्त्यावरील पायाभूत सुविधांशी संवाद साधू शकतील. यामुळे सुरक्षितता वाढेल आणि वाहतूक व्यवस्थापन अधिक प्रभावी होईल यामध्ये अजून एक प्रवाह असेल तो स्वयंचलित वाहनाचा. सध्या ते प्रगत देशात प्रायोगिक स्तरावर प्रचलित आहे, पण भारतात त्याच्या अनेक समस्या आहेत. सतत बदलणारे रस्ते (आजचा नो एन्ट्री पॉइंट उद्याचा वनवे असू शकतो), कधीही कुठूनही वाहन अथवा प्राणी प्रगट होऊ शकते, अंधारात खड्डे असू शकतात. पुढील काही वर्षांमध्ये त्यावरही उपाय सापडतील, पण दुर्गम, असुरक्षित प्रदेशात स्वयंचलित तंत्र नक्कीच सोयीस्कर असेल. अशा वाहनांमुळे अपघातात घट, इंधनाचा कमी वापर आणि वेळेची बचत होणार आहे. इलेक्ट्रिक वाहने आधुनिक युगातील पर्यावरणपूरक वाहतूक स्रोत म्हणून उदयास आली आहेत. या वाहनांमध्ये पेट्रोल किंवा डिझेलऐवजी विद्युत ऊर्जा वापरली जाते. त्यामुळे प्रदूषण कमी होते आणि पर्यावरणाचे नुकसानही कमी होते. इलेक्ट्रिक वाहन ज्वलन इंजिनाऐवजी इलेक्ट्रिक मोटरवर चालते. त्यामध्ये मोठ्या रिचार्ज करण्यायोग्य बॅटरीमध्ये (किंवा इलेक्ट्रिक सेलच्या पॅकमध्ये) वीज साठवली जाते. इलेक्ट्रिक वाहने खूपच कमी आवाज करतात, उच्च प्रवेग आणि टॉर्क त्यांना आणखी आकर्षक बनवते. महत्वाचे म्हणजे त्यांना व्यावहारिकदृष्ट्या कोणत्याही देखभालीची आवश्यकता नसते.

अलिकडच्या काही वर्षांमध्ये वाहतुकीच्या मोठ्या प्रमाणावर विद्युतीकरणाला राष्ट्रीय प्राधान्य मिळाले आहे. नॅशनल इलेक्ट्रिक मोबिलिटी मिशन प्लॅन २०२० आणि केंद्रीय मंत्रिमंडळाने बॅटरीवर चालणाऱ्या दुचाकी, रुग्णवाहिका, ट्रक आणि तीनचाकी वाहनांसाठी दोन वर्षांच्या कालावधीत १०,९०० कोटी रुपयांच्या ई-ड्राइव्ह योजनेला मंजुरी दिली आहे. त्याअंतर्गत ८८,५०० साइट्सवर चार्जिंगची सुविधा उपलब्ध होईल. गेल्या दशकापासून मात्र हायड्रोजनवर चालणाऱ्या वाहनांवरील संशोधनाला गती मिळाली आहे. या वाहनांचा बोलबाला इलेक्ट्रिक कार्सइतका नसला तरी बीएमडब्ल्यू आणि स्टोलांटिस या मोठ्या कंपन्यांनी याबाबतच्या संशोधन आणि विकास कार्यक्रमांमध्ये मोठी गुंतवणूक केल्याने या क्षेत्राकडे अनेकांच्या नजरा वळल्या आहेत. अनेक देशांनी आपापल्या वाहन उत्पादकांवर कमीत कमी धूर सोडून पर्यावरणाची हानी शक्य तितकी टाळणारी इंजिने (व इंधनेही) शोधण्याचे, बनवण्याचे आणि वापरण्याचे बंधन आता घातले आहे. त्यामुळे वाहन उद्योगाच्या पारंपारिक चित्रात आणि एकंदर रचनेमध्ये मोठे बदल होऊ घातले आहेत. हायड्रोजन कार्स हे त्यातलेच एक महत्त्वाचे पाऊल आहे. ही हायड्रोजन कार चालते कशी हे आपण थोडक्यात वाचू. इथे हायड्रोजन पेट्रोलप्रमाणे, थेट जाळला जात नाही तर त्यातील रासायनिक ऊर्जेचे रूपांतर विजेमध्ये केले जाते. या विजेवर गाडीची चाके फिरवली जातात. मुख्य म्हणजे या वाहनाच्या एक्झॉस्ट पाइपमधून धूर नाही तर चक्क पाणी बाहेर येते; परिणामी प्रदूषण शून्य!

हायड्रोजन तीन प्रकारे मिळतो. पेट्रोलियमच्या उत्पादन प्रक्रियेतून, कोळशापासून आणि पाणी व सेंद्रीय कचऱ्यातून. 'ग्रीन' म्हणजेच पर्यावरणस्नेही असल्याने या तिसऱ्या प्रकारच्या हायड्रोजनचा वापर या वाहनांसाठी केला जातो. या सर्व नवसंशोधनांकडे पाहताना कोणतेही एक विशिष्ट तंत्रज्ञानच श्रेष्ठ मानून त्याचाच वापर करण्याचा आग्रह धरण्यापेक्षा, सर्वोत्तम विविध तंत्रांचे एकत्रीकरण करून पर्यावरण रक्षणाचा अंतिम हेतू साध्य करणे महत्त्वाचे आहे, असे म्हणता येईल.

deepak@deepakshikarpur.com
(लेखक उद्योजक व संगणक साक्षरता प्रसारक आहेत.)

■■■

आम्हा भारतीयांची गुलामी मनोवृत्ती का होतेय?

परवाच माझी पुतणी चार पांच दिवसांकरता नागपूरला येऊन गेली. त्यावेळी घडलेला एक प्रसंग माझ्या हृदयात कळ उठवुन गेला. आणि माझ्या मनात एक प्रश्न ठळक पाने उभा ठाकला, की आम्हा भारतीयांची गुलामी मनोवृत्ती का होतेय?

म्हणजे झाले असे, माझी पुतणी रश्मिका, तिचे पती राहुल, मोठा नातू कौशिक वय वर्षे ७ व ४ महिन्याचा धाकटा नातू नेहल, आठवडा भरासाठी आले असतांना, घडलेली गोष्ट.

सहाजिकच घरात लहान बाळ आले की मोठ्या मुलाला आपल्या लाडाकोडात भागीदार आल्याने काही दिवस अस्वस्थ वाटतेच. नेहलचेच सगळेजण कौतुक करत आहेत, आपल्याकडे दुर्लक्ष होतेय या भावनेने कौशिक बेचैन होता. तो मुद्दाम बाळाच्या खोड्या काढायचा प्रयत्न करायचा आणि रश्मिका व राहुल कडुन त्याला समजावणे, रागे भरणे व्हायचे.

मी त्याला जवळ घेऊन समजवायचा प्रयत्न केला की , किशु बेटा, तू बाळाचा मोठा भाऊ दादा आहेस ना? मग तुझ्या भावाला त्रास देऊ नकोस, उलट कोणी त्याला त्रास देत असेल त्याला तू रागाव.! माझ्यावर ते सात वर्षांचे पिल्लू उखडले. आणि मला म्हणाले,

जिपी, डोन्ट कॉल मी किशु! आय ॲम क्रिश! मी त्याचा दादा नाही. आय ॲम हिज ब्रो! मी रश्मिका कुटुंब आल्यापासून बघत होतो, ते सगळे आङ्ग्लाळलेली मराठी बोलत होते. मला आजोबा, आजो, असे न म्हणता, किशु मला जिपी (ग्रँड पा, चा व्हाट्स-एप शॉर्ट फॉर्म) असे हाक मारत होता.

मी बाळाला त्रास देऊ नको असे म्हणताच तो म्हणाला, तो मला टीज करत असेल तर मी पण रिटालीयेट करणार! त्यावर आमची कन्यका व जावईबापू किशुला म्हणाले... क्रिश, तू मम्माला प्रॉमिस केलं होतं ना? की यू विल बिहेव लाइक ए गुड बॉय? मग आत्ता से सॉरी, टु जिपी !

मी रष्मुला म्हटले, असली कसली भाषा बोलता ग तुम्ही? ती उत्तरली, त्याच्या मॅम ने सांगितले आहे की घरी पण इंग्लिश मध्ये कोन्व्हर्सेशन करा, तरच तुमच्या किडला फ्यूचर आहे. मला मात्र हा प्रकार आपल्या समाजाला लागलेली कीड असल्याचे भासले .

आम्हा भारतीयांच्या गेल्या जवळजवळ दहा शतकांच्या इतिहासात आम्हा भारतीयांना जवळपास सहा सातशे वर्षे आक्रमक तुर्की, मांगोल, अफघाणी, मोगल वगैरे अनेक मुस्लिम शासकांची गुलामगिरी करावी लागली. त्यानंतर दिड ते दोनशे वर्षे ब्रिटिशांची, काही लहान लहान विभागांवर पोतुर्गीजांची, फ्रेंचांची गुलामगिरी पत्करावी लागली.

पण ती गुलामगिरी राजकीय सत्ता वर्चस्वामुळे होती. आमच्या पूर्वीच्या राजेशाह्या शस्त्रबलात दुर्बल ठरल्यामुळे तसेच जयचंदी गद्दारी वृत्तीच्या घरभेद्यांमुळे, आपापसातील वैरभावामुळे, नाईलाजाने लादली गेलेली गुलामगिरी. तरीही आमची सामाजिक मनोवृत्ती मात्र स्वाभिमानीच होती. म्हणूनच आमच्या भारतीय समाजाच्या प्रत्येक गटांतून, प्रत्येक जाती जमातीतून, प्रत्येक प्रांतातून देशभक्त क्रांतिकारी निर्माण झाले.

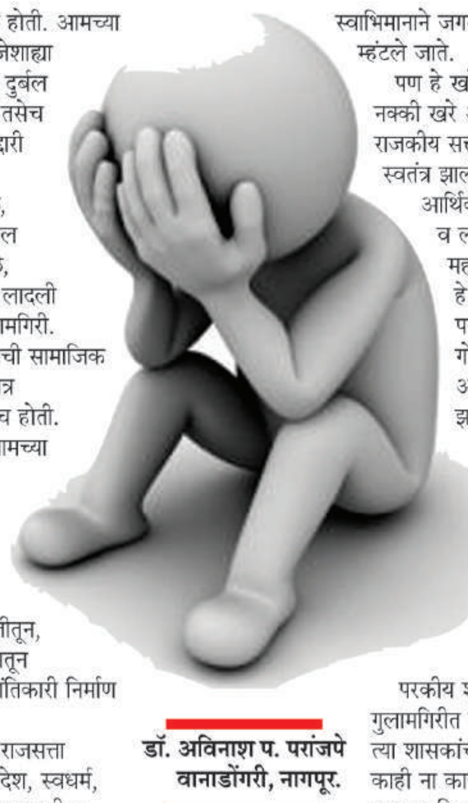

परकीय राजसत्ता झुगारुन स्वदेश, स्वधर्म, स्वजन, यांच्या करीता आत्मबलिदान देणाऱ्या हजारो,लाखो, देशप्रेमी नागरिकांच्या त्यागामुळे आज आम्ही आमच्या खंडित का असेना, पण भारतमातेला स्वातंत्र्य मिळाले म्हणुन स्वाभिमानाने जगत आहोत असे म्हंटले जाते.

पण हे खरे आहे का? नक्की खरे आहे? आम्ही राजकीय सत्ता म्हणुन स्वतंत्र झालोत, एक आर्थिक, आण्विक व लष्करी महासत्ता बनलो, हे खरे आहे. परंतु एका गोष्टीकडे मात्र आपले दुर्लक्ष झाले. ती म्हणजे आपली बदलती सामाजिक मनोवृत्ती! जवळ पास एक सहस्त्र वर्षे परकीय शासकांच्या गुलामगिरीत गेल्यावर त्या त्या शासकांच्या भाषांचे काही ना काही तत्सम तत्भव परिणाम आपल्या भाषांवर होणे हे नैसर्गिकच आहे.

डॉ. अविनाश प. परांजपे
वानाडोंगरी, नागपूर.

परंतु त्या गुलामीच्या सहस्त्रकात जेवढी सामाजिक मनोवृत्ती ही सामाजिक गुलामी मनोवृत्ती मध्ये बदलली नाही, तेव्हडी ती गेल्या चाळीस पन्नास वर्षांत गुलामी मनोवृत्ती ह्र मध्ये बदललेली ठळकपणे दिसून येते. पण असे नेमके कशामुळे आणि का घडले, घडत आहे, याचे प्रामाणिक उत्तर शोधून त्यावर काय उपाय करणे आवश्यक आहे, त्याचा विचार करणारे व्यक्ति, आपल्याला मिळत नाहीत.

आता हेच दिसते, इंग्लिश मिडियम, उर्फ इंग्रजी माध्यमाच्या शाळेत बालकांना शिकवावे तरच त्यांचे भविष्य घडेल हा विचार ! ठीक आहे, की उच्च्य तंत्रज्ञान, वैद्यकीय, अभियांत्रिकी यांच्या शिक्षणा करिता तुमचे इंग्रजी भाषेवर प्रभुत्व नक्कीच आवश्यक आहे. पण म्हणून तुम्ही तुमच्या लेकरांना बाल्यावस्थेतच एकदम अमेरिकन किंवा इंग्रज बनविणार का?

बाळांना डोक्यात नैसर्गिक विचार मातृभाषेतच आल्यास ते बाळ अधिकच तल्लख बनते. त्याला निदान पांचवी सहावी पर्यन्त मुख्य मातृभाषेतच शिक्षण दिले पाहिजे, सातवी आठवी पासून सेमी इंग्लिश व दहावी नंतर पूर्ण इंग्लिश माध्यम,असा शैक्षणिक प्रवास केल्यास ते बाळ नक्कीच उज्वल भविष्य जगेल.

आज संपूर्ण महाराष्ट्रात मराठी भाषेला अभिजात दर्जा मिळाला याचे कौतुक होते आहे. पण किती टक्के मराठी माणसाला अभिजात म्हणजे नक्की काय? हे माहिती आहे? हा प्रश्न विचारा, लगेच गुगल शोधतील. पण...

बँकांमध्ये मराठी भाषेत काम झाले पाहिजे,अन्यथा खळ्ळ्ळ्ळ्ळखटॅक ! आंदोलन करणे सोपय, पण भाषिक गुलामगिरी पत्करणे हा मानसिक गुलामी मनोवृत्तीचाच भाग आहे.

बरे इंग्रजी पण कसे? शुद्ध तर्खडरी इंग्लिश नाही. इंग्लिश लोकांचे इंग्लिश नाही, तर अट्टहास अमेरिकन इंग्लिशचा. आता QUALITY नाही चालत. KWALITY चालते. डॉक्टर लोकांनी व्हीटॅमिन चे औषध दिलेले नसते, तर व्हायटेमिनचे असते. कोठल्याही स्पर्धेचे फायनल नसते, फिनाले असते.

आम्ही आजकाल बाय प्लेन जात नसतो, बाय फ्लाइट जातो. घरात स्नानगृह किंवा मोरी जावूद्या पण बाथरूम ऐवजी वॉशरूम असते. कुत्रा सुद्धा आजकाल पॉटी करायला मालका बरोबर सकाळी वॉकला जातो.

जुन्या स्वतःला मॉडर्न समजणाऱ्या तुरळक लोकांच्या सारखे मम्मी डॅडी नाही, तर मॉम व पॉप. त्याचे थोडेसे भारतीय स्वरूप म्हणजे ममी पापा किंवा पप्पा आई बाबा हे दडपले गेलेत.

अर्धा किलो वांगी आण म्हंटल्यावर पोरगा विचारतो मिन्स हाफ केजी ब्रिंजल ना? ही भाषिक मानसिक गुलामी बाजूला ठेवून इतर बाबींचे पाहू.

नाश्त्याला पोहे, समोसे नकोत, नूडल्स, मोमोज हवेत. जेवायला खास पदार्थ भारतीय नकोत, पिज्झे, पास्ते हवेत. ते ही चवीला खूप छान लागतात म्हणून नव्हे, तर तो एक मानसिक स्टेटसचा भाग म्हणून. ते महाग वाटत असतील तर चाइनीज फूड हवे.

म्हणजे परदेशी खाद्य हवे, आपले भारतीय नको. का पण? का नको? ही खवय्ये गिरीची आवड नसून परदेशी त्यातल्या त्यात अमेरिकन लोकांची पत्कर्ण्यात धन्यता मानणारी मानसिक गुलामीची मनोवृत्ती दिसून येते.

मुलं शाळेत ज्ञान किंवा शिक्षण घेण्यासाठी जाण्यापेक्षा अमेरिकन स्टाईल इंग्रजी बोलणे यावे या एकमेव उद्देशाने पाठवण्यात येतात पालकांच्या कडुन. नंतर तर काय, कॉलेज लाइफ एंजॉय करायला महाविद्यालयात जायचे असते. बॉय फ्रेंड नसलेली मुलगी आणि गर्ल फ्रेंड नसलेला मुलगा म्हणजे टाकाऊ, हे कल्चर म्हणजे ही मानसिक गुलामीची मनोवृत्तीच.

पोषाखांच्या बद्दल न बोललेच बरे. लांब सडक केस हे फक्त जाहिरातीतील मुलींचेच असतात. बरे हे सगळे योग्य समजले तर असल्या शिक्षणाने व पद्धतीने वागून पदवी घेतलेल्या कोणत्याही शाखेच्या जवळ पास ९० % स्नातकांना त्याने घेतलेल्या पदवीच्या विषयातील जुजबी ज्ञान पण आढळत नाही. मग त्याचे भविष्य उज्वल कसे होणार?

■ ■ ■

रामराज्यातील माणुसकीचा जिवंत झरा

प्रा. सविता गिरे पाटील यांचा निरोप घेऊन मी आणि सन्माननीय व्यंकटेश जोशीकाका सांगलीच्या दिशेने निघालो. सांगलीला माझा जुना चळवळीतील मित्र विलास पाटील आजाराने मृत्यूशी झुंज देत होता.

विलासला भेटण्यासाठी आम्ही सांगलीच्या विवेकानंद रुग्णालयात पोहोचलो. विलास ज्या वार्डात होता, तिथे गेल्यावर लक्षात आलं की, विलासला तपासणीसाठी डॉक्टरांच्या केबिनमध्ये नेण्यात आलं आहे. मी आणि जोशीकाका विलासची वाट पाहात विलासच्या खाटेच्या शेजारी बसलो. अजून विलास यायला किती वेळ लागेल, असं आम्ही तिथल्या नर्सला विचारलं, तेव्हा नर्स म्हणाल्या, त्यांच्या सर्व चाचण्या चालू आहेत, त्यामुळे त्यांना यायला वेळ लागेल.

आता विलास यायला वेळ लागणार असल्यामुळे आम्ही दोघंही निवांत गप्पा मारत बसलो. आमच्या बाजूच्या कोपऱ्यात दोन महिला आपसात चर्चा करत होत्या. पहिली महिला दुसऱ्या महिलेला म्हणत होती, मावशी, खूप दिवस झालेत, आज दवाखान्यात मुक्काम करून. आपण चार घरचं जुनं भांडे करून उदरनिर्वाह करणारी माणसं. असं आठ-आठ दिवस दवाखान्यात राहायला लागलो, तर आपल्याला कोण कामावर ठेवणार?

त्यावर दुसरी म्हणाली, अगं आपण मुद्दाम थोडीच केलंय? आजारपण आलं म्हणूनच तर सगळं सुरू आहे. होईल सगळं ठीक, नको काळजी करू.

त्यांच्या गप्पा चालू होत्या. मी फोनमध्ये होतो आणि माज्या बाजूला बसलेले जोशीकाका एकटेच अस्वस्थ वाटत होते. त्यांना नेहमी कोणीतरी बोलायला हवं असतं. त्या दोन बायकांच्या बोलण्यात जोशीकाकांनी अलगद उडी घेतली.

मावशी, तब्येत ठीक आहे तर सर्व काही ठीक राहील. कामधंदा सुरू राहतो. अगोदर तब्येतीकडे लक्ष दिलं पाहिजे, असं जोशी काका म्हणाले. मोबाईलमधून माझं लक्ष जोशीकाकांच्या बोलण्याकडे गेलं. त्या दोन्ही महिला आता जोशीकाकांकडे वळून बोलू लागल्या. मग काय, जोशीकाका आणि त्या महिलांचं बोलणं सुरू झालं. मी शांतपणे त्या तिघांचं बोलणं ऐकत होतो.

अवघ्या दहा-पंधरा मिनिटांत जोशीकाकांनी त्या महिलांची सगळी माहिती विचारून घेतली. त्या कोण आहेत, कुठून आल्या आहेत, काय काम करतात, इथे कशा आल्या, कामातून काय समाधान मिळतं, पैसे, वागणूक इ. सगळं. जोशीकाका सहज बोलत होते आणि त्या महिला सहजपणे उत्तरं देत होत्या. पण त्या सहज बोलण्यातून मी जे काही ऐकत होतो, ते रोजच्या जीवनापेक्षा वेगळं होतं.

तिथे रोजच्या सामाजिक जीवनापेक्षा वेगळं काहीतरी दिसलं आणि माज्यातला पत्रकार जागा झाला. प्रामाणिक माणसं आणि त्यातही गरिबीने कठोर परीक्षा घेतलेली माणसं, खरं बोलतात हे त्या दोन्ही महिलांच्या बोलण्यातून जाणवत होतं.

मी जेव्हा त्या संवादात भाग घेतला, तेव्हा जोशीकाकांनाही समाधान वाटलं. त्या महिलांसमोर माझा एक कौतुकसोहळा जोशी काकांनी उरकूनच टाकला. त्या दोघींना मिळालेला आधार, त्यांना झालेली मदत आणि त्या मदतीचा वाढता आलेख, हे सगळं माझ्यासाठी वेगळं होतं, जे मी त्या महिलांकडून ऐकून घेत होतो.

आम्ही ज्या महिलांशी बोलत होतो, त्यापैकी एकीचं नाव होतं सुनीता कांबळे आणि दुसरीचं नाव सुशीला मिरजे. दोघीही घरकाम करणाऱ्या महिला. अत्यंत स्वाभिमानी आणि प्रचंड कष्टाळू, हे त्यांच्या बोलण्यातून स्पष्ट जाणवत होतं. माणूस म्हणून सन्मानानं जगायचं आणि रोज कष्टानं काहीतरी सुंदर निर्माण करायचं, यासाठीच जणू सुनीता आणि सुशीला यांचा जन्म झाला होता.

सतत काम, काम आणि जबाबदाऱ्या, यातून वय उलटायला आलं तरी त्यांनी कधी तब्येतीचं कारण दिलं नव्हतं. मुलं-बाळं, संसार, सगळं सांभाळूनही त्या कायमच कामाच्या धबडग्यात गुंतलेल्या होत्या. त्यामुळे शरीरात असलेले छोटे छोटे आजार वाढत गेले आणि ते आजार आता मोठं रूप घेत होते. शेवटी ते आजार शरीरात घर करूनच बसले होते.

नव्याने आलेले जिल्हाधिकारी अशोक काकडे देवदूतासारखे त्यांच्या जीवनात आले आणि त्या आजारांना हुसकावून लावलं. असा तो अनुभव फक्त सांगलीतील सुनीता आणि सुशीला या दोघींचा नव्हता तर, घरकाम करणाऱ्या शेकडो महिलांचा होता. यातून त्या दोघी महिला प्रत्येक श्वास सुखाचा आणि निरोगीपणाचा घेत होत्या.

सुनीताताईंशी बोलताना जाणवलं, त्यांच्या आजारात प्रामाणिकपणाचं ओझं होतं. त्या चार-पाच घरात काम करणाऱ्या. कुणी जेवण घे म्हटलं तरी न घेणाऱ्या. कुठलीच भेटवस्तू स्वीकारत नाहीत. वेळेत, मन लावून काम करणाऱ्या. शेवटी त्यांचे मन खंबीर होते, पण शरीराचे काय?

त्या शरीराला क्षणाचीही विश्रांती नव्हती. म्हणूनच आजार पसरला आणि शरीरात पक्कं घर करून बसला. चांगल्या इलाजामुळे आता आजाराने काढता पाय घेतला होता.

दुसरीकडे, सुशीला आजी म्हणाल्या, देव माणसाच्या रूपानं येतो म्हणतात ना? तसंच आमच्याकडे आलेत जिल्हाधिकारी अशोक काकडे साहेब. माझ्यासारख्या गरीब, गरजू महिलांना बरे करून शेकडो जणांचे आशीर्वाद मिळवणारा अधिकारी म्हणजे देवदूतच. सुशीलाआजी त्यांच्या शब्दांत मला काकडे यांच्याविषयी सांगत होत्या.

आम्ही बोलता बोलता एक व्यक्ती आमच्यासमोर आली. ती व्यक्ती त्या दोघी महिलांची विचारपूस करत होती. ते म्हणाले, साहेबांचा निरोप आहे, ते दवाखान्यात येणार आहेत.

मला वाटलं, साहेब म्हणजे आरोग्य अधिकारी किंवा मोलकरीण संघटनेचे कुणी पदाधिकारी असतील. बोलता बोलता त्या महिलेने त्या व्यक्तीला आमची ओळख करून दिली. हे मोठे डॉक्टर आहेत. यांनी आम्हाला या दवाखान्यात दाखल केलं. आम्हालाच नाही, तर आमच्यासारख्या शेकडो महिलांच्या आरोग्याची त्यांनी काळजी घेतली आहे.

ती व्यक्ती हसली. म्हणाली, ताई, हे आमचं कामच आहे. त्यात काय विशेष? ते डॉक्टर आमच्यासमोर हात जोडत म्हणाले, नमस्कार. मी सांगली जिल्हा शल्य चिकित्सक डॉ. विक्रमसिंह कदम. हे माझे सहकारी डॉक्टर सुभाष नांगरे. आम्हीही त्यांना नमस्कार केला.

जोशीकाका माझ्याकडे वळून म्हणाले, एखादा जिल्हा आरोग्य अधिकारी रुग्णाला भेटायला येतो, हे मी पहिल्यांदाच पाहतोय.

कदम सर आमच्याशी बोलत होते, 'जिल्हाधिकारी अशोक काकडे यांनी जिल्ह्यातल्या सर्व घरकाम करणाऱ्या महिलांना एकत्र करून त्यांच्या वैद्यकीय तपासणीची मोहीम राबवली. त्यांनी स्वतः या महिलांच्या आरोग्य पॅरामीटर्सकडे लक्ष दिलं. प्रत्येक पातळीवर नियमितपणासाठी सातत्याने आढावा घेतला, पाठपुरवठा केला. त्यामुळे समाजाच्या शेवटच्या स्तरातील महिलाही आरोग्यसेवेच्या मुख्य प्रवाहात सहभागी झाल्या. आरोग्य यंत्रणेसाठी ही एक सामाजिक बांधिलकीची चळवळ ठरली.

जिल्हाधिकारी अशोक काकडे सुनीता कांबळे आणि सुशीला मिरजे या दोन महिलांशी संवाद साधताना.

फक्त शेदोनशे महिला नव्हेत, तर आतापर्यंत साडेआठशे महिलांची तपासणी झाली. त्यांना मोफत उपचार मिळाले. तालुक्यांपासून ते जिल्ह्याच्या सीमावर्ती भागात काम करणा?्या प्रत्येक मोलकरणीची नोंद घेण्यात आली. या महिलांना मोफत सेवा देण्यासाठी बांधिलकीच्या भावनेने सेवाप्रधान यंत्रणा सक्रिय झाली.

भ्रमंती लाईव्ह स्टोरी

संदीप काळे
sandip98868@gmail.com
9890098868

कदम सरांच्या सोबत असलेले डॉ. नागरे म्हणाले, आज सकाळीच जिल्हाधिकारी साहेबांचा फोन आला होता. ते म्हणाले, सुशीला मावशींची तब्येत कशी आहे, ते पाहण्यासाठी मी स्वतः हॉस्पिटलमध्ये येणार आहे. तशी आमची आरोग्यासाठी सगळीकडेच फिरस्ती असते, पण आज खास जिल्हाधिकारी महोदय येत आहेत, म्हणून आम्ही इथे आलो.

आमचे बोलणे सुरु असताना माझा मित्र विलास आला. मला पाहून त्याचा चेहरा खुलला. मी आलोय, याचे त्याला आश्चर्य वाटत होते. आम्ही गप्पा मारत बसलो.

विलास माझा छात्र भारतीमधील जुना सहकारी. सेवादल, सर्वोदय, विविध सामाजिक संघटनांत आम्ही खांद्याला खांदा लावून काम केलं होतं. आमच्या जुन्या आठवणींवर गप्पा रंगल्या होत्या. तेवढ्यातच निरोप आला, जिल्हाधिकारी साहेब आले आहेत.

तसे जिल्हाधिकारी अशोक काकडे सर माझ्यासाठी नवीन नव्हते. नांदेड जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी असताना आणि सारथीच्या माध्यमातून त्यांनी केलेली ऐतिहासिक कामगिरी आजही लोकांच्या मनात ताजी आहे. पण आता ते मला ओळखतील की नाही, याची खात्री नव्हती.

जिल्हाधिकारी अशोक काकडे सर आत आले. त्यांच्या हातात जेवणाचा डबा होता. त्यांनी सुशीला मावशीला डब्बा देताना विचारलं, मावशी, कशी आहे तब्येत? जेवण झालं का? हा डबा खास तुमच्यासाठी आणला आहे.

त्यांचं हे बोलणं ऐकून आम्ही सगळे स्तब्ध झालो. एखादा जिल्हाधिकारी कुण्या मोलकरणीसाठी डबा आणतो, असे कसे? असा प्रश्न आम्हाला पडला होता.

साहेब पुढे म्हणाले, आपण मागच्या वेळी भेटलो होतो, तेव्हा तुम्ही माझ्या पाठीवर हात फिरवत म्हणालात की, 'तुमच्यात माझा मुलगा दिसतो.' तेव्हा ठरवलं होतं, मुलानं आईची काळजी घ्यायलाच लागते. कालपासूनच यायचं ठरवलं होतं, पण राजकीय नेत्यांचे दौरे असल्यामुळे शक्य झालं नाही. आज काही झालं तरी मावशीला डबा देऊनच जायचंच, हे ठरवलं होतं.

काकडे साहेबांचे बोलणे ऐकल्यावर सुशीलाबाईने हातातला डबा खाली ठेवला. पदराने डोळे पुसत म्हणाल्या, कोण्या जन्माचं पुण्य होतं साहेब, म्हणून तुमची भेट झाली. कुणाच्या पोटच्या लेकरांनी सुद्धा एवढं केलं नसेल, तेवढं तुम्ही करता.

काकडेसाहेब हसत म्हणाले, काय मावशी, आधी म्हणता मुलासारखा आहे आणि आता म्हणता खूप करतो. नेमकं काय ते समजत नाही!

सगळ्यांशी हसत हसत विचारपूस करून, जेव्हा काकडे सर यांची नजर माझ्यावर आली, तेव्हा म्हणाले, 'अरे संदीप, इकडे कसा काय?

मी विलासकडे बोट दाखवत म्हणालो, हा माझा मित्र आजारी होता, म्हणून त्याला भेटायला आलो. काकडे साहेबांनी विलासचीही विचारपूस केली. ते अत्यंत नम्रपणे म्हणाले, तुम्ही आला आहात, तर एकदा आमच्याकडे चहा पिऊन जा.ह्व

मी आणि जोशीकाकांनी होकाराची मान हलवली. मी विलासचा निरोप घेतला आणि जिल्हाधिकारी महोदय यांच्यासोबत त्यांच्या गाडीत त्यांच्या कार्यालयाकडे निघालो. आम्ही पोहचलो, तेव्हा तिथे असणारा दरबार पाहून अवाक होण्याशिवाय काही पर्यायच नव्हता. जिल्हाधिकारी येण्यापूर्वीच त्यांच्या कॅबिनमध्ये लोकांची गर्दी झाली होती आणि तीही सर्वसामान्य माणसांची होती.

कोणाच्या आरोग्याचे प्रश्न, कोणाच्या घराचे, पाण्याचे प्रश्न. प्रत्येकाच्या अडचणी जिल्हाधिकारी महोदय ऐकून घेत होते आणि संबंधित अधिकाऱ्याला बोलवून, हा प्रश्न आजच मार्गी लावा, असं ठणकावून सांगत होते.

त्या सगळ्यांच्या रांगेत एक आमदार महोदयदेखील उपस्थित होते. ते अतिशय बारकाईने काकडे साहेबांचा हा 'दरबार' पाहत होते. त्यांच्याकडे लक्ष गेल्यावर जिल्हाधिकारी म्हणाले, माफ करा, आमदार साहेब तुम्हाला बराच वेळ बसावं लागलं. ही सगळी मंडळी खूप वेळापासून माझी वाट पाहत होती. पूर व्यवस्थापना संदभार्तील प्रशिक्षण पाहणीसाठी गेलो होतो, म्हणून थोडासा उशीर झाला.

त्यावर आमदार महोदय मोठ्या आनंदाने म्हणाले, साहेब, माझ्या कारकिर्दीत अनेक जिल्हाधिकारी पाहिले, पण तुमच्यासारखा संवेदनशील अधिकारी, जो प्रत्येक गरिबाच्या कामाला प्राधान्य देतो, तो पहिल्यांदाच पाहतोय.

काकडे साहेबांनी आमदार साहेबांच्या त्या कौतुकाकडे लक्षही दिले नाही. जिल्हाधिकारी यांच्या केबिनमध्ये येणारा प्रत्येक जण समाधानाने बाहेर पडत होता. म्हातारी माणसं काकडे सर यांच्या गालांवरून हात फिरवत होती. पाठीवर थाप मारत होती.

त्या दृश्यांमधून मला रामराज्य काय असतं याचं दृश्य प्रत्ययास येत होतं. 'जिवंत माणुसकीचा झरा' हे नेमकं काय असतं, याचं वास्तव मला दिसत होतं. एक महिला अधिकारी काकडेसर यांचे बोलणे वहीवर टिपत होत्या. त्यांच्याकडे बोट दाखवत काकडेसर म्हणाले, 'संदीप, ह्या आमच्या जिल्हा माहिती अधिकारी गौरी बीडकर. खूप चांगले लिहितात'. तिथे असलेल्या अनेकांची काकडेसरांनी ओळख करून दिली.

काकडे साहेबांकडे ना मिरवण्याची हौस, ना अहंकार. त्यांच्या कामात एकच भावना दिसत होती, माझा जन्म देण्यासाठी झाला आहे आणि तोही सर्वसामान्यांसाठी.

ते जे काम करत होते ते काम या राज्यासाठीचं एक मॉडेल ठरावं असं होतं. निघताना मी काकडेसर यांना विचारलं, सर, ही घरकामगार महिलांच्या तपासणीविषयीची संकल्पना आपल्याला सुचली तरी कशी?

काकडे साहेब म्हणाले, मला एक मोलकरीण भेटली. ती चार घरचं काम करते. स्वतःच्या घरीही सगळं नीटनेटकं ठेवते. पण तिच्याकडे स्वतःच्या आरोग्याकडे पाहायला वेळ नाही. तिची अशीही आर्थिक परिस्थिती नव्हती की, तिनं उपचारासाठी पैसे खर्च करावेत.

मी तिच्या हातचा स्वयंपाक खाल्ला होता. ती मनमोकळेपणाने आरोग्याविषयी बोलली. तेव्हा लक्षात आलं की, ही अडचण अनेक महिलांची असेल. मग आम्ही सगळ्या मोलकरीण महिलांची यादी काढली. यादी मोठी होती. सर्वांचं आरोग्य तपासलं.

त्यापैकी ७० टक्के महिलांना काही ना काही आजार होते. आता त्यातल्या ६० टक्केपेक्षा जास्त महिला आजारातून मुक्त झाल्या आहेत, तेही कुठलाही पैसा न घेता, त्रास न देता. हे काम असेच सुरु राहणारे आहे. हे कुणावर उपकार नव्हते. एक चांगलं काम केलं गेलं तेही सगळ्यांच्या सहकार्याने शक्य झालं.

अशा अनेक संकल्पना काकडे साहेबांनी सांगलीत गेल्या तीन महिन्यांत राबवल्या, ज्या माध्यमांमध्ये फारशा झळकल्या नाहीत, असं दिसत होतं. त्या संकल्पना राज्यभरात मॉडेल म्हणून घेतल्या जाव्यात अशा होत्या.

अवयवदान मोहीम, 'माझे तीन झाड' उपक्रम, कोयना प्रकल्प पुनर्वसन, सेक्स वर्कर्ससाठी ओळख प्रमाणपत्र, मिरजेतील कलासंवर्धनासाठी निर्णय जिल्ह्याच्या सर्व सरकारी दस्तऐवजांचं सुरक्षाकरण, कृषीक्षेत्रात धाडसी प्रयोग असे अनेक उपक्रम आम्ही पाच तास काकडे सर यांच्या केबिनमध्ये बसून ऐकत होतो.

ज्या विषयावर चारशे पानाची कादंबरी होईल. संबंधित अधिकारी फाईल घेऊन यायचे आणि काकडेसर तो विषय किती महत्त्वाचा आहे, हे आम्हाला सांगायचे. जोशीकाका, जे कायम नवनवीन विषय मांडत असतात, तेही या वेळी शांतपणे फक्त ऐकत होते.

आम्ही निघालो, तेव्हा सांगलीचा खास 'रानमेवा' आमच्या हातात देताना काकडे साहेब म्हणाले, एका माऊलींनं मला सकाळीच हा रानमेवा भेट दिला होता. कृपया तो आपण प्रेमाने स्वीकारावा. गेटपर्यंत आम्हाला सोडण्यासाठी काकडे साहेब स्वतः आले होते.

आम्ही गाडीत बसलो आणि मुंबईच्या दिशेने निघालो. रस्त्याने माज्या मनात सारखा विचार घोळत होता, जर अशोक काकडे यांच्यासारखे जिल्हाधिकारी महाराष्ट्रातल्या प्रत्येक जिल्ह्याला लाभले, तर आपण आजही म्हणू शकतो, रामराज्यातली माणुसकी अजूनही जिवंत आहे! बरोबर ना? तसे काम करणारे जिल्हाधिकारी नसतील, त्यांना तसे बनवावे लागेल. तुम्ही अशोक काकडे सांगली पॅटर्न राज्यभरात सर्वत्र राबवा, असे राज्यकर्त्यांनाही सांगावे लागेल.

सांगलीचा पॅटर्न, अशोक काकडे यांचं नाव, कृतिशील पद्धतीनं त्यांनी जे जे राबवलं आहे, ते ते तुम्हीही राबवा, असे तुम्ही ज्या जिल्ह्यातले असाल, तिथल्या जिल्हाधिकाऱ्यांना जरूर सांगा. सांगाल ना? नक्की सांगा. तुम्हीही देवदूत अशोक काकडे बना..! बनाल ना?

....

आपल्या प्रतिक्रिया कृपया
sandip98868@gmail.com
या ईमेलवर नक्की पाठवा.

■ ■ ■
■ ■ ■

मी निर्भया बोलतेय...

शिवरायांच्या कर्मभूमित
महिलांवर होती अत्याचार
परस्त्री मातेसमान चे
लोप पावलेत का संस्कार?

पुरुष प्रधान संस्कृती
स्त्रियांना कमी लेखते
ह्याचीच तर प्रचिती
पदो - पदी येते..

आमचेच आई -बाप
मुलाला देती झुकते माप
पाहून मनी येतो संताप
मुलीचा जन्मच वाटे पाप..

मुलांना देत नाही
संस्कारांचे मोती
मुलींना शिकवण मात्र
जपून वाग बेटी..

मुले बनली स्वैराचारी
बर्बाद होती निष्पाप पोरी
जीवन होई उध्वस्त
तरी समाज कसा निद्रीस्त ..

घरी असो की दारी
महिला नाहीत सुरक्षित
'सातच्या आत 'येऊनही
अत्याचार होती अगणित..

तपास यंत्रणाही त्वरीत
घेत नाही दखल
म्हणून गुन्हेगारांची
वाढत आहे मजल...

न्यायदेवता आंधळी
पुरावे द्या म्हणते
कायद्यातील पळवाटांनी
गुन्हेगारांना फावते...

जिवंतपणीच निर्भया
मरण यातना भोगते
' जिंदा लाश ' एवढच
अस्तित्व तिचे उरते...

अल्पवयीन असो की सज्ञान
शेवटी तो गुन्हेगार आहे
जगण्याचा हक्क हिरावण्याचा
त्याला काय अधिकार आहे...

चामडी त्याची सोला
त्यावर टाका मिठ
चौकात लटकवा फासावर
जगाला पाहू द्या नीट...

माणसाच्या मनात
वसतो सुप्त सैतान
निर्भया म्हणते
भगीनींनो रहा सावधान..

भाऊबिजेच्या दिवशी
भावाला मागा ओवाळणी
कोणत्याही परस्त्रीची
करणार नाही छेडखानी..

आई बहीण पत्नी
तुम्हालाही आहे
'मानव ' म्हणून जगण्याचे
कधी शिकणार आहे...

सौ. मंगलाताई अशोक सारडा
मेहकर.
जि. बुलढाणा.
9421394339

जान्हवीने केले घायाळ

बॉलिवूडच्या स्टायलिश अभिनेत्रींच्या यादीमध्ये जान्हवी कपूरचे नाव अग्रक्रमाने घेतले जाते. कामामुळे तसेच लूकमुळे ती नेहमीच प्रेक्षकांचे लक्ष वेधून घेताना दिसते. अलिकडेच लंडनमधील 'मिउ मिउ' च्या नवीन स्टोअर लाँचमध्ये तिच्या ग्लॅमरस उपस्थितीने सर्वांचे लक्ष वेधून घेतले. रिया कपूरने स्टाइल केलेली जान्हवी नेव्ही ब्लू ड्रेस आणि न्यूड सॅटिन ब्रॅलेटमध्ये खूपच सुंदर दिसत होती. तिचे फोटो सोशल मीडियावर पसंती मिळवत आहेत.

जान्हवी कपूरने लंडनमधील न्यू बॉन्ड स्ट्रीटवरील मिउ मिउ च्या नवीन फ्लॅगशिप स्टोअरच्या भव्य उद्घाटनाला हजेरी लावली होती. या कार्यक्रमासाठी तिने मिउ मिउ ची सिग्नेचर स्टाइल स्वीकारली. अर्थातच यातील तिचा खेळकर, स्टायलिश आणि थोडा बंडखोर लूक सगळ्यांनाच भावला. तिच्या आउटफिटमध्ये नेव्ही ब्लू निट ड्रेस होता आणि त्याखाली सॅटिन ब्रॅलेट दिसत होते. 'इनरवेअर अॅज आउटवेअर' ट्रेंडचा हा एक धाडसी दृष्टिकोन म्हणायला हवा आणि हीच मिउ मिउची खास शैली आहे.

जान्हवीने गुडघ्यापर्यंत उंच चमकदार मोजे, काळे लोफर्स आणि काळ्या बकेट हॅटने आपला लूक पूर्ण केला. तिने कॅज्युअली फर स्टोल देखील घातला ज्यामुळे तिचा संपूर्ण लूक विंटेज आणि मॉडर्नचा परिपूर्ण संगम झाला. सॉफ्ट ग्लॅम मेकअप आणि मोकळ्या केसांसह जान्हवीने पायऱ्या आणि हॉटेलच्या बेडवर अशी पोज दिली की जणू ती जागा स्वतःच्या मालकीची आहे. थोडक्यात, तो फक्त एक पोशाख नव्हता तर सहज आणि उत्साही मूड होता, असेच म्हणावे लागेल.

जान्हवीला तिची चुलत बहीण आणि स्टायलिस्ट रिया कपूरने स्टायल केले होते. हा लूक सामान्यतः चांगला मानला जात नसे. परंतु मिउ मिउ च्या कल्पकतेमुळे त्याला एक स्टायलिश अंदाज मिळाला असून आता तो डिझायनरच्या पसंतीचा ठरत आहे. रियाने इन्स्टाग्रामवर जान्हवीचे फोटो शेअर केले असून त्यात ती कार्यक्रमासाठी तयार होताना दिसत आहे.

फॅशन व्यतिरिक्त जान्हवी तिच्या प्रोजेक्ट्ससाठी देखील चर्चेत आहे. लवकरच ती सिद्धार्थ मल्होत्राबरोबर 'परम सुंदरी'मध्ये दिसणार आहे. ही केरळच्या बॅकवॉटरवर आधारित क्रॉस-कल्चरल प्रेमकथा असून चित्रपट २५ जुलै २०२५ रोजी प्रदर्शित होईल. याशिवाय ती सनी लिओनीच्या 'तुलसी कुमारी'मध्ये वरुण धवन, रोहित सराफ, सान्या मल्होत्रा आणि मनीष पॉल यांच्यासोबत दिसणार आहे.

रश्मिकाने जोडीदार शोधला?

अभिनेत्री रश्मिका मंदाना आगामी 'कुबेरा' मध्ये दिसणार आहे. यामध्ये ती अभिनेता धनुष आणि नागार्जुनसोबत पडदा शेअर करणार आहे. अलिकडेच एका भव्य कार्यक्रमात चित्रपटाचा ट्रेलर रिलीज झाला. त्यावेळी रश्मिकाने अनेक मनोरंजक गोष्टी शेअर केल्या. यावेळी तिला कथित बॉयफ्रेंड विजय देवरकोंडाबद्दल देखील विचारण्यात आले. मात्र तिच्या एका उत्तराने सर्वांचेच लक्ष वेधून घेतले. तसे पाहायला गेले तर रश्मिका आणि विजयच्या कथित अफेअरच्या बातम्या दररोजच चर्चेत असतात. मनोरंजक गोष्ट अशी आहे की, आतापर्यंत दोघांनीही अशा बातम्यांवर मौन बाळगले आहे. त्यामुळे लोक केवळ अंदाज बांधत आहेत.

कार्यक्रमात रश्मिकाला विचारले गेले की, ती प्रत्येकाच्या कोणत्या गुणांची कॉपी करू इच्छिते? दिलेल्या यादीमध्ये धनुष, नागार्जुन अक्किनेनी आणि रश्मिकाचा 'पुष्पा २' मधील सह-अभिनेता अल्लू अर्जुन अशी नावे समाविष्ट होती. त्यावर उत्तर देताना तिने यादीतील नावे बाजूला ठेवत विजयचे प्रत्येक गुण अंगीकारायचे आहेत, असे उत्तर देत उपस्थितांचे लक्ष वेधून घेतले. विजय देवरकोंडाचा प्रत्येक गुण सगळ्यांनी अंगिकारण्यासारखा आहे, असेही ती म्हणाली.

काही काळापूर्वी 'फिल्मफेअर'साठीच्या एका मुलाखतीत विजय देवरकोंडाला विचारण्यात आले होते की, त्याला भावी पत्नीमध्ये कोणते गुण हवे आहेत. यावर, अभिनेत्याने उत्तर दिले होते की तो सध्या जीवनसाथी शोधत नाही. पण आता रश्मिकाने मात्र जीवनाचा जोडीदार म्हणून त्याला निवडले असल्याचे अनेकांचे मत आहे. अर्थात काहीही असले तरी तूर्तास तरी 'कुबेरा'ला प्रेक्षक कसे स्विकारतात हे बघणे गरजेचे आहे.

लवकरच मिळेल गोड बातमी

अभिनेत्री कियारा अडवाणी लवकरच आई होणार आहे. पती आणि अभिनेता सिद्धार्थ मल्होत्रासोबत लग्नाच्या दोन वर्षांनंतर ती पहिल्या बाळाचे स्वागत करणार आहे. सध्या हे जोडपे आपला प्रत्येक क्षण खास बनवताना दिसत आहे. अलीकडेच कियाराने बेबी शॉवरची झलक दाखवली असून ती सोशल मीडियावर प्रचंड व्हायरल झाली आहे. चाहते तिच्या या फोटोला मोठ्या प्रमाणात लाईक्स देत आहेत.

फादर्स डेच्या निमित्ताने, कियाराने तिच्या इंस्टाग्राम अकाउंटवर अनेक फोटो शेअर केले होते. त्यापैकी एक तिच्या बेबी शॉवरचा देखील होता. या फोटोमध्ये कियारा सिद्धार्थसोबत केक कापताना दिसून असून केकवर 'ओह बेबी' लिहिलेले आहे. केक खूप सुंदर आहेच त्याचबरोबर शेजारी सुंदर फुले देखील ठेवलेली दिसतात. मागील सजावटही लक्षवेधी आहे.

कियाराच्या चेहऱ्यावरील तेज अगदी पाहण्यासारखे आहे. दोघेही केक कापण्यापूर्वी डोळे मिटून प्रार्थना करताना दिसत आहेत. कियाराने या खास दिवसासाठी पिवळ्या रंगाचा ड्रेस घातला होता. चाहत्यांना कियाराचा हा फोटो खूप आवडला असून ते येणाऱ्या सुंदर क्षणांसाठी जोडप्याला शुभेच्छा देत आहेत. कियारा अडवाणी आणि सिद्धार्थ मल्होत्रा मोठ्या थाटामाटात लग्न केले होते. लग्नापूर्वी बराच काळ ते एकमेकांना डेट करत होते. आता हे जोडपे पालक होण्यास सज्ज तसेच खूप उत्सुक आहे. तेव्हा त्यांच्याकडून कधी गोड बातमी मिळते ते पाहू या.

मनोरंजनाचे चौकार-षटकार

तो गेल्या अनेक वर्षांपासून सातत्याने लोकांचे मनोरंजन करत आहे. टीव्हीवर राज्य केल्यानंतर त्याचा शो ओटीटी प्लॅटफॉर्म नेटफ्लिक्सवरही यशस्वी ठरला आहे. तीन यशस्वी सीझननंतर आता 'द ग्रेट इंडियन कपिल शो' चा चौथा सीझन ओटीटीवर सुरु होणार आहे. याद्वारे नवज्योत सिंग सिद्धू सहा वर्षांनी पुनरागमन करत आहेत. विशेष म्हणजे ते अर्चना पुरण सिंगसह जज म्हणून शोमध्ये सामील होणार आहे. कपिल शर्माच्या शोच्या पहिल्या भागात सलमान खान पाहुणा म्हणून दिसणार असून त्याचा एक व्हिडिओ देखील सोशल मीडियावर लीक झाला आहे. कॉमेडी शो प्रेमी सिद्धूच्या पुनरागमनाबद्दल खूप उत्सुक आहेत. अर्चना पुरण सिंग हसताना आणि गप्पा मारताना दिसताना मात्र सिद्धू पाजी उत्तमोत्तम कविता आणि मजेदार शैलीने सर्वांचे मनोरंजन करतात, असे त्यांचे चाहते सांगतात.

सोशल मीडियावरील वापरकर्ते अर्चना आणि सिद्धूपैकी कोण शो साठी जास्त फी घेते, हा प्रश्नही विचारत आहेत. अर्चना पुरण सिंग यांनी आत्तापर्यंत अनेक कॉमेडी शो जज केले आहेत. लाफिंग क्वीन अर्चना एका एपिसोडसाठी सुमारे १० ते १२ लाख रुपये घेते. यावरूनच शोच्या बजेटची कल्पना येऊ शकते.

कपिल शर्माच्या शो मधील सिद्धू पाजी यांचे काही जुने एपिसोड अजूनही चर्चेत आहेत. त्यांची अनोख्या शैली आणि कपिलची निवेदनाची मजेदार पद्धत हे दोन्ही प्रेक्षकांना भावले आणि शो ला भरपूर प्रसिद्धी मिळाली. त्यामुळे आता पुन्हा एकदा शोमध्ये परतत असल्यामुळे पुर्वीसारखे वातावरण पाहता येईल, असा प्रेक्षकांना विश्वास आहे. सिद्धू पाजी कपिलच्या शो प्रति एपिसोड ३० ते ४० लाख रुपये घेणार असल्याचे सांगण्यात आले आहे.

'हाऊसफुल ५' चा बोलबाला

प्रत्येक प्रकारची भूमिका अतिशय उत्तम प्रकारे साकारणाऱ्या निवडक कलाकारांच्या यादीत अक्षय कुमारचे नाव समाविष्ट आहे. कॉमेडी शैलीतील त्यांच्या काही हिट फ्रँचायझी चित्रपटांचा उल्लेख अनेकदा केला जातो. यामध्ये 'हाऊसफुल' चाही समावेश आहे. नुकताच साजिद नाडियाडवालाच्या या हिट फ्रँचायझी चित्रपटाचा पाचवा भाग प्रदर्शित झाला. यावेळी निर्मात्यांनी हा चित्रपट एका नवीन योजनेसह बॉक्स ऑफिसवर आणला. स्वाभाविकच याची प्रचंड चर्चा झाली आणि मोठ्या कलाकारांच्या सहभागामुळे कलेक्शनवरही मोठा परिणाम झाला.

'हाऊसफुल ५' मध्ये अक्षय कुमार, रितेश देशमुख आणि अभिषेक बच्चन यासारखे मोठे स्टार मुख्य भूमिकेत आहेत. कथेत एक मोठा ट्विस्ट येतो, जेव्हा तिघेही जॉलीच्या वेशात जहाजावर पोहोचतात आणि स्वतःला खरा जॉली म्हणवतात. यानंतर विनोदी प्रवास सुरू होतो आणि अॅक्शनने भरलेला हा चित्रपट लोकांना मनमुराद हसवण्याच्या अनेक संधी देतो. तथापि, काही लोकांनी त्यावर अश्लीलता पसरवण्याचा आणि मुलींना वस्तू म्हणून सादर केले असल्याचा आरोप केला आहे. अर्थातच दिग्दर्शक तरुण मनसुखानी यांनी, लोकांचा दृष्टिकोन असा आहे की, त्यांना यावरच अधिक लक्ष केंद्रित करायचे आहे... असे म्हणत आरोप फेटाळून लावले आहेत.

थोडक्यात प्रेक्षकांकडून संमिश्र प्रतिसाद मिळत असला तरीही कलेक्शनच्या बाबतीत चित्रपट सातत्याने पुढे जातो आहे. पहिल्या दिवशी त्याने भारतात २४ कोटींनी सुरुवात केली. त्यानंतर सलग दोन दिवस ३० कोटींहून अधिक कमाई केली. आठवड्याच्या शेवटी पुन्हा एकदा चित्रपटाच्या कमाईचा आलेख वरच्या दिशेने जाताना दिसला.

रविवारी त्याने पूर्ण ताकद दाखवली. शनिवारी चित्रपटाने भारतात ९.५ कोटींची कमाई केली. वीकेंड संपल्यानंतरही हा सिलसिला सुरू आहे. त्यामुळेच चित्रपटाच्या कमाईत मोठी वाढ झाली असून एकूण कलेक्शनने १५० कोटींचा आकडा ओलांडला आहे. या लोकप्रिय चित्रपटाने पहिल्या १० दिवसांमध्येच भारतात १५० कोटींहून अधिक कमाई केली असल्याचे कळते. त्यामुळेच येत्या काळात कमाई किती वाढते हे पाहणे रंजक ठरेल.

मरणाने अकाली गाठले

अभिनेत्री करिश्मा कपूरने पती संजय कपूरशी घटस्फोट घेतला असला तरी त्यांच्या अचानक निधनाने तिच्यासह सर्वांनाच धक्का बसल्याचे स्पष्ट दिसले. ५३ वर्षीय संजय कपूर यांचे लंडनमध्ये पोलो सामन्यादरम्यान हृदयविकाराच्या झटक्याने निधन झाले. मृत्यूपूर्वीचा त्यांचा शेवटचा फोटो नुकताच समोर आला आहे. हा फोटो त्यांच्या पोलो संघाने पोस्ट केला असून त्यात संजय यांच्या चेहऱ्यावर हास्य आणि डोळ्यात एक वेगळीच चमक दिसते आहे. फोटोमध्ये संजय टीमची जर्सी घालून हसत मित्रासोबत फोटो काढताना दिसत आहेत.

संपूर्ण टीमने संजय यांना भावनिक श्रद्धांजली वाहिली आहे. संघाने सोशल मीडियावर लिहिले की, 'आज आपण प्रिय मित्र संजय कपूर यांच्या स्मरणार्थ कार्टियर ट्रॉफीचा अंतिम सामना खेळत आहोत. काही दिवसांपूर्वी मैदानावर त्यांचे दुखद निधन झाले. आमचे कर्णधार आणि मार्गदर्शक जयसल सिंग संजय त्यांच्या सन्मानार्थ एक मिनिट मौन पाळण्यासाठी संघात सामील होतील.'

संजय कपूर यांच्या निधनाबद्दल शोक व्यक्त करताना, ऑरियस पोलो क्लबनेही सोशल मीडिया पोस्टमध्ये श्रद्धांजली वाहिली. त्यामध्ये लिहिले होते, 'ऑरियस संघाला मोठा धक्का बसला आहे. संजय, तुम्ही ऑरियस संघाचा आत्मा होता. तुम्ही खरे प्रेरणास्थान होता. हा वारसा कायम राहील.' एकूणच संजय कपूर यांचे हृदयविकाराच्या झटक्याने निधन होण्याची बाब मान्य करणे, अनेकांना कठीण गेले. त्यांनी चुकून काहीतरी गिळले आणि त्यामुळे मृत्यू ओढावला, असे सांगण्यात येत आहे.

गोंडस शुभेच्छा

प्रत्येक दिवस वडिलांसाठी आणि वडिलांमुळे असला तरी फादर्स डे खास पद्धतीने साजरा केला जातो. अलिकडेच तो आनंदाने साजरा झाला. या निमित्ताने अनेकांनी वडिलांवरील प्रेम व्यक्त केलेले दिसले. अभिनेत्री अनुष्का शर्मानेही सोशल मीडियावर एक खास नोट शेअर केली जी तिची मुलगी वामिकाने वडील विराट कोहलीसाठी लिहिली होती. यासोबतच अभिनेत्रीने सोशल मीडियावर स्वतःच्या वडिलांसोबतची एक झलक देखील शेअर केली.

हे दोन फोटो बरेच चर्चेत राहिले. पहिला फोटो अभिनेत्रीच्या वडिलांचा असून त्यात दोघे एका सेलिब्रेशनमध्ये दिसत आहेत. त्याच वेळी, दुसरा फोटो वामिकाच्या नोटचा आहे.

तिने फादर्स डे निमित्त विराट कोहलीसाठी काही लिहिलेले आहे. वामिकाची गोंडस सही नोटच्या खाली आहे. चिठ्ठीत लिहिले आहे की,

तो माझ्या भावासारखा दिसतो
तो खूप मजेदार आहे
मला गुदगुल्या करतो
मी त्याच्यासोबत खेळते
मी त्याच्यावर खूप प्रेम करते
तो माझ्यावर खूप प्रेम करतो
फादर्स डे च्या शुभेच्छा
....वामिका...!

हे फोटो शेअर करताना अनुष्काने लिहिले, 'मी ज्या पहिल्या माणसावर प्रेम केले आणि ज्या पहिल्या माणसावर आमची मुलगी प्रेम करते... जगभरातील सर्व सुंदर वडिलांना फादर्स डे च्या शुभेच्छा..' अनुष्का शर्माची ही पोस्ट सोशल मीडियावर खूप व्हायरल होत असून चाहत्यांना ती खूप आवडली आहे.

चाहत्यांनी अनुष्का शर्माला शाहरुख खानसोबत 'झिरो' मध्ये शेवटचे पाहिले आहे. मात्र लवकरच ती 'चकदा एक्सप्रेस' मध्ये दिसणार आहे.

'समसारा'चा वेगळा अंदाज

अत्यंत वेगळ्या धाटणीच्या, दमदार स्टारकास्ट असणाऱ्या 'समसारा' ची सध्या बरीच चर्चा आहे. त्याचा अतिशय धीरगंभीर टीजर पोस्टर लॉंच झाल्यापासून उत्सुकता वाढलेली दिसली. एकूणच 'समसारा' हा एक उल्लेखनीय चित्रपट ठरणार असल्याची आशा बाळगणे चुकीचे ठरणार नाही.

संजय प्रॉडक्शन्स प्रस्तुत 'समसारा'ची निर्मिती पुष्कर योगेश गुप्ता यांनी केली असून, दिग्दर्शनाची जबाबदारी सागर लढे यांनी सांभाळली आहे. कथा सागर लढे, विशेष वैद्य आणि समीर मानेकर यांची असून, पटकथा सागर लढे आणि समीर मानेकर यांनी लिहिली आहे. समीर मानेकर, निहार भावे यांनी संवादलेखन केलं आहे. विशेष वैद्य यांनी संगीत, अक्षय राणे छायांकनाची जबाबदारी निभावत आहेत. सायली संजीव, ऋषी

सक्सेना, पुष्कर श्रोत्री, डॉ गिरीश ओक, नंदिता धुरी, प्रियदर्शनी इंदलकर, तनिष्का विशे, यशराज डिंबळे, कैलास वाघमारे, साक्षी गांधी अशी उत्तम स्टारकास्ट त्यात आहे.

'समसारा'ची कथा पौराणिक कथांशी जोडलेली असून ती देव आणि असुरांमधील युद्धावर आधारित आहे. एका असुराला भानवीच्या जुळ्या बहिणींचा नाश करायचा असतो. यामुळे देव आणि असुरांमध्ये युद्ध सुरू होते. चित्रपटात मृत्यूची देवता यम आणि जीवनाची देवी यमी यांची कथा देखील दाखवण्यात आली आहे.

'देव, दानव, असुर, मानव यांच्यातला एक पडला तरी दुसरा उभा राहतो. हे चक्र सुरू राहतं. पण हे चक्र थांबवायला काळ स्वतः जागा होतोय. आम्ही येतोय....' असे शब्द धीरगंभीर आवाजात ऐकू येतात आणि त्यातून 'समसारा' चं पोस्टर समोर येतं. हे अत्यंत कल्पक पोस्टर असलं तरी त्यातून कथानकाचा नेमका अंदाज बांधता येत नाही. 'काहे दिया परदेस' नंतर 'सम सारा' हा ऋषी सक्सेना आणि सायली संजीव यांचा पहिला मोठा प्रोजेक्ट आहे. यापूर्वी दोघांनी एका म्युझिक व्हिडिओमध्ये एकत्र काम केलं आहे. ते 'लाजिरा' या हिट सिंगल ट्रॅकच्या म्युझिक व्हिडिओमध्ये एकत्र दिसले होते. या गाण्यात ऋषी सक्सेना पारंपरिक लूकमध्ये दिसला होता.